

Luppe, Johann Samuel

Divinum ... Serenissimae Domus Saxon. splendorem, auspicatissimo ...
connubio inter Serenissimum Principem ... Fridericum Augustum, Principem
Regium Polon. ... atque Serenissimam Principem ... Mariam Josepham ...
auctum ... oratione panegyrica

Vitemberga 1719

2 Diss. 15#Beibd.44

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10631377-7

VD18 15018997-001

SPLENDORISQUE INCREMENTIS

DIVINVM ET IMMORTALEM
DOMVS SAXON

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISS

INTER

SERENISSIMVM PINCIPEM

DOMIN
FRIDERI
AVGVST

PRINCIPEM REGIVM P
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELEC
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DV
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI
COMITEM MARCAE RAVENSBER
DYNASTAM RAVENSTEI
DOMINVM NOSTRVM CLEM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM

DOMINA
MARIAMIOS

DIVI IOSEPHI AVGVST
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIA
ATQVE VTRIVSQUE SICI

SPLENDORISQUE INCREMENTIS

DIVINVM ET IMMORTALEM
DOMVS SAXON

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISS

INTER

SERENISSIMVM PRINCIPEM

DOMIN

FRIDERI
AVGVST

PRINCIPEM REGIVM P
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELEC
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DV
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI
COMITEM MARCAE RAVENSBER
DYNASTAM RAVENSTEI
DOMINVM NOSTRVM CLEM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM

DOMINA

MARIAMIOS

DIVI IOSEPHI AVGVST
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIA
ATQVE VTRIVSQUE SICI

SPLENDORISQUE INCREMENTIS

DIVINVM ET IMMORTALEM
DOMVS SAXON

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISS

INTER

SERENISSIMVM PINCIPEM

DOMINVS
FRIDERICVS
AVGVSTVS

PRINCIPEM REGIVM
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELEC
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DV
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI
COMITEM MARCAE RAVENSBER
DYNASTAM RAVENSTEIN
DOMINVM NOSTRVM CLEM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM

DOMINA
MARIAM IOS

DIVI IOSEPHI AVGVST
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIA
ATQVE VTRIVSQUE SICI

SPLENDORISQUE INCREMENTIS

DIVINVM ET IMMORTALEM
DOMVS SAXON

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISS

INTER

SERENISSIMVM PINCIPEM

DOMINVS
FRIDERICVS
AVGVSTVS

PRINCIPEM REGIVM
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELEC
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DV
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI
COMITEM MARCAE RAVENSBER
DYNASTAM RAVENSTEIN
DOMINVM NOSTRVM CLEM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCEPES

DOMINA
MARIAM IOS

DIVI IOSEPHI AVGVSTVS
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIA
ATQVE VTRIVSQUE SICI

SPLENDORISQUE INCREMENTIS

DIVINVM ET IMMORTALEM
DOMVS SAXON

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISS

INTER

SERENISSIMVM PINCIPEM

DOMIN
FRIDERI
AVGVST

PRINCIPEM REGIVM
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELEC
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DV
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI
COMITEM MARCAE RAVENSBER
DYNASTAM RAVENSTEI
DOMINVM NOSTRVM CLEM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM

DOMINA
MARIAMIOS

DIVI IOSEPHI AVGVST
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIA
ATQVE VTRIVSQUE SICI

SPLENDORISQUE INCREMENTIS

DIVINVM ET IMMORTALEM
DOMVS SAXON

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISS

INTER

SERENISSIMVM PINCIPEM

DOMIN
FRIDERI
AVGVST

PRINCIPEM REGIVM P
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELEC
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DV
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI
COMITEM MARCAE RAVENSBER
DYNASTAM RAVENSTEI
DOMINVM NOSTRVM CLEM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM

DOMINA
MARIAMIOS

DIVI IOSEPHI AVGVST
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIA
ATQVE VTRIVSQUE SICI

SPLENDORISQUE INCREMENTIS

DIVINVM ET IMMORTALEM
DOMVS SAXON

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISS

INTER

SERENISSIMVM PINCIPEM

DOMIN
FRIDERI
AVGVST

PRINCIPEM REGIVM P
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELEC
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DV
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI
COMITEM MARCAE RAVENSBER
DYNASTAM RAVENSTEI
DOMINVM NOSTRVM CLEM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM

DOMINA
MARIAM IOS

DIVI IOSEPHI AVGVST
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIA
ATQVE VTRIVSQUE SICI

DIVINVM ET IMMORTALEM SERENISSIMAE
DOMVS SAXONICAE

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISSIMO CONNVBIO

INTER

SERENISSIMVM PRINCIPEM AC DOMINVM

DOMINVM

FRIDERICVM

AVGVSTVM

PRINCIPEM REGIVM POLON. ETC.
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELECT. SAX. PRINCIPEM
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIVIAE ET MONTIVM
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DVCEM, LANDGRAVIVM
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET VTRIVSQUE LVSATIAE
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI HENNEBERGICVM
COMITEM MARCAE RAVENSBERGAE ET BARBY
DYNASTAM RAVENSTEINI ETC.

DOMINVM NOSTRVM CLEMENTISSIMVM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM AC DOMINAM

DOMINAM

MARIAM IOSEPHAM

DIVI IOSEPHI AVGVSTI FILIAM
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIAE, BOIOHEMIAE
ATQVE VTRIVSQUE SICILIAE ETC.
AVSTRIAE ARCHIDVCEM, DVCEM BVRGVNDIAE, ETC.
DOMINAM NOSTRAM CLEMENTISSIMAM

AVCTVM

ORATIONE PANEGYRICA

D. XI. CALEND. OCTOBR. A. R. S. CIO IO CCXIX.

IN AVDITORIO MAIORI

FELICISSIMIS AVSPICIIS ATQVE PRECIBVS
EX SVBMISSISSIMA RELIGIONE PROSECVTI SVNT

REGIO-ELECTORALES

IN ACADEMIA VITEMBERGENSI

ALVMNI

INTERPRETE

SAMVELE LVPPIO, DELITIANO

DIVINVM ET IMMORTALEM SERENISSIMAE
DOMVS SAXONICAE

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISSIMO CONNVBIO

INTER

SERENISSIMVM PRINCIPEM AC DOMINVM

DOMINVM

FRIDERICVM

AVGVSTVM

PRINCIPEM REGIVM POLON. ETC.
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELECT. SAX. PRINCIPE
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIVIAE ET MONTIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DVCEM, LANDGRAVI
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET VTRIVSQUE LVSATI
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI HENNEBERGICVM
COMITEM MARCAE RAVENSBERGAE ET BARBY
DYNASTAM RAVENSTEINI ETC.
DOMINVM NOSTRVM CLEMENTISSIMVM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM AC DOMINAM

DOMINAM

MARIAM IOSEPHAM

DIVI IOSEPHI AVGVSTI FILIAM
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIAE, BOIOHEMIAE
ATQVE VTRIVSQUE SICILIAE ETC.
AVSTRIAE ARCHIDUCEM, DVCEM BVRGVNDIAE, ETC.
DOMINAM NOSTRAM CLEMENTISSIMAM

AVCTVM

ORATIONE PANEGYRICA

D. XI. CALEND. OCTOBR. A. R. S. CIO IO CCXIX.

IN AVDITORIO MAIORI

FELICISSIMIS AVSPICIIS ATQVE PRECIBVS
EX SVBMISSISSIMA RELIGIONE PROSECVTI SVNT

REGIO-ELECTORALES

ACADEMIA VITEMBERGEN

DIVINVM ET IMMORTALEM SERENISSIMAE
DOMVS SAXONICAE

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISSIMO CONNVBIO
INTER

SERENISSIMVM PRINCIPEM AC DOMINVM

DOMINVM

FRIDERICVM

AVGVSTVM

PRINCIPEM REGIVM POLON. ETC.
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELECT. SAX. PRINCIPE
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIVIAE ET MONTIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DVCEM, LANDGRAVI
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET VTRIVSQUE LVSATI
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI HENNEBERGICVM
COMITEM MARCAE RAVENSBERGAE ET BARBY
DYNASTAM RAVENSTEINI ETC.
DOMINVM NOSTRVM CLEMENTISSIMVM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM AC DOMINAM

DOMINAM

MARIAM IOSEPHAM

DIVI IOSEPHI AVGVSTI FILIAM
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIAE, BOIOHEMIAE
ATQVE VTRIVSQUE SICILIAE ETC.
AVSTRIAE ARCHIDVCEM, DVCEM BVRGVNDIAE, ETC.
DOMINAM NOSTRAM CLEMENTISSIMAM

AVCTVM

ORATIONE PANEGYRICA

D. XI. CALEND. OCTOBR. A. R. S. CIO IO CCXIX.

IN AVDITORIO MAIORI

FELICISSIMIS AVSPICIIS ATQVE PRECIBVS
EX SVBMISSISSIMA RELIGIONE PROSECVTI SVNT
REGIO-ELECTORALES

WITTEMBERGEN

DIVINVM ET IMMORTALEM SERENISSIMAE
DOMVS SAXONICAE

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISSIMO CONNVBIO

INTER

SERENISSIMVM PRINCIPEM AC DOMINVM

DOMINVM

FRIDERICVM

AVGVSTVM

PRINCIPEM REGIVM POLON. ETC.
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELECT. SAX. PRINCIPE
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIVIAE ET MONTIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DVCEM, LANDGRAVI
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET VTRIVSQUE LVSATI
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI HENNEBERGICVM
COMITEM MARCAE RAVENSBERGAE ET BARBY
DYNASTAM RAVENSTEINI ETC.
DOMINVM NOSTRVM CLEMENTISSIMVM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM AC DOMINAM

DOMINAM

MARIAM IOSEPHAM

DIVI IOSEPHI AVGVSTI FILIAM
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIAE, BOIOHEMIAE
ATQVE VTRIVSQUE SICILIAE ETC.
AVSTRIAE ARCHIDVCEM, DVCEM BVRGVNDIAE, ETC.
DOMINAM NOSTRAM CLEMENTISSIMAM

AVCTVM

ORATIONE PANEGYRICA

D. XI. CALEND. OCTOBR. A. R. S. CIO IO CCXIX.

IN AVDITORIO MAIORI

FELICISSIMIS AVSPICIIS ATQVE PRECIBVS
EX SVBMISSISSIMA RELIGIONE PROSECVTI SVNT

REGIO-ELECTORALES

WITTEMBERGEN

DIVINVM ET IMMORTALEM SERENISSIMAE
DOMVS SAXONICAE

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISSIMO CONNVBIO

INTER

SERENISSIMVM PRINCIPEM AC DOMINVM

DOMINVM

FRIDERICVM

AVGVSTVM

PRINCIPEM REGIVM POLON. ETC.
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELECT. SAX. PRINCIPE
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIVIAE ET MONTIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DVCEM, LANDGRAVI
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET VTRIVSQUE LVSATI
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI HENNEBERGICVM
COMITEM MARCAE RAVENSBERGAE ET BARBY
DYNASTAM RAVENSTEINI ETC.
DOMINVM NOSTRVM CLEMENTISSIMVM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM AC DOMINAM

DOMINAM

MARIAM IOSEPHAM

DIVI IOSEPHI AVGVSTI FILIAM
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIAE, BOIOHEMIAE
ATQVE VTRIVSQUE SICILIAE ETC.
AVSTRIAE ARCHIDUCEM, DVCEM BVRGVNDIAE, ETC.
DOMINAM NOSTRAM CLEMENTISSIMAM

AVCTVM

ORATIONE PANEGYRICA

D. XI. CALEND. OCTOBR. A. R. S. CIO IO CCXIX.

IN AVDITORIO MAIORI

FELICISSIMIS AVSPICIIS ATQVE PRECIBVS
EX SVBMISSISSIMA RELIGIONE PROSECVTI SVNT

REGIO-ELECTORALES

AVGUSTI

DIVINVM ET IMMORTALEM SERENISSIMAE
DOMVS SAXONICAE

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISSIMO CONNVBIO
 INTER

SERENISSIMVM PRINCIPEM AC DOMINVM

DOMINVM
FRIDERICVM
AVGVSTVM

PRINCIPEM REGIVM POLON. ETC.
 DVCEM SAXONIAE ATQVE ELECT. SAX. PRINCIPEM
 HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIVIAE ET MONTIVM
 ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DVCEM, LANDGRAVIVM
 THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET VTRIVSQUE LVSATIAE
 COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI HENNEBERGICVM
 COMITEM MARCAE RAVENSBERGAE ET BARBY
 DYNASTAM RAVENSTEINI ETC.

DOMINVM NOSTRVM CLEMENTISSIMVM
 ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM AC DOMINAM

DOMINAM
MARIAM IOSEPHAM

DIVI IOSEPHI AVGVSTI FILIAM
 PRINCIPEM REGIAM HVNGARIAE, BOIOHEMIAE
 ATQVE VTRIVSQUE SICILIAE ETC.
 AVSTRIAE ARCHIDVCEM, DVCEM BVRGVNDIAE, ETC.
 DOMINAM NOSTRAM CLEMENTISSIMAM

AVCTVM

ORATIONE PANEGYRICA

D. XI. CALEND. OCTOBR. A. R. S. CIO IO CCXIX.

IN AVDITORIO MAIORI

FELICISSIMIS AVSPICIIS ATQVE PRECIBVS
 EX SVBMISSISSIMA RELIGIONE PROSECVTI SVNT

REGIO-ELECTORALES

IN ACADEMIA VITEMBERGENSI
 ALVMNI

INTERPRETE

SAMVELE LVPPIO, DELITIANO

DIVINVM ET IMMORTALEM SERENISSIMAE
DOMVS SAXONICAE

SPLENDOREM

AVSPICATISSIMO AC GLORIOSISSIMO CONNVBIO

INTER

SERENISSIMVM PRINCIPEM AC DOMINVM

DOMINVM

FRIDERICVM

AVGVSTVM

PRINCIPEM REGIVM POLON. ETC.
DVCEM SAXONIAE ATQVE ELECT. SAX. PRINCIPE
HEREDEM, IVLIACI ETIAM, CLIVIAE ET MONTIV
ANGRIAE ITEM AC VVESTPHALIAE DVCEM, LANDGRAVI
THVRINGIAE, MARCHIONEM MISNIAE, ET VTRIVSQUE LVSATI
COMITEM DIGNITATE PRINCIPALI HENNEBERGICVM
COMITEM MARCAE RAVENSBERGAE ET BARBY
DYNASTAM RAVENSTEINI ETC.
DOMINVM NOSTRVM CLEMENTISSIMVM

ATQVE

SERENISSIMAM PRINCIPEM AC DOMINAM

DOMINAM

MARIAM IOSEPHAM

DIVI IOSEPHI AVGVSTI FILIAM
PRINCIPEM REGIAM HVNGARIAE, BOIOHEMIAE
ATQVE VTRIVSQUE SICILIAE ETC.
AVSTRIAE ARCHIDVCEM, DVCEM BVRGVNDIAE, ETC.
DOMINAM NOSTRAM CLEMENTISSIMAM

AVCTVM

ORATIONE PANEGYRICA

D. XI. CALEND. OCTOBR. A. R. S. CIO IO CCXIX.

IN AVDITORIO MAIORI

FELICISSIMIS AVSPICIIS ATQVE PRECIBVS
EX SVBMISSISSIMA RELIGIONE PROSECVTI SVNT

REGIO-ELECTORALES

AVGUSTI

Sui
tre
tut
tun
mat
ST
pia
AV
tibu
bus
ac,
ctissi
cilia
fuit,
niae
gibus
tate
STO
bus A
qua p
pietat
colum
Gent
tollen
illoru
Ordin
indus
comn
Ordin

P. P.

RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICE

PATRES CONSCRIPTI

HOSPITESQUE OMNIVM ORDINVM HONORATISSIMI

V I R I

MAGNIFICI SUMME REVERENDI CONSULTISSIMI EXPERIENTISSIMI EXCELLENTISSIMI PLVRIMVM REVERENDI PRAECELLENTISSIMI CLARISSIMIQUE
TVQVE IN SPEM PATRIAE EFFLORESCENS GNEROSISSIMA NOBILISSIMAQUE CIVIVM ACADEMICORVM CORONA

I, quantum in praesenti REGIS nostri Clementissimi, una cum REGIA CONIVGE, ex auspiciatissimo PRINCIPIS REGII cum Serenissima ARCHIDUCE Austriae coniugio, ortoque inde nouo Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendore gaudium, quanta PRINCIPIS REGII, Imperatoria dignati affinitate, prae aliis felicitas, quanta MAGNATVM, PROCERVMQVE acclamatio est; tantum mihi ingenii, tanta dicendi facultas, tantumque orationis flumen a Deo immortalis, et benigna natura esset concessum, atque tributum: nihil omnino prius, nihilque antiquius haberem, quam ut omnes et ingenii, et eloquentiae vires eo intenderem, quo in publica hac, et solenni celebritate non tantum Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque incrementa, uerum

Sui
tre
tut
tun
ma
ST
pia
AV
tibu
bus
ac,
ctiffi
cilia
fuit,
niae
gibu
tate
STO
bus A
qua p
pieta
colum
Gent
toller
illoru
Ordin
induf
comn
Ordin

P. P.

IN AVDITORIO MAIORI
D. XL. CALEND. OCTOB. A. R. S. CIO. 15. CCXIX.

RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICE

PATRES CONSCRIPTI

HOSPITESQUE OMNIVM ORDINVM HONORATISSIMI

V I R I

MAGNIFICI SUMME REVERENDI CONSULTISSIMI EXPERIENTISSIMI EXCELLENTISSIMI PLVRIMVM REVERENDI PRAECELLENTISSIMI CLARISSIMIQUE

TVQVE IN SPEM PATRIAE EFFLORESCENS GINEROSISSIMA NOBILISSIMAQUE CIVIVM ACADEMICORVM CORONA

I, quantum in praesenti REGIS nostri Clementissimi, una cum REGIA CONIVGE, ex auspiciatissimo PRINCIPIS REGII cum Serenissima ARCHIDVCE Austriae coniugio, ortoque inde nouo Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendore gaudium, quanta PRINCIPIS REGII, Imperatoria dignati affinitate, prae aliis felicitas, quanta MAGNATVM, PROCERVMOQUE acclamatio est; tantum mihi ingenii, tanta dicendi facultas, tantumque orationis flumen a Deo immortalis, et benigna natura esset concessum, atque tributum: nihil omnino prius, nihilque antiquius haberem, quam ut omnes et ingenii, et eloquentiae vires eo intenderem, quo in publica hac, et solenni celebritate non tantum Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque incrementa, verum

Sui
tre
tut
tun
ma
ST
pia
AV
tibu
bus
ac,
ctiff
cilia
fuit,
niae
gibu
tate
STC
bus A
qua p
pieta
colum
Gent
toller
illoru
Ordin
indus
comn
Ordin

P. P.

RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICE

PATRES CONSCRIPTI

HOSPITESQUE OMNIVM ORDINVM HONORATISSIMI

V I R I

MAGNIFICI SUMME REVERENDI CONSULTISSIMI EXPERIENTISSIMI EXCELLENTISSIMI PLVRIMVM REVERENDI PRAECELLENTISSIMI CLARISSIMIQUE

TVQVE IN SPEM PATRIAE EFFLORESCENS GINEROSISSIMA NOBILISSIMAQUE CIVIVM ACADEMICORVM CORONA

I, quantum in praesenti REGIS nostri Clementissimi, una cum REGIA CONIVGE, ex auspicatissimo PRINCIPIS REGII cum Serenissima ARCHIDVCE Austriae coniugio, ortoque inde nouo Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendore gaudium, quanta PRINCIPIS REGII, Imperatoria dignati affinitate, prae aliis felicitas, quanta MAGNATVM, PROCERVMQVE acclamatio est; tantum mihi ingenii, tanta dicendi facultas, tantumque orationis flumen a Deo immortalis, et benigna natura esset concessum, atque tributum: nihil omnino prius, nihilque antiquius haberem, quam ut omnes et ingenii, et eloquentiae vires eo intenderem, quo in publica hac, et solenni celebritate non tantum Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque incrementa, verum

Sui
tre
tut
tun
ma
ST
pia
AV
tibu
bus
ac,
ctiff
cilia
fuit,
niae
gibu
tate
STO
bus A
qua p
pieta
colum
Gent
tollen
illoru
Ordin
induf
comn
Ordin

P. P.

RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICE

PATRES CONSCRIPTI

HOSPITESQUE OMNIVM ORDINVM HONORATISSIMI

V I R I

MAGNIFICI SUMME REVERENDI CONSULTISSIMI EXPE-
RIENTISSIMI EXCELLENTISSIMI PLVRIMVM REVE-
RENDI PRAECELLENTISSIMI CLARISSIMIQUE
TVQVE IN SPEM PATRIAE EFFLORESCENS GNEROSISSIMA NO-
BILISSIMAQUE CIVIVM ACADEMICORVM CORONA

I, quantum in praesenti REGIS nostri Cle-
mentissimi, una cum REGIA CONIVGE,
ex auspiciatissimo PRINCIPIS REGII cum
Serenissima ARCHIDVCE Austriae coniu-
gio, ortoque inde nouo Serenissimae DOMVS SA-
XONICAE splendore gaudium, quanta PRIN-
CIPIS REGII, Imperatoria dignati affinitate,
prae aliis felicitas, quanta MAGNATVM, PROCERVMOVE acclama-
tio est; tantum mihi ingenii, tanta dicendi facultas, tantumque ora-
tionis flumen a Deo immortalis, et benigna natura esset concessum
atque tributum: nihil omnino prius, nihilque antiquius haberem,
quam ut omnes et ingenii, et eloquentiae vires eo intenderem, quo
in publica hac, et solenni celebritate non tantum Serenissimae
DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque incrementa, ue-
rum

Sui
tre
tut
tun
ma
ST
pia
AV
tibu
bus
ac,
ctiff
cilia
fuit,
niae
gibu
tate
STO
bus A
qua p
pieta
colum
Gent
toller
illoru
Ordin
indus
comn
Ordin

P. P.

RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICE

PATRES CONSCRIPTI

HOSPITESQUE OMNIVM ORDINVM HONORATISSIMI

V I R I

MAGNIFICI SVMME REVERENDI CONSULTISSIMI EXPE-
RIENTISSIMI EXCELLENTISSIMI PLVRIMVM REVE-
RENDI PRAECELLENTISSIMI CLARISSIMIQUE
TVQVE IN SPEM PATRIAE EFFLORESCENS GNEROSISSIMA NO-
BILISSIMAQUE CIVIVM ACADEMICORVM CORONA

I, quantum in praesenti REGIS nostri Cle-
mentissimi, una cum REGIA CONIVGE,
ex auspiciatissimo PRINCIPIS REGII cum
Serenissima ARCH-DVCE Austriae coniu-
gio, ortoque inde nouo Serenissimae DOMVS SA-
XONICAE splendore gaudium, quanta PRIN-
CIPIS REGII, Imperatoria dignati affinitate,
prae aliis felicitas, quanta MAGNATVM, PROCERVMOVE acclama-
tio est; tantum mihi ingenii, tanta dicendi facultas, tantumque ora-
tionis flumen a Deo immortalis, et benigna natura esset concessum
atque tributum: nihil omnino prius, nihilque antiquius haberem,
quam ut omnes et ingenii, et eloquentiae vires eo intenderem, quo
in publica hac, et solenni celebritate non tantum Serenissimae
DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque incrementa, ue-
rum

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

rum etiam praesentis temporis felicitatem, quo REGEM nostrum Clementissimum, una cum REGIA CONIVGE, florentem, REGIVM PRINCIPEM nobis non modo in spem patriae restitutum, sed etiam in Imperatoriam adscitum familiam, uniuersam denique patriam Dei beneficio, REGISque Optimi uirtute in otio et tranquillitate constitutam uidemus, uiuis quasi coloribus depingerem. Requirit hoc non solum congenita mihi in PATREM PATRIAE, REGIVMque PRINCIPEM pietas et religio, tot hactenus innutrita pariter, et aucta beneficiis; sed etiam Superiorum meorum (quorum apud me plurimum ualet, et apud omnes peraeque ualere debet autoritas) hoc, quicquid est, officii mihi imponentium, iussio atque uoluntas. At enim uero, cum rei ipsius grauitas iuxta ac magnificentia, tum mea in dicendo ruditas atque infantia, meos qualescunque conatus uelut in herba suffocare uidentur, ita, ut uix quisquam maiori animi conatu ac contentione has dicendi partes aucupari possit, quam ego nunc eas deprecari, et digniori cedere mallet. Cum enim mihi, sed importune succurrat, etiam gestu, oculis, uultu, ne dicam uerbis, inconsiderate et intempestiue prolatis, offendi posse summam Maiestatem; nunc demum intelligo, quanto me obiecerim discrimini, quantoque uerfer in periculo, si uel ipsam rei, argumentique maiestatem non pro dignitate elocutus fuero, uel stilum cum rei grauitate non adaequauero. Sicut enim ex re bene gesta gloria, ita ex temere suscepta, bonoque successu destituta, summum est opprobrium. Sed ista quidem, re adhuc integra, accuratiori mentis trutina erant perpendenda, maiori que prouidenda cautione: nunc mihi semel altum ingresso, quae me demum cunque tempestas exceptura est, uela sunt facienda. Vestra itaque sola Clementia, Augustissime REX, et PRINCEPS REGIE Serenissime, innixus, fore confido, ut, si qua a me, in hoc magnifico dicendi genere parum exercitato, inepte dicta, et peccata fuerint; (cum, sicut nulli mortali datum est, immensi mensuram pelagi oculorum intuitu simul complecti; ita Regiae laudes a nemine oratione comprehendi possint,) ut, inquam, pro ea, qua apud exterarum quoque nationes inclaruistis, indulgentia et gratia, mihi condonare dignemini, magisque pium et religiosum boni animi affectum, quam dicendi imperitiam, linguaeque balbutiem, respiciatis. In tanta enim celebritate tacere, et non una cum aliis gaudium suum testari uelle, omnino impium foret: impium foret, tot cumulatam esse Regiis beneficiis, et gratum tamen recusare animum. Quapropter malui cum pietate peccare, quam cum impietate culpa uacare.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

care. Vos autem, Rector Academiae Magnifice, Patres Conscripti, Hospitesque omnium ordinum Honoratissimi, mihi, DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE, SPLENDORISQUE INCREMENTIS uerba facturo, ut beneuolas praebeatis aures, ea, qua par est, obseruantia, peto atque contendo. Quodsi gentis antiquitas, maiorumque celebritas nonnihil splendoris alicui familiae addere potest; tantum abest, ut Serenissima DOMVS SAXONICA aliis Serenissimis Familiis inferior sit, ut potius, si non cum omnibus, tamen cum plerisque, de principatus gloria dimicare possit. Nonnulli ueteres rerum Saxonicarum scriptores, *Ioannes Gothus*, *Albertus Cranzius*, quin et rerum Danicarum conditor, *Saxo Grammaticus*, nominant Saxonum REGES et PRINCIPES, qui mille et ducentis pene annis ante re- paratam per Christum generis humani salutem genti suae cum imperio praefuerunt, figillatimque IVTHONES, ERICHIOS, SEYFRIDOS, HVNDINGOS, GELDEROS, aliosque.* Remotiora quidem haec sunt a nostris temporibus, quam ut indubitatum iis assensum praebere queamus, antiquis destituti monumentis; interim tamen autorum fidem temere uellicare non audemus. Et nescio, utrum maiorum nostrorum in annotandis rebus, ad Saxoniam gentem pertinentibus, negligentiam, an Graecorum, Romanorumque in nostra ornanda natione inuidiam accusare debeam. Sed utrosque ueniam mereri arbitror; nostros, quia bello et factis gloriose gestis, quam literarum studiis inclarescere maluerunt; Graecos uero et Romanos, quia maiorum nostrorum gloria nimis sero iis innotuit. Gratum potius animum ipsis testamur, quod ex eo tempore, quo Germanorum uirtus ac fortitudo, quam ipsa IULIUS CAESAR, cum ARIOVISTO, Teutonum Rege, bello dimicans, expertus est, etiam apud eos inclaruit, nonnulla literarum monumentis consignata nobis reliquerunt. Maiori enim certitudine, et accuratiori successio- nis serie, eos SAXONVM REGES et PRINCIPES, qui proximo se- culo ante, et primis post Christum natum uixerunt, nominare possumus, nempe HARDERICOS, ANSERICOS, VILLICOS, SVAR- TINGOS, SVBARDOS, VVITTEKINDOS, MAROBODOS, BODOS, VVITTOS, VVITTGISELOS, CABALLOS, HATTVVACKEROS, HART- VVIGATTOS, HILDERICOS, aliosque, qui partim Regali Maie- state, partim Principali Dignitate splenduerunt, utut de nomi- ne eorum inter eruditos disceptetur, qui eos nunc SATRAPAS, nunc PRAEFECTOS, nunc PRINCIPES et DVCES appellare ma-
lunt

A 2

* *Sächf. Helden-Saal* p. 54.
Cap. 31. seqq.

** IUL. CAESAR. L. I. de Bello Gallico

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

rum etiam praesentis temporis felicitatem, quo REGEM nostrum Clementissimum, una cum REGIA CONIVGE, florentem, REGIVM PRINCIPEM nobis non modo in spem patriae restitutum, sed etiam in Imperatoriam adscitum familiam, uniuersam denique patriam Dei beneficio, REGISque Optimi uirtute in otio et tranquillitate constitutam uidemus, uiuis quasi coloribus depingerem. Requirit hoc non solum congenita mihi in PATREM PATRIAE, REGIVMque PRINCIPEM pietas et religio, tot hactenus innutrita pariter, et aucta beneficiis; sed etiam Superiorum meorum (quorum apud me plurimum ualet, et apud omnes peraeque ualere debet autoritas) hoc, quicquid est, officii mihi imponentium, iussio atque uoluntas. At enim uero, cum rei ipsius grauitas iuxta ac magnificentia, tum mea in dicendo ruditas atque infantia, meos qualescunque conatus uelut in herba suffocare uidentur, ita, ut uix quisquam maiori animi conatu ac contentione has dicendi partes aucupari possit, quam ego nunc eas deprecari, et digniori cedere mallet. Cum enim mihi, sed importune succurrat, etiam gestu, oculis, uultu, ne dicam uerbis, inconsiderate et intempestiue prolatis, offendi posse summam Maiestatem; nunc demum intelligo, quanto me obiecerim discrimini, quantoque uerfer in periculo, si uel ipsam rei, argumentique maiestatem non pro dignitate elocutus fuero, uel stilum cum rei grauitate non adaequauero. Sicut enim ex re bene gesta gloria, ita ex temere suscepta, bonoque successu destituta, summum est opprobrium. Sed ista quidem, re adhuc integra, accuratiori mentis trutina erant perpendenda, maiori que prouidenda cautione: nunc mihi semel altum ingresso, quae me demum cunque tempestas exceptura est, uela sunt facienda. Vestra itaque sola Clementia, Augustissime REX, et PRINCEPS REGIE Serenissime, innixus, fore confido, ut, si qua a me, in hoc magnifico dicendi genere parum exercitato, inepte dicta, et peccata fuerint; (cum, sicut nulli mortali datum est, immensi mensuram pelagi oculorum intuitu simul complecti; ita Regiae laudes a nemine oratione comprehendi possint,) ut, inquam, pro ea, qua apud exteras quoque nationes inclaruistis, indulgentia et gratia, mihi condonare dignemini, magisque pium et religiosum boni animi affectum, quam dicendi imperitiam, linguaeque balbutiem, respiciatis. In tanta enim celebritate tacere, et non una cum aliis gaudium suum testari uelle, omnino impium foret: impium foret, tot cumulatam esse Regiis beneficiis, et gratum tamen recusare animum. Quapropter malui cum pietate peccare, quam cum impietate culpa uacare.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

care. Vos autem, Rector Academiae Magnifice, Patres Conscripti, Hospitesque omnium ordinum Honoratissimi, mihi, DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE, SPLENDORISQUE INCREMENTIS uerba facturo, ut beneuolas praebeatis aures, ea, qua par est, obseruantia, peto atque contendo. Quodsi gentis antiquitas, maiorumque celebritas nonnihil splendoris alicui familiae addere potest; tantum abest, ut Serenissima DOMVS SAXONICA aliis Serenissimis Familiis inferior sit, ut potius, si non cum omnibus, tamen cum plerisque, de principatus gloria dimicare possit. Nonnulli ueteres rerum Saxonicarum scriptores, *Ioannes Gothus*, *Albertus Cranzius*, quin et rerum Danicarum conditor, *Saxo Grammaticus*, nominant Saxonum REGES et PRINCIPES, qui mille et ducentis pene annis ante reparam per Christum generis humani salutem genti suae cum imperio praefuerunt, figillatimque IVTHONES, ERICHIOS, SEYFRIDOS, HVNDINGOS, GELDEROS, aliosque.* Remotiora quidem haec sunt a nostris temporibus, quam ut indubitatum iis assensum praebere queamus, antiquis destituti monumentis; interim tamen autorum fidem temere uellicare non audemus. Et nescio, utrum maiorum nostrorum in annotandis rebus, ad Saxoniam gentem pertinentibus, negligentiam, an Graecorum, Romanorumque in nostra ornanda natione inuidiam accusare debeam. Sed utrosque ueniam mereri arbitror; nostros, quia bello et factis gloriose gestis, quam literarum studiis inclarescere maluerunt; Graecos uero et Romanos, quia maiorum nostrorum gloria nimis sero iis innotuit. Gratum potius animum ipsis testamur, quod ex eo tempore, quo Germanorum uirtus ac fortitudo, quam ipse IULIUS CAESAR, cum ARIOVISTO, Teutonum Rege, bello dimicans, expertus est, etiam apud eos inclaruit, nonnulla literarum monumentis consignata nobis reliquerunt. Maiori enim certitudine, et accuratiori successio- nis serie, eos SAXONVM REGES et PRINCIPES, qui proximo seculo ante, et primis post Christum natum uixerunt, nominare possumus, nempe HARDERICOS, ANSERICOS, VILLICOS, SVARTINGOS, SVBARDOS, VVITTEKINDOS, MAROBODOS, BODOS, VVITTOS, VVITTGISELOS, CABALLOS, HATTVVACKEROS, HARTVVIGATTOS, HILDERICOS, aliosque, qui partim Regali Maie- state, partim Principali Dignitate splenduerunt, utut de nomi- ne eorum inter eruditos disceptetur, qui eos nunc SATRAPAS, nunc PRAEFECTOS, nunc PRINCIPES et DVCES appellare ma-
lunt

A 2

* *Sächf. Helden-Saal* p. 54.
Cap. 31. seqq.

** IUL. CAESAR. L. I. de Bello Gallico

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

rum etiam praesentis temporis felicitatem, quo REGEM nostrum Clementissimum, una cum REGIA CONIVGE, florentem, REGIVM PRINCIPEM nobis non modo in spem patriae restitutum, sed etiam in Imperatoriam adscitum familiam, uniuersam denique patriam Dei beneficio, REGISque Optimi uirtute in otio et tranquillitate constitutam uidemus, uiuis quasi coloribus depingerem. Requirit hoc non solum congenita mihi in PATREM PATRIAE, REGIVMque PRINCIPEM pietas et religio, tot hactenus innutrita pariter, et aucta beneficiis; sed etiam Superiorum meorum (quorum apud me plurimum ualet, et apud omnes peraeque ualere debet autoritas) hoc, quicquid est, officii mihi imponentium, iussio atque uoluntas. At enim uero, cum rei ipsius grauitas iuxta ac magnificentia, tum mea in dicendo ruditas atque infantia, meos qualescunque conatus uelut in herba suffocare uidentur, ita, ut uix quisquam maiori animi conatu ac contentione has dicendi partes aucupari possit, quam ego nunc eas deprecari, et digniori cedere malletm. Cum enim mihi, sed importune succurrat, etiam gestu, oculis, uultu, ne dicam uerbis, inconsiderate et intempestiue prolatis, offendi posse summam Maiestatem; nunc demum intelligo, quanto me obiecerim discrimini, quantoque uerfer in periculo, si uel ipsam rei, argumentique maiestatem non pro dignitate elocutus fuero, uel stilum cum rei grauitate non adaequauero. Sicut enim ex re bene gesta gloria, ita ex temere suscepta, bonoque successu destituta, summum est opprobrium. Sed ista quidem, re adhuc integra, accuratiori mentis trutina erant perpendenda, maiorique prouidenda cautione: nunc mihi semel altum ingresso, quae me demum cunque tempestas exceptura est, uela sunt facienda. Vestra itaque sola Clementia, Augustissime REX, et PRINCEPS REGIE Serenissime, innixus, fore confido, ut, si qua a me, in hoc magnifico dicendi genere parum exercitato, inepte dicta, et peccata fuerint; (cum, sicut nulli mortaliū datum est, immensi mensuram pelagi oculorum intuitu simul complecti; ita Regiae laudes a nemine oratione comprehendi possint,) ut, inquam, pro ea, qua apud exterar quoque nationes inclaruistis, indulgentia et gratia, mihi condonare dignemini, magisque pium et religiosum boni animi affectum, quam dicendi imperitiam, linguaeque balbutiem, respiciatis. In tanta enim celebritate tacere, et non una cum aliis gaudium suum testari uelle, omnino impium foret: impium foret, tot cumulatū esse Regiis beneficiis, et gratum tamen recusare animum. Quapropter malui cum pietate peccare, quam cum impietate culpa uacare.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

care. Vos autem, Rector Academiae Magnifice, Patres Conscripti, Hospitesque omnium ordinum Honoratissimi, mihi, DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE, SPLENDORISQUE INCREMENTIS uerba facturo, ut beneuolas praebeatis aures, ea, qua par est, obseruantia, peto atque contendo. Quodsi gentis antiquitas, maiorumque celebritas nonnihil splendoris alicui familiae addere potest; tantum abest, ut Serenissima DOMVS SAXONICA aliis Serenissimis Familiis inferior sit, ut potius, si non cum omnibus, tamen cum plerisque, de principatus gloria dimicare possit. Nonnulli ueteres rerum Saxonicarum scriptores, *Ioannes Gothus*, *Albertus Crinzius*, quin et rerum Danicarum conditor, *Saxo Grammaticus*, nominant Saxonum REGES et PRINCIPES, qui mille et ducentis pene annis ante reparatam per Christum generis humani salutem genti suae cum imperio praefuerunt, figillatimque IVTHONES, ERICHIOS, SEYFRIDOS, HVNDINGOS, GELDEROS, aliosque.* Remotiora quidem haec sunt a nostris temporibus, quam ut indubitatum iis assensum praebere queamus, antiquis destituti monumentis; interim tamen autorum fidem temere uellicare non audemus. Et nescio, utrum maiorum nostrorum in annotandis rebus, ad Saxoniam gentem pertinentibus, negligentiam, an Graecorum, Romanorumque in nostra ornanda natione inuidiam accusare debeam. Sed utrosque ueniam mereri arbitror; nostros, quia bello et factis gloriose gestis, quam literarum studiis inclarescere maluerunt; Graecos uero et Romanos, quia maiorum nostrorum gloria nimis sero iis innotuit. Gratum potius animum ipsis testamur, quod ex eo tempore, quo Germanorum uirtus ac fortitudo, quam ipsa IULIUS CAESAR, cum ARIOVISTO, Teutonum Rege, bello dimicans, expertus est, etiam apud eos inclaruit, nonnulla literarum monumentis consignata nobis reliquerunt. Maiori enim certitudine, et accuratiori successione serie, eos SAXONVM REGES et PRINCIPES, qui proximo seculo ante, et primis post Christum natum uixerunt, nominare possumus, nempe HARDERICOS, ANSERICOS, VILLICOS, SVARTINGOS, SVBARDOS, VVITTEKINDOS, MAROBODOS, BODOS, VVITTOS, VVITTGISELOS, CABALLOS, HATTVVACKEROS, HARTVVIGATTOS, HILDERICOS, aliosque, qui partim Regali Maestate, partim Principali Dignitate splenduerunt, utut de nomine eorum inter eruditos disceptetur, qui eos nunc SATRAPAS, nunc PRAEFECTOS, nunc PRINCIPES et DVCES appellare malunt

A 2

* *Sächf. Helden-Saal* p. 54.
Cap. 31. seqq.

** IUL. CAESAR. L. I. de Bello Gallico

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

rum etiam praesentis temporis felicitatem, quo REGEM nostrum Clementissimum, una cum REGIA CONIVGE, florentem, REGIVM PRINCIPEM nobis non modo in spem patriae restitutum, sed etiam in Imperatoriam adscitum familiam, uniuersam denique patriam Dei beneficio, REGISque Optimi uirtute in otio et tranquillitate constitutam uidemus, uiuis quasi coloribus depingerem. Requirit hoc non solum congenita mihi in PATREM PATRIAE, REGIVMque PRINCIPEM pietas et religio, tot hactenus innutrita pariter, et aucta beneficiis; sed etiam Superiorum meorum (quorum apud me plurimum ualet, et apud omnes peraeque ualere debet autoritas) hoc, quicquid est, officii mihi imponentium, iussio atque uoluntas. At enim uero, cum rei ipsius grauitas iuxta ac magnificentia, tum mea in dicendo ruditas atque infantia, meos qualescunque conatus uelut in herba suffocare uidentur, ita, ut uix quisquam maiori animi conatu ac contentione has dicendi partes aucupari possit, quam ego nunc eas deprecari, et digniori cedere malletm. Cum enim mihi, sed importune succurrat, etiam gestu, oculis, uultu, ne dicam uerbis, inconsiderate et intempestiue prolatis, offendi posse summam Maiestatem; nunc demum intelligo, quanto me obiecerim discrimini, quantoque uerfer in periculo, si uel ipsam rei, argumentique maiestatem non pro dignitate elocutus fuero, uel stilum cum rei grauitate non adaequauero. Sicut enim ex re bene gesta gloria, ita ex temere suscepta, bonoque successu destituta, summum est opprobrium. Sed ista quidem, re adhuc integra, accuratiori mentis trutina erant perpendenda, maiori que prouidenda cautione: nunc mihi semel altum ingresso, quae me demum cunque tempestas exceptura est, uela sunt facienda. Vestra itaque sola Clementia, Augustissime REX, et PRINCEPS REGIE Serenissime, innixus, fore confido, ut, si qua a me, in hoc magnifico dicendi genere parum exercitato, inepte dicta, et peccata fuerint; (cum, sicut nulli mortaliū datum est, immensi mensuram pelagi oculorum intuitu simul complecti; ita Regiae laudes a nemine oratione comprehendi possint,) ut, inquam, pro ea, qua apud exterar quoque nationes inclaruistis, indulgentia et gratia, mihi condonare dignemini, magisque pium et religiosum boni animi affectum, quam dicendi imperitiam, linguaeque balbutiem, respiciatis. In tanta enim celebritate tacere, et non una cum aliis gaudium suum testari uelle, omnino impium foret: impium foret, tot cumulatū esse Regiis beneficiis, et gratum tamen recusare animum. Quapropter malui cum pietate peccare, quam cum impietate culpa uacare.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

care. Vos autem, Rector Academiae Magnifice, Patres Conscripti, Hospitesque omnium ordinum Honoratissimi, mihi, DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE, SPLENDORISQUE INCREMENTIS uerba facturo, ut beneuolas praebeatis aures, ea, qua par est, obseruantia, peto atque contendo. Quodsi gentis antiquitas, maiorumque celebritas nonnihil splendoris alicui familiae addere potest; tantum abest, ut Serenissima DOMVS SAXONICA aliis Serenissimis Familiis inferior sit, ut potius, si non cum omnibus, tamen cum plerisque, de principatus gloria dimicare possit. Nonnulli ueteres rerum Saxonicarum scriptores, *Ioannes Gothus*, *Albertus Cranzius*, quin et rerum Danicarum conditor, *Saxo Grammaticus*, nominant Saxonum REGES et PRINCIPES, qui mille et ducentis pene annis ante reparatam per Christum generis humani salutem genti suae cum imperio praefuerunt, figillatimque IVTHONES, ERICHIOS, SEYFRIDOS, HVNDINGOS, GELDEROS, aliosque.* Remotior quidem haec sunt a nostris temporibus, quam ut indubitatum iis assensum praebere queamus, antiquis destituti monumentis; interim tamen autorum fidem temere uellicare non audemus. Et nescio, utrum maiorum nostrorum in annotandis rebus, ad Saxoniam gentem pertinentibus, negligentiam, an Graecorum, Romanorumque in nostra ornanda natione inuidiam accusare debeam. Sed utrosque ueniam mereri arbitror; nostros, quia bello et factis gloriose gestis, quam literarum studiis inclarescere maluerunt; Graecos uero et Romanos, quia maiorum nostrorum gloria nimis sero iis innotuit. Gratum potius animum ipsis testamur, quod ex eo tempore, quo Germanorum uirtus ac fortitudo, quam ipsa IULIVS CAESAR, cum ARIOVISTO, Teutonum Rege, bello dimicans, expertus est, etiam apud eos inclaruit, nonnulla literarum monumentis consignata nobis reliquerunt. Maiori enim certitudine, et accuratiori successio- nis serie, eos SAXONVM REGES et PRINCIPES, qui proximo seculo ante, et primis post Christum natum uixerunt, nominare possumus, nempe HARDERICOS, ANSERICOS, VILlicos, SVARTINGOS, SVBARDOS, VVITTEKINDOS, MAROBODOS, BODOS, VVITTOS, VVITTGISELOS, CABALLOS, HATTVVACKEROS, HARTVVIGATTOS, HILDERICOS, aliosque, qui partim Regali Maie- state, partim Principali Dignitate splenduerunt, utut de nomi- ne eorum inter eruditos disceptetur, qui eos nunc SATRAPAS, nunc PRAEFECTOS, nunc PRINCIPES et DVCES appellare ma-
A 2 lunt

* *Sächs. Helden-Saal* p. 54.
Cap. 31. seqq.

** IUL. CAESAR. L. I. de Bello Gallico

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

rum etiam praesentis temporis felicitatem, quo REGEM nostrum Clementissimum, una cum REGIA CONIVGE, florentem, REGIVM PRINCIPEM nobis non modo in spem patriae restitutum, sed etiam in Imperatoriam adscitum familiam, uniuersam denique patriam Dei beneficio, REGISque Optimi uirtute in otio et tranquillitate constitutam uidemus, uiuis quasi coloribus depingerem. Requirit hoc non solum congenita mihi in PATREM PATRIAE, REGIVMque PRINCIPEM pietas et religio, tot hactenus innutrita pariter, et aucta beneficiis; sed etiam Superiorum meorum (quorum apud me plurimum ualet, et apud omnes peraeque ualere debet autoritas) hoc, quicquid est, officii mihi imponentium, iussio atque uoluntas. At enim uero, cum rei ipsius grauitas iuxta ac magnificentia, tum mea in dicendo ruditas atque infantia, meos qualescunque conatus uelut in herba suffocare uidentur, ita, ut uix quisquam maiori animi conatu ac contentione has dicendi partes aucupari possit, quam ego nunc eas deprecari, et digniori cedere malletm. Cum enim mihi, sed importune succurrat, etiam gestu, oculis, uultu, ne dicam uerbis, inconsiderate et intempestiue prolatis, offendi posse summam Maiestatem; nunc demum intelligo, quanto me obiecerim discrimini, quantoque uerfer in periculo, si uel ipsam rei, argumentique maiestatem non pro dignitate elocutus fuero, uel stilum cum rei grauitate non adaequauero. Sicut enim ex re bene gesta gloria, ita ex temere suscepta, bonoque successu destituta, summum est opprobrium. Sed ista quidem, re adhuc integra, accuratiori mentis trutina erant perpendenda, maiori que prouidenda cautione: nunc mihi semel altum ingresso, quae me demum cunque tempestas exceptura est, uela sunt facienda. Vestra itaque sola Clementia, Augustissime REX, et PRINCEPS REGIE Serenissime, innixus, fore confido, ut, si qua a me, in hoc magnifico dicendi genere parum exercitato, inepte dicta, et peccata fuerint; (cum, sicut nulli mortali datum est, immensi mensuram pelagi oculorum intuitu simul complecti; ita Regiae laudes a nemine oratione comprehendi possint,) ut, inquam, pro ea, qua apud exteras quoque nationes inclaruistis, indulgentia et gratia, mihi condonare dignemini, magisque pium et religiosum boni animi affectum, quam dicendi imperitiam, linguaeque balbutiem, respiciatis. In tanta enim celebritate tacere, et non una cum aliis gaudium suum testari uelle, omnino impium foret: impium foret, tot cumulatam esse Regiis beneficiis, et gratum tamen recusare animum. Quapropter malui cum pietate peccare, quam cum impietate culpa uacare.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

care. Vos autem, Rector Academiae Magnifice, Patres Conscripti, Hospitesque omnium ordinum Honoratissimi, mihi, DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE, SPLENDORISQUE INCREMENTIS uerba facturo, ut beneuolas praebeatis aures, ea, qua par est, obseruantia, peto atque contendo. Quodsi gentis antiquitas, maiorumque celebritas nonnihil splendoris alicui familiae addere potest; tantum abest, ut Serenissima DOMVS SAXONICA aliis Serenissimis Familiis inferior sit, ut potius, si non cum omnibus, tamen cum plerisque, de principatus gloria dimicare possit. Nonnulli ueteres rerum Saxonicarum scriptores, *Ioannes Gothus*, *Albertus Crinzius*, quin et rerum Danicarum conditor, *Saxo Grammaticus*, nominant Saxonum REGES et PRINCIPES, qui mille et ducentis pene annis ante reparatam per Christum generis humani salutem genti suae cum imperio praefuerunt, figillatimque IVTHONES, ERICHIOS, SEYFRIDOS, HVNDINGOS, GELDEROS, aliosque.* Remotiora quidem haec sunt a nostris temporibus, quam ut indubitatum iis assensum praebere queamus, antiquis destituti monumentis; interim tamen autorum fidem temere uellicare non audemus. Et nescio, utrum maiorum nostrorum in annotandis rebus, ad Saxoniam gentem pertinentibus, negligentiam, an Graecorum, Romanorumque in nostra ornanda natione inuidiam accusare debeam. Sed utrosque ueniam mereri arbitror; nostros, quia bello et factis gloriose gestis, quam literarum studiis inclarescere maluerunt; Graecos uero et Romanos, quia maiorum nostrorum gloria nimis sero iis innotuit. Gratum potius animum ipsis testamur, quod ex eo tempore, quo Germanorum uirtus ac fortitudo, quam ipse IULIUS CAESAR, cum ARIOVISTO, Teutonum Rege, bello dimicans, expertus est, etiam apud eos inclaruit, nonnulla literarum monumentis consignata nobis reliquerunt. Maiori enim certitudine, et accuratiori successio- nis serie, eos SAXONVM REGES et PRINCIPES, qui proximo seculo ante, et primis post Christum natum uixerunt, nominare possumus, nempe HARDERICOS, ANSERICOS, VILlicos, SVARTINGOS, SVBARDOS, VVITTEKINDOS, MAROBODOS, BODOS, VVITTOS, VVITTGISELOS, CABALLOS, HATTVACKEROS, HARTVVIGATTOS, HILDERICOS, aliosque, qui partim Regali Maie- state, partim Principali Dignitate splenduerunt, utut de nomi- ne eorum inter eruditos disceptetur, qui eos nunc SATRAPAS, nunc PRAEFECTOS, nunc PRINCIPES et DVCEs appellare ma-
A 2 lunt

* *Sächf. Helden-Saal* p. 54.
Cap. 31. seqq.

** IUL. CAESAR. L. I. de Bello Gallico

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

Iunt. * Enimuero, si Historicis habenda est fides, imperium apud antiquos Saxones non iure haereditario uidetur propagatum fuisse ad posteros; sed electione translatum ad optimos, reliquosque omnes et aetate, et rerum experientia, et autoritate superantes: unde forma regiminis, assentientibus nobis *Heigio*, ** *Luca de Linda*, *** aliisque, Aristocratica fuisse, merito iudicanda est. Perpetuos enim, et haereditarios REGES, DVGESVE Saxones ueteres habuisse, ueritati historicae, Scriptorumque fidei non est consentaneum: hoc uero ex Historicis probatae fidei elici atque ostendi potest, eos, bello ingruente, ex Proceribus aliquem elegisse, cui summam totius rei mandarent, autoritatemque Regiam tribuerent, ita, ut, quoad bellum duraret, ea uteretur; eo autem finito, Maiestatem hanc, ad instar Dictatorum apud Romanos, iterum exueret atque deponeret. **** De numero horum Procerum, qui uel Ephoris Lacedaemoniorum, uel Lucomonibus ueterum Etruscorum comparari possent, etiam inter scriptores non conuenit. *Alii* enim eorum plurimos fuisse uolunt, ut *Beda*, et qui eum sequuntur. Non habent, inquit, REGEM antiqui Saxones, sed SATRAPAS plurimos, suae genti praepositos, qui, ingruente belli articulo, mittunt aequaliter sortes, et quemcunque fors ostenderit, hunc tempore belli ducem sequuntur, et huic obtemperant; peracto autem bello, rursus aequalis potentiae omnes fiunt Satrapae. ***** *Alii* eorum duodecim fuisse scribunt, eorumque uel unumquemque certam terrae Saxonicae partem imperio gubernasse, ***** uel ex hoc collegio unum quotannis electum fuisse, qui uniuersae Reipublicae integro anno praeesset, coque praeterlapso, successoris sceptrum cum imperio relinqueret, nisi, quando bellum exoriretur, ubi illum per omne belli tempus Regis, uel Ducis nomine et autoritate usum fuisse aiunt. ***** *Alii* denique eorum saltem tres faciunt, sequentes in primis *VVittichindum*, Monachum Corcyrensem, qui, a tribus, inquit, Principibus totius gentis Ducatus administrabatur, certis terminis exercitus congregandi potestate contentis, quos suis locis ac uocabulis nouimus signatos, in Orientales scilicet populos, Angarios, atque *VWestphalos*. Si autem uniuersale bellum ingrueret, sorte eligitur, cui omnes

* *Sächf. Helden-Saal* p. 57. sqq. item *Einleitung zur Sächf. Historie* p. 6. sqq.

** P. I. Qu. Iur. 8. §. 14.

*** In Descriptione Orbis pag. 979.

**** BÜNTING *Braunschw. Chron.* p. 26. item *Sächf. Helden-Saal*

p. 47. item LVC. DE LINDA l. c. item BEDA Hist. Eccles. gentis Angl.

L. V. c. 2.

***** loc. cit.

***** *Sächf. Helden-Saal* p. 47.

***** BÜNTING et *Sächf. Helden-Saal*, locis cit.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

omnes obedire oporteat, ad administrandum imminens bellum. * Et si itaque accuratam genealogiam inde a primis Saxoniae REGIBVS et DVCIBVS usque ad VVITTEKINDVM M. ultimum Saxoniae Regem, primumque eius Ducem haereditarium, et Serenissimae FAMILIAE SAXONICAE stemma, non habeamus, nec inuenire queamus; ad gloriam tamen Serenissimae DOMVS SAXONICAE pertinere arbitror, quod uel ab hoc Duce ac Rege, et incomparabili uirtute, et multis praeliis cum CAROLO M. commissis, et aliis rebus gloriose gestis, denique susceptis Christianorum sacris celebri, suos repetat natales. Amore ac lenitate hunc Heroem, quem armis superare non poterat, post tricennale bellum uincebat CAROLVS M., et quoniam eius plus intererat, Diuum VVITTEKINDVM, ab idolomania ereptum, Christo adducere, quam dignitate eum, iuribusque suis exuere, tantum aberat, ut splendorem eius imminueret, ut potius omnibus modis adaugeret, multa ei et insignia iura impertiret, eumque, remisso ueteri tributo, in fidem ac tutelam reciperet, hac saltem lege, ut templis et sacris nonnihil impenderet. ** Et quemadmodum Saxones antiqui suis ipsorum legibus uiuebant; ita CAROLVS M. eas literis consignari iussit, quae postea ab Imperatoribus, Saxonico sanguine ortis, OTTONE I. et LOTHARIO II. emendatae, et tandem, FRIDERICO II. Imperatore, in eum, quem hodie adhuc tenent, ordinem redactae, Iuris Saxonici nomine ueniunt. Hae Constitutiones uel ideo Saxonicum nobilitant splendorem, quia etiam Poloni, Bohemi, Silesii, *aliique uicini populi earum auctoritatem agnoscunt, seque* his Legibus non inuiti subiiciunt. *** Et quis, nisi bardus et coecus, splendorem Saxonicum, eiusque incrementa agnoscere nolit, si in mentem sibi reuocet Saxones, dignitati Imperatoriae uel destinatos, uel admotos? Loquatur pro me OTTO M., Dux Saxoniae, cui Principes, LVDOVICO IV. Imperatore defuncto, propter insignem, qua pollebat, prudentiam, rerum gestarum gloriam, et uirtutum excellentiam regnum obtulerunt, quod uero Sapientissimus Dux per grauem, qua premebatur, aetatem modeste recusauit, Imperiumque ad orientalis Franciae Ducem CONRADVM I., consentientibus Francorum, Saxonum, et Germanorum suffragiis, transtulit. **** Tanta erat huius Herois modestia, tantumque de Imperio bene merendi studium, ut ei per alium potius, quam per se ipsum consultum cuperet. Loquatur HENRICVS AVCEPS, modo laudati OTTONIS M. Filius, ARNOLPHI uero Imperatoris

B

ex

* Annal. Sax. L. I.

** Sächs. Helden-Saal p. 48. 147. 150.

*** ibid.

p. 48. Schlesiſch. Chron. p. 801.

**** MATTHIAE Theat. Hist. p. 863. a.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

lunt. * Enimuero, si Historicis habenda est fides, imperium apud antiquos Saxones non iure haereditario uidetur propagatum fuisse ad posteros; sed electione translatum ad optimos, reliquosque omnes et aetate, et rerum experientia, et autoritate superantes: unde forma regiminis, assentientibus nobis *Heigio*, ** *Luca de Linda*, *** aliisque, Aristocratica fuisse, merito iudicanda est. Perpetuos enim, et haereditarios REGES, DVCESVE Saxones ueteres habuisse, ueritati historicae, Scriptorumque fidei non est consentaneum: hoc uero ex Historicis probatae fidei elici atque ostendi potest, eos, bello ingruente, ex Proceribus aliquem elegisse, cui summam totius rei mandarent, autoritatemque Regiam tribuerent, ita, ut, quoad bellum duraret, ea uteretur; eo autem finito, Maiestatem hanc, ad instar Dictatorum apud Romanos, iterum exueret atque deponeret. **** De numero horum Procerum, qui uel Ephoris Lacedaemoniorum, uel Lucomonibus ueterum Etruscorum comparari possent, etiam inter scriptores non conuenit. *Alii* enim eorum plurimos fuisse uolunt, ut *Beda*, et qui eum sequuntur. Non habent, inquit, REGEM antiqui Saxones, sed SATRAPAS plurimos, suae genti praepositos, qui, ingruente belli articulo, mittunt aequaliter sortes, et quemcunque fors ostenderit, hunc tempore belli ducem sequuntur, et huic obtemperant; peracto autem bello, rursus aequalis potentiae omnes fiunt Satrapae. ***** *Alii* eorum duodecim fuisse scribunt, eorumque uel unumquemque certam terrae Saxonicae partem imperio gubernasse, ***** uel ex hoc collegio unum quotannis electum fuisse, qui uniuersae Reipublicae integro anno praecesset, coque praeterlapso, successoris sceptrum cum imperio relinqueret, nisi, quando bellum exoriretur, ubi illum per omne belli tempus Regis, uel Ducis nomine et autoritate usum fuisse aiunt. ***** *Alii* denique eorum saltem tres faciunt, sequentes in primis *VVittichindum*, Monachum Corcyrensem, qui, a tribus, inquit, Principibus totius gentis Ducatus administrabatur, certis terminis exercitus congregandi potestate contentis, quos suis locis ac uocabulis nouimus signatos, in Orientales scilicet populos, Angarios, atque *VWestphalos*. Si autem uniuersale bellum ingrueret, sorte eligitur, cui omnes

* *Sächs. Helden-Saal* p. 57. sqq. item *Einleitung zur Sächs. Historie* p. 6. sqq.

** P. I. Qu. Iur. 8. §. 14.

*** In *Descriptione Orbis* pag. 979.

**** BÜNTING *Braunschw. Chron.* p. 26. item *Sächs. Helden-Saal* p. 47. item LVC. DE LINDA l. c. item BEDA *Hist. Eccles. gentis Angl.* L. V. c. 2.

***** loc. cit.

***** *Sächs. Helden-Saal* p. 47.

***** BÜNTING et *Sächs. Helden-Saal* locis cit.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

omnes obedire oporteat, ad administrandum imminens bellum. * Et si itaque accuratam genealogiam inde a primis Saxoniae REGIBVS et DVCIBVS usque ad VVITTEKINDVM M. ultimum Saxoniae Regem, primumque eius Ducem haereditarium, et Serenissimae FAMILIAE SAXONICAE stemma, non habeamus, nec inuenire queamus; ad gloriam tamen Serenissimae DOMVS SAXONICAE pertinere arbitror, quod uel ab hoc Duce ac Rege, et incomparabili uirtute, et multis praeliis cum CAROLO M. commissis, et aliis rebus gloriose gestis, denique susceptis Christianorum sacris celebri, suos repetat natales. Amore ac lenitate hunc Heroem, quem armis superare non poterat, post tricennale bellum uincebat CAROLVS M., et quoniam eius plus intererat, Diuum VVITTEKINDVM, ab idolomania ereptum, Christo adducere, quam dignitate eum, iuribusque suis exuere, tantum aberat, ut splendorem eius imminueret, ut potius omnibus modis adaugeret, multa ei et insignia iura impertiret, eumque, remisso ueteri tributo, in fidem ac tutelam reciperet, hac saltem lege, ut templis et sacris nonnihil impenderet. ** Et quemadmodum Saxones antiqui suis ipsorum legibus uiuebant; ita CAROLVS M. eas literis consignari iussit, quae postea ab Imperatoribus, Saxonico sanguine ortis, OTTONE I. et LOTHARIO II. emendatae, et tandem, FRIDERICO II. Imperatore, in eum, quem hodie adhuc tenent, ordinem redactae, Iuris Saxonici nomine ueniunt. Hae Constitutiones uel ideo Saxonicum nobilitant splendorem, quia etiam Poloni, Bohemi, Silesii, *aliique uicini populi earum auctoritatem agnoscunt, seque* his Legibus non inuiti subiiciunt. *** Et quis, nisi bardus et coecus, splendorem Saxonicum, eiusque incrementa agnoscere nolit, si in mentem sibi reuocet Saxones, dignitati Imperatoriae uel destinatos, uel admos? Loquatur pro me OTTO M., Dux Saxoniae, cui Principes, LVDOVICO IV. Imperatore defuncto, propter insignem, qua pollebat, prudentiam, rerum gestarum gloriam, et uirtutum excellentiam regnum obtulerunt, quod uero Sapientissimus Dux per grauem, qua premebatur, aetatem modeste recusauit, Imperiumque ad orientalis Franciae Ducem CONRADVM I., consentientibus Francorum, Saxonum, et Germanorum suffragiis, transtulit. **** Tanta erat huius Herois modestia, tantumque de Imperio bene merendi studium, ut ei per alium potius, quam per se ipsum consultum cuperet. Loquatur HENRICVS AVCEPS, modo laudati OTTONIS M. Filius, ARNOLPHI uero Imperatoris

B

ex

* Annal. Sax. L. I.

** Sächf. Helden-Saal p. 48. 147. 150.

*** ibid.

p. 48. Schleßfch. Chron. p. 801.

**** MATTHIAE Theat. Hist. p. 863. a.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

Iunt. * Enimuero, si Historicis habenda est fides, imperium apud antiquos Saxones non iure haereditario uidetur propagatum fuisse ad posteros; sed electione translatum ad optimos, reliquosque omnes et aetate, et rerum experientia, et autoritate superantes: unde forma regiminis, assentientibus nobis *Heigio*, ** *Luca de Linda*, *** aliisque, Aristocratica fuisse, merito iudicanda est. Perpetuos enim, et haereditarios REGES, DVCESVE Saxones ueteres habuisse, ueritati historicae, Scriptorumque fidei non est consentaneum: hoc uero ex Historicis probatae fidei elici atque ostendi potest, eos, bello ingruente, ex Proceribus aliquem elegisse, cui summam totius rei mandarent, autoritatemque Regiam tribuerent, ita, ut, quoad bellum duraret, ea uteretur; eo autem finito, Maiestatem hanc, ad instar Dictatorum apud Romanos, iterum exueret atque deponeret. **** De numero horum Procerum, qui uel Ephoris Lacedaemoniorum, uel Lucomonibus ueterum Etruscorum comparari possent, etiam inter scriptores non conuenit. *Alii* enim eorum plurimos fuisse uolunt, ut *Beda*, et qui eum sequuntur. Non habent, inquit, REGEM antiqui Saxones, sed SATRAPAS plurimos, suae genti praepositos, qui, ingruente belli articulo, mittunt aequaliter sortes, et quemcunque fors ostenderit, hunc tempore belli ducem sequuntur, et huic obtemperant; peracto autem bello, rursus aequalis potentiae omnes fiunt Satrapae. ***** *Alii* eorum duodecim fuisse scribunt, eorumque uel unumquemque certam terrae Saxonicae partem imperio gubernasse, ***** uel ex hoc collegio unum quotannis electum fuisse, qui uniuersae Reipublicae integro anno praecesset, coque praeterlapso, successoris sceptrum cum imperio relinqueret, nisi, quando bellum exoriretur, ubi illum per omne belli tempus Regis, uel Ducis nomine et autoritate usum fuisse aiunt. ***** *Alii* denique eorum saltem tres faciunt, sequentes in primis *VVittichindum*, Monachum Corcyrensem, qui, a tribus, inquit, Principibus totius gentis Ducatus administrabatur, certis terminis exercitus congregandi potestate contentis, quos suis locis ac uocabulis nouimus signatos, in Orientales scilicet populos, Angarios, atque *VWestphalos*. Si autem uniuersale bellum ingrueret, sorte eligitur, cui omnes

* *Sächf. Helden-Saal* p. 57. sqq. item *Einleitung zur Sächf. Historie* p. 6. sqq.

** P. I. Qu. Iur. 8. §. 14.

*** In Descriptione Orbis pag. 979.

**** BÜNTING *Braunschw. Chron.* p. 26. item *Sächf. Helden-Saal* p. 47. item LVC. DE LINDA l. c. item BEDA *Hist. Eccles. gentis Angl.* L. V. c. 2.

***** loc. cit.

***** *Sächf. Helden-Saal* p. 47.

***** BÜNTING et *Sächf. Helden-Saal*, locis cit.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

omnes obedire oporteat, ad administrandum imminens bellum. * Etsi itaque accuratam genealogiam inde a primis Saxoniae REGIBVS et DVCIBVS usque ad VVITTEKINDVM M. ultimum Saxoniae Regem, primumque eius Ducem haereditarium, et Serenissimae FAMILIAE SAXONICAE stemma, non habeamus, nec inuenire queamus; ad gloriam tamen Serenissimae DOMVS SAXONICAE pertinere arbitror, quod uel ab hoc Duce ac Rege, et incomparabili uirtute, et multis praeliis cum CAROLO M. commissis, et aliis rebus gloriose gestis, denique susceptis Christianorum sacris celebri, suos repetat natales. Amore ac lenitate hunc Heroem, quem armis superare non poterat, post tricennale bellum uincebat CAROLVS M., et quoniam eius plus intererat, Diuum VVITTEKINDVM, ab idolomania ereptum, Christo adducere, quam dignitate eum, iuribusque suis exuere, tantum aberat, ut splendorem eius imminueret, ut potius omnibus modis adaugeret, multa ei et insignia iura impertiret, eumque, remisso ueteri tributo, in fidem ac tutelam reciperet, hac saltem lege, ut templis et sacris nonnihil impenderet. ** Et quemadmodum Saxones antiqui suis ipsorum legibus uiuebant; ita CAROLVS M. eas literis consignari iussit, quae postea ab Imperatoribus, Saxonico sanguine ortis, OTTONE I. et LOTHARIO II. emendatae, et tandem, FRIDERICO II. Imperatore, in eum, quem hodie adhuc tenent, ordinem redactae, Iuris Saxonici nomine ueniunt. Hae Constitutiones uel ideo Saxonicum nobilitant splendorem, quia etiam Poloni, Bohemi, Silesii, *aliique uicini populi earum auctoritatem agnoscunt, seque his Legibus non inuiti subiiciunt.* *** Et quis, nisi bardus et coecus, splendorem Saxonicum, eiusque incrementa agnoscere nolit, si in mentem sibi reuocet Saxones, dignitati Imperatoriae uel destinatos, uel admos? Loquatur pro me OTTO M., Dux Saxoniae, cui Principes, LVDOVICO IV. Imperatore defuncto, propter insignem, qua pollebat, prudentiam, rerum gestarum gloriam, et uirtutum excellentiam regnum obtulerunt, quod uero Sapientissimus Dux per grauem, qua premebatur, aetatem modeste recusauit, Imperiumque ad orientalis Franciae Ducem CONRADVM I., consentientibus Francorum, Saxonum, et Germanorum suffragiis, transtulit. **** Tanta erat huius Herois modestia, tantumque de Imperio bene merendi studium, ut ei per alium potius, quam per se ipsum consultum cuperet. Loquatur HENRICVS AVCEPS, modo laudati OTTONIS M. Filius, ARNOLPHI uero Imperatoris

B

ex

* Annal. Sax. L. I.

** Sächf. Helden-Saal p. 48. 147. 150.

*** ibid.

p. 48. Schlesiſch. Chron. p. 801.

**** MATTHIAE Theat. Hist. p. 863. a.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

lunt. * Enimuero, si Historicis habenda est fides, imperium apud antiquos Saxones non iure haereditario uidetur propagatum fuisse ad posteros; sed electione translatum ad optimos, reliquosque omnes et aetate, et rerum experientia, et autoritate superantes: unde forma regiminis, assentientibus nobis *Heigio*, ** *Luca de Linda*, *** aliisque, Aristocratica fuisse, merito iudicanda est. Perpetuos enim, et haereditarios REGES, DVCESVE Saxones ueteres habuisse, ueritati historicae, Scriptorumque fidei non est consentaneum: hoc uero ex Historicis probatae fidei elici atque ostendi potest, eos, bello ingruente, ex Proceribus aliquem elegisse, cui summam totius rei mandarent, auctoritatemque Regiam tribuerent, ita, ut, quoad bellum duraret, ea uteretur; eo autem finito, Maiestatem hanc, ad instar Dictatorum apud Romanos, iterum exueret atque deponeret. **** De numero horum Procerum, qui uel Ephoris Lacedaemoniorum, uel Lucomonibus ueterum Etruscorum comparari possent, etiam inter scriptores non conuenit. *Alii* enim eorum plurimos fuisse uolunt, ut *Beda*, et qui eum sequuntur. Non habent, inquit, REGEM antiqui Saxones, sed SATRAPAS plurimos, suae genti praepositos, qui, ingruente belli articulo, mittunt aequaliter sortes, et quemcunque fors ostenderit, hunc tempore belli ducem sequuntur, et huic obtemperant; peracto autem bello, rursus aequalis potentiae omnes fiunt Satrapae. ***** *Alii* eorum duodecim fuisse scribunt, eorumque uel unumquemque certam terrae Saxonicae partem imperio gubernasse, ***** uel ex hoc collegio unum quotannis electum fuisse, qui uniuersae Reipublicae integro anno praecesset, coque praeterlapso, successoris sceptrum cum imperio relinqueret, nisi, quando bellum exoriretur, ubi illum per omne belli tempus Regis, uel Ducis nomine et auctoritate usum fuisse aiunt. ***** *Alii* denique eorum saltem tres faciunt, sequentes in primis *VVittichindum*, Monachum Corcyrensem, qui, a tribus, inquit, Principibus totius gentis Ducatus administrabatur, certis terminis exercitus congregandi potestate contentis, quos suis locis ac uocabulis nouimus signatos, in Orientales scilicet populos, Angarios, atque *VVestphalos*. Si autem uniuersale bellum ingrueret, forte eligitur, cui omnes

* *Sächs. Helden-Saal* p. 57. sqq. item *Einleitung zur Sächs. Historie* p. 6. sqq.

** P. I. Qu. Iur. 8. §. 14.

*** In *Descriptione Orbis* pag. 979.

**** BÜNTING *Braunschw. Chron.* p. 26. item *Sächs. Helden-Saal* p. 47. item LVC. DE LINDA l. c. item BEDA *Hist. Eccles. gentis Angl.* L. V. c. 2.

***** loc. cit.

***** *Sächs. Helden-Saal* p. 47.

***** BÜNTING et *Sächs. Helden-Saal*, locis cit.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

omnes obedire oporteat, ad administrandum imminens bellum. * Et si itaque accuratam genealogiam inde a primis Saxoniae REGIBVS et DVCIBVS usque ad VVITTEKINDVM M. ultimum Saxoniae Regem, primumque eius Ducem haereditarium, et Serenissimae FAMILIAE SAXONICAE stemma, non habeamus, nec inuenire queamus; ad gloriam tamen Serenissimae DOMVS SAXONICAE pertinere arbitror, quod uel ab hoc Duce ac Rege, et incomparabili uirtute, et multis praeliis cum CAROLO M. commissis, et aliis rebus gloriose gestis, denique susceptis Christianorum sacris celebri, suos repetat natales. Amore ac lenitate hunc Heroem, quem armis superare non poterat, post tricennale bellum uincebat CAROLVS M., et quoniam eius plus intererat, Diuum VVITTEKINDVM, ab idolomania ereptum, Christo adducere, quam dignitate eum, iuribusque suis exuere, tantum aberat, ut splendorem eius imminueret, ut potius omnibus modis adaugeret, multa ei et insignia iura impertiret, eumque, remisso ueteri tributo, in fidem ac tutelam reciperet, hac saltem lege, ut templis et sacris nonnihil impenderet. ** Et quemadmodum Saxones antiqui suis ipsorum legibus uiuebant; ita CAROLVS M. eas literis consignari iussit, quae postea ab Imperatoribus, Saxonico sanguine ortis, OTTONE I. et LOTHARIO II. emendatae, et tandem, FRIDERICO II. Imperatore, in eum, quem hodie adhuc tenent, ordinem redactae, Iuris Saxonici nomine ueniunt. Hae Constitutiones uel ideo Saxonicum nobilitant splendorem, quia etiam Poloni, Bohemi, Silesii, *aliique uicini populi eorum auctoritatem agnoscunt, seque* his Legibus non inuiti subiiciunt. *** Et quis, nisi bardus et coecus, splendorem Saxonicum, eiusque incrementa agnoscere nolit, si in mentem sibi reuocet Saxones, dignitati Imperatoriae uel destinatos, uel admos? Loquatur pro me OTTO M., Dux Saxoniae, cui Principes, LVDOVICO IV. Imperatore defuncto, propter insignem, qua pollebat, prudentiam, rerum gestarum gloriam, et uirtutum excellentiam regnum obtulerunt, quod uero Sapientissimus Dux per grauem, qua premebatur, aetatem modeste recusauit, Imperiumque ad orientalis Francia Ducem CONRADVM I., consentientibus Francorum, Saxonum, et Germanorum suffragiis, transtulit. **** Tanta erat huius Herois modestia, tantumque de Imperio bene merendi studium, ut ei per alium potius, quam per se ipsum consultum cuperet. Loquatur HENRICVS AVCEPS, modo laudati OTTONIS M. Filius, ARNOLPHI uero Imperatoris

B

ex

* Annal. Sax. L. I.

** Sächs. Helden-Saal p. 48. 147. 150.

*** ibid.

p. 48. Schlesisch. Chron. p. 801.

**** MATTHIAE Theat. Hist. p. 863. a.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

lunt. * Enimuero, si Historicis habenda est fides, imperium apud antiquos Saxones non iure haereditario uidetur propagatum fuisse ad posteros; sed electione translatum ad optimos, reliquosque omnes et aetate, et rerum experientia, et autoritate superantes: unde forma regiminis, assentientibus nobis *Heigio*, ** *Luca de Linda*, *** aliisque, Aristocratica fuisse, merito iudicanda est. Perpetuos enim, et haereditarios REGES, DVCESVS Saxones ueteres habuisse, ueritati historicae, Scriptorumque fidei non est consentaneum: hoc uero ex Historicis probatae fidei elici atque ostendi potest, eos, bello ingruente, ex Proceribus aliquem elegisse, cui summam totius rei mandarent, autoritatemque Regiam tribuerent, ita, ut, quoad bellum duraret, ea uteretur; eo autem finito, Maiestatem hanc, ad instar Dictatorum apud Romanos, iterum exueret atque deponeret. **** De numero horum Procerum, qui uel Ephoris Lacedaemoniorum, uel Lucomonibus ueterum Etruscorum comparari possent, etiam inter scriptores non conuenit. *Alii* enim eorum plurimos fuisse uolunt, ut *Beda*, et qui eum sequuntur. Non habent, inquit, REGEM antiqui Saxones, sed SATRAPAS plurimos, suae genti praepositos, qui, ingruente belli articulo, mittunt aequaliter sortes, et quemcunque fors ostenderit, hunc tempore belli ducem sequuntur, et huic obtemperant; peracto autem bello, rursus aequalis potentiae omnes fiunt Satrapae. ***** *Alii* eorum duodecim fuisse scribunt, eorumque uel unumquemque certam terrae Saxonicae partem imperio gubernasse, ***** uel ex hoc collegio unum quotannis electum fuisse, qui uniuersae Reipublicae integro anno praecesset, coque praeterlapso, successoris sceptrum cum imperio relinqueret, nisi, quando bellum exoriretur, ubi illum per omne belli tempus Regis, uel Ducis nomine et autoritate usum fuisse aiunt. ***** *Alii* denique eorum saltem tres faciunt, sequentes in primis *VVittichindum*, Monachum Corcyrensem, qui, a tribus, inquit, Principibus totius gentis Ducatus administrabatur, certis terminis exercitus congregandi potestate contentis, quos suis locis ac uocabulis nouimus signatos, in Orientales scilicet populos, Angarios, atque *VWestphalos*. Si autem uniuersale bellum ingrueret, sorte eligitur, cui omnes

* *Sächs. Helden-Saal* p. 57. sqq. item *Einleitung zur Sächs. Historie* p. 6. sqq.

** P. I. Qu. Iur. 8. §. 14.

*** In *Descriptione Orbis* pag. 979.

**** BÜNTING *Braunschw. Chron.* p. 26. item *Sächs. Helden-Saal* p. 47. item LVC. DE LINDA l. c. item BEDA *Hist. Eccles. gentis Angl.* L. V. c. 2.

***** loc. cit.

***** *Sächs. Helden-Saal* p. 47.

***** BÜNTING et *Sächs. Helden-Saal*, locis cit.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

omnes obedire oporteat, ad administrandum imminens bellum. * Et si itaque accuratam genealogiam inde a primis Saxoniae REGIBVS et DVCIBVS usque ad VVITTEKINDVM M. ultimum Saxoniae Regem, primumque eius Ducem haereditarium, et Serenissimae FAMILIAE SAXONICAE stemma, non habeamus, nec inuenire queamus; ad gloriam tamen Serenissimae DOMVS SAXONICAE pertinere arbitror, quod uel ab hoc Duce ac Rege, et incomparabili uirtute, et multis praeliis cum CAROLO M. commissis, et aliis rebus gloriose gestis, denique susceptis Christianorum sacris celebri, suos repetat natales. Amore ac lenitate hunc Heroem, quem armis superare non poterat, post tricennale bellum uincebat CAROLVS M., et quoniam eius plus intererat, Diuum VVITTEKINDVM, ab idolomania ereptum, Christo adducere, quam dignitate eum, iuribusque suis exuere, tantum aberat, ut splendorem eius imminueret, ut potius omnibus modis adaugeret, multa ei et insignia iura impertiret, eumque, remisso ueteri tributo, in fidem ac tutelam reciperet, hac saltem lege, ut templis et sacris nonnihil impenderet. ** Et quemadmodum Saxones antiqui suis ipsorum legibus uiuebant; ita CAROLVS M. eas literis consignari iussit, quae postea ab Imperatoribus, Saxonico sanguine ortis, OTTONE I. et LOTHARIO II. emendatae, et tandem, FRIDERICO II. Imperatore, in eum, quem hodie adhuc tenent, ordinem redactae, Iuris Saxonici nomine ueniunt. Hae Constitutiones uel ideo Saxonicum nobilitant splendorem, quia etiam Poloni, Bohemi, Silesii, alique uicini populi earum auctoritatem agnoscunt, sequae his Legibus non inuiti subiiciunt. *** Et quis, nisi bardus et coecus, splendorem Saxonicum, eiusque incrementa agnoscere nolit, si in mentem sibi reuocet Saxones, dignitati Imperatoriae uel destinatos, uel admotos? Loquatur pro me OTTO M., Dux Saxoniae, cui Principes, LVDOVICO IV. Imperatore defuncto, propter insignem, qua pollebat, prudentiam, rerum gestarum gloriam, et uirtutum excellentiam regnum obtulerunt, quod uero Sapientissimus Dux per grauem, qua premebatur, aetatem modeste recusauit, Imperiumque ad orientalis Franciae Ducem CONRADVM I., consentientibus Francorum, Saxonum, et Germanorum suffragiis, transtulit. **** Tanta erat huius Herois modestia, tantumque de Imperio bene merendi studium, ut ei per alium potius, quam per se ipsum consultum cuperet. Loquatur HENRICVS AVCEPS, modo laudati OTTONIS M. Filius, ARNOLPHI uero Imperatoris

B

ex

* Annal. Sax. L. I.

** Sächf. Helden-Saal p. 48. 147. 150.

*** ibid.

p. 48. Schlesisch. Chron. p. 801.

**** MATTHIAE Theat. Hist. p. 863. a.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE

ex LVIDGARDA Nepos, et CONRADI I. successor. Huic ipse CONRADVS moriturus Imperium, multis caedibus funestum et laceratum, tradidit, uirtutis iuxta ac sapientiae, qua HENRICVS excelebat, admiratione adductus, eo quod hunc solum rebus collapsis opem ferre posse existimaret. Cuius rei causa Imperii insignia et ornamenta ei per Fratrem EBERHARDVM transmisit, quae etiam cum Imperio, acclamante et plaudente omni populo, acceptauit. * Quid uero gloriosius genti Saxonicae euenire poterat, quam talem habere Principem, qui tanti Imperatoris iudicio unus omnium maxime Imperio dignus iudicabatur? Loquatur OTTO I. cognomine MAGNVS, HENRICI SAXONIS Filius natu maximus, et ab ipso Parente morituro successor Imperii declaratus, quem his allocutus dicitur uerbis. En tibi Imperium, non a maioribus mihi relictum, sed per memet ipsum acquisitum, et a Deo traditum. ** Loquatur OTTO II. cognomine RUFVS, OTTONIS I. Filius, qui puer adhuc sexennis Augustissimi Parentis autoritate Aquisgrani eius in Imperio successor declaratus, Patreque praesente, a IOANNE XIII. Pontifice Romano, omnium Germaniae Procerum consensu coronatus est. *** Loquatur OTTO III. OTTONIS RUFII Filius, in quo adhuc puero eximiae corporis, animique doctes magis magisque exsplenduerunt, ita, ut non tantum omnibus spem fecerit, fore se Principem, qui Imperium summa cum gloria esset administraturus; sed etiam conceptam de se expectationem postea impleuerit. **** Loquatur LOTHARIVS SAXO, ab HENRICO V. Imperatore ob egregiam, quam ipsi praestiterat, operam in fortitudinis praemium Saxoniae Ducatu, Electoratusque Dignitate ornatus, qui postea ipsi HENRICO, fauore Pontificis Romani, HONORII II. adiutus, in Imperio successit. ***** Atque haec Imperatoria Maiestas, defuncto MAXIMILIANO I. Imperatore, in comitiis Francofurtanis ad Electorem Saxoniae, FRIDERICVM SAPIENTEM, unanimi Procerum consensu deferebatur, quam uero non tantum ob annos iam prouectiores modeste recusabat, sed etiam suo suffragio CAROLVM V. Regem Hispaniae, et Archiducem Austriae adiuuabat. Adeo enim Serenissimam DOMVM AVSTRIACAM colebat, ut, ne qua parte eam laedere uideretur, declinato a se Imperio, legitime sibi oblato, potius CAROLO V. illud relinquendum, quam a se ipso occupandum putaret. ***** Haec inter

* MATTHIAE Theat. Hist. p. 864. a.
ib. p. 881. b.

**** Id. ib. p. 885. b.

** Id. ib. p. 868. b.

***** Id. ib. p. 920. a.

*** Id.

***** ERASMVVS L. XIII. Ep. 4. MÜLLERS Annales p. 72.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

inter DOMVM AVSTRIACAM, SAXONICAMque gratia iure quodam haereditario ad posteros quoque propagata est, ita, ut neque Electores Saxoniae quicquam, quod ad promouendam Imperii salutem, tuendamque DOMVS AVSTRIACAE gloriam; neque ipsi Imperatores, quod ad ornandam, amplificandamque DOMVM SAXONICAM pertinere uidebatur, praetermitterent. Quantus uero splendor Serenissimae DOMVI SAXONICAE ex Imperatoria hac dignitate, Ducibus et Electoribus Saxonis partim oblata, partim collata accessit; tanto etiam splendore eam illustrarunt Reges, ex hac prosapia oriundi. Quemadmodum enim BRVNO, VVITTEKINDI II. Filius natu maior, stirps est Imperatorum Romanorum, Saxonico satorum sanguine: ita VVITTEKINDVS III. stirps et caput est hodiernorum Regum Galliae; cui uero sententiae, utut multis seculis comprobatae, a Gallis hodiernis, sed sine fundamento, contradicunt, qui suorum Regum origines a CAROLO M. quam a VVITTEKINDO, repetere malunt. * Et quid Te taceam, DIETERICE SAXO, quem stirpem hodiernorum Daniae Regum esse, ueteres, recentioresque Scriptores loquuntur? Quid? quod multos Angliae, et Siciliae Reges, Duces item Sabaudiae et Montisferrariae e stemmate Saxónico egressos esse, Tabulae Genealogicae testantur. ** Verum enim uero quid splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE tam longe repeto, cum nostra tempora nobis exhibeant FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae, et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, Principem, si natales inquiras, ex magnis natum Patribus, Patre IOANNE GEORGIO III. Duce et Electore Saxoniae, Heroe belli, pacisque negotiis insigni, matre uero ANNA SOPHIA, ex Regia Danorum stirpe prognata; si fortunas, in Dignitatem primo Electoralem, paulo post Regiam euectum; si uirtutes, plane incomparabilem; si denique res gloriose gestas, optimi Principis et Regis exemplum, qui Maiorum gloriam praeclare factis non tantum adaequauit, sed etiam quam longissime superauit. Quotus quisque enim est, quem fugiat, quam praeclare et insigniter non tantum de DOMO AVSTRIACA meritis sit, bello contra Turcos, aliosque gesto; sed etiam quam strenue, quamque infracto animo ipse, diuturno, grauique implicitus bello, res suas gesserit, quamque feliciter ex omni discrimine, et non sine summa Nominis sui gloria, emerferit. PRINCEPS hic maximus, et coelo quasi delapsus, cum intelligeret, ut gubernatori cursus secundus,

B 2

medico

* Sächf. Helden-Saal pag. 178. it. Einleitung zur Sächf. Historie pag. 31. sq.

** Einleitung p. 25. it. REVSNERI Genealogische Tabellen.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE

ex LVIDGARDA Nepos, et CONRADI I. successor. Huic ipse CONRADVS moriturus Imperium, multis caedibus funestum et laceratum, tradidit, uirtutis iuxta ac sapientiae, qua HENRICVS excellebat, admiratione adductus, eo quod hunc solum rebus collapsis opem ferre posse existimaret. Cuius rei causa Imperii insignia et ornamenta ei per Fratrem EBERHARDVM transmisit, quae etiam cum Imperio, acclamante et plaudente omni populo, acceptauit. * Quid uero gloriosius genti Saxonicae euenire poterat, quam talem habere Principem, qui tanti Imperatoris iudicio unus omnium maxime Imperio dignus iudicabatur? Loquatur OTTO I. cognomine MAGNVS, HENRICI SAXONIS Filius natu maximus, et ab ipso Parente morituro successor Imperii declaratus, quem his allocutus dicitur uerbis. En tibi Imperium, non a maioribus mihi relictum, sed per memet ipsum acquisitum, et a Deo traditum. ** Loquatur OTTO II. cognomine RUFVS, OTTONIS I. Filius, qui puer adhuc sexennis Augustissimi Parentis autoritate Aquisgrani eius in Imperio successor declaratus, Patreque praesente, a IOANNE XIII. Pontifice Romano, omnium Germaniae Procerum consensu coronatus est. *** Loquatur OTTO III. OTTONIS RUFII Filius, in quo adhuc puero eximiae corporis, animique doctes magis magisque exsplenduerunt, ita, ut non tantum omnibus spem fecerit, fore se Principem, qui Imperium summa cum gloria esset administraturus; sed etiam conceptam de se expectationem postea impleuerit. **** Loquatur LOTHARIVS SAXO, ab HENRICO V. Imperatore ob egregiam, quam ipsi praestiterat, operam in fortitudinis praemium Saxoniae Ducatu, Electoratusque Dignitate ornatus, qui postea ipsi HENRICO, fauore Pontificis Romani, HONORII II. adiutus, in Imperio successit. ***** Atque haec Imperatoria Maiestas, defuncto MAXIMILIANO I. Imperatore, in comitiis Francofurtanis ad Electorem Saxoniae, FRIDERICVM SAPIENTEM, unanimi Procerum consensu deferrebat, quam uero non tantum ob annos iam prouectiores modeste recusabat, sed etiam suo suffragio CAROLVM V. Regem Hispaniae, et Archiducem Austriae adiuuabat. Adeo enim Serenissimam DOMVM AVSTRIACAM colebat, ut, ne qua parte eam laedere uideretur, declinato a se Imperio, legitime sibi oblato, potius CAROLO V. illud relinquendum, quam a se ipso occupandum putaret. ***** Haec inter

* MATTHIAE Theat. Hist. p. 864. a.
ib. p. 881. b.

**** Id. ib. p. 885. b.

** Id. ib. p. 868. b.

***** Id. ib. p. 920. a.

*** Id.

***** ERASMVVS L. XIII. Ep. 4. MÜLLERS Annales p. 72.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

inter DOMVM AVSTRIACAM, SAXONICAMque gratia iure quodam haereditario ad posteros quoque propagata est, ita, ut neque Electores Saxoniae quicquam, quod ad promouendam Imperii salutem, tuendamque DOMVS AVSTRIACAE gloriam; neque ipsi Imperatores, quod ad ornandam, amplificandamque DOMVM SAXONICAM pertinere uidebatur, praetermitterent. Quantus uero splendor Serenissimae DOMVI SAXONICAE ex Imperatoria hac dignitate, Ducibus et Electoribus Saxonis partim oblata, partim collata accessit; tanto etiam splendore eam illustrarunt Reges, ex hac prosapia oriundi. Quemadmodum enim BRVNO, VVITTEKINDI II. Filius natu maior, stirps est Imperatorum Romanorum, Saxonico satorum sanguine: ita VVITTEKINDVS III. stirps et caput est hodiernorum Regum Galliae; cui uero sententiae, utut multis seculis comprobatae, a Gallis hodiernis, sed sine fundamento, contradicunt, qui suorum Regum origines a CAROLO M. quam a VVITTEKINDO, repetere malunt. * Et quid Te taceam, DIETERICE SAXO, quem stirpem hodiernorum Daniae Regum esse, ueteres, recentioresque Scriptores loquuntur? Quid? quod multos Angliae, et Siciliae Reges, Duces item Sabaudiae et Montisferrariae e stemmate Saxónico egressos esse, Tabulae Genealogicae testantur. ** Verum enim uero quid splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE tam longe repeto, cum nostra tempora nobis exhibeant FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae, et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, Principem, si natales inquiras, ex magnis natum Patribus, Patre IOANNE GEORGIO III. Duce et Electore Saxoniae, Heroe belli, pacisque negotiis insigni, matre uero ANNA SOPHIA, ex Regia Danorum stirpe prognata; si fortunas, in Dignitatem primo Electoralem, paulo post Regiam euectum; si uirtutes, plane incomparabilem; si denique res gloriose gestas, optimi Principis et Regis exemplum, qui Maiorum gloriam praeclare factis non tantum adaequauit, sed etiam quam longissime superauit. Quotus quisque enim est, quem fugiat, quam praeclare et insigniter non tantum de DOMO AVSTRIACA meritis sit, bello contra Turcos, aliosque gesto; sed etiam quam strenue, quamque infracto animo ipse, diuturno, grauique implicitus bello, res suas gesserit, quamque feliciter ex omni discrimine, et non sine summa Nominis sui gloria, emerferit. PRINCEPS hic maximus, et coelo quasi delapsus, cum intelligeret, ut gubernatori cursus secundus,

B 2

medico

* Sächf. Helden-Saal pag. 178. it. Einleitung zur Sächf. Historie pag. 31. sq.

** Einleitung p. 25. it. REVSNERI Genealogische Tabellen.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE

ex LVIDGARDA Nepos, et CONRADI I. successor. Huic ipse CONRADVS moriturus Imperium, multis caedibus funestum et laceratum, tradidit, uirtutis iuxta ac sapientiae, qua HENRICVS excellibat, admiratione adductus, eo quod hunc solum rebus collapsis opem ferre posse existimaret. Cuius rei causa Imperii insignia et ornamenta ei per Fratrem EBERHARDVM transmisit, quae etiam cum Imperio, acclamante et plaudente omni populo, acceptauit. * Quid uero gloriosius genti Saxonicae euenire poterat, quam talem habere Principem, qui tanti Imperatoris iudicio unus omnium maxime Imperio dignus iudicabatur? Loquatur OTTO I. cognomine MAGNVS, HENRICI SAXONIS Filius nati maximus, et ab ipso Parente morituro successor Imperii declaratus, quem his allocutus dicitur uerbis. En tibi Imperium, non a maioribus mihi relictum, sed per memet ipsum acquisitum, et a Deo traditum. ** Loquatur OTTO II. cognomine RUFVS, OTTONIS I. Filius, qui puer adhuc sexennis Augustissimi Parentis autoritate Aquisgrani eius in Imperio successor declaratus, Patreque praesente, a IOANNE XIII. Pontifice Romano, omnium Germaniae Procerum consensu coronatus est. *** Loquatur OTTO III. OTTONIS RUFII Filius, in quo adhuc puero eximiae corporis, animique doctes magis magisque exsplenduerunt, ita, ut non tantum omnibus spem fecerit, fore se Principem, qui Imperium summa cum gloria esset administraturus; sed etiam conceptam de se expectationem postea impleuerit. **** Loquatur LOTHARIVS SAXO, ab HENRICO V. Imperatore ob egregiam, quam ipsi praestiterat, operam in fortitudinis praemium Saxoniae Ducatu, Electoratusque Dignitate ornatus, qui postea ipsi HENRICO, fauore Pontificis Romani, HONORII II. adiutus, in Imperio successit. ***** Atque haec Imperatoria Maiestas, defuncto MAXIMILIANO I. Imperatore, in comitiis Francofurtanis ad Electorem Saxoniae, FRIDERICVM SAPIENTEM, unanimi Procerum consensu deferabatur, quam uero non tantum ob annos iam prouectiores modeste recusabat, sed etiam suo suffragio CAROLVM V. Regem Hispaniae, et Archiducem Austriae adiuuabat. Adeo enim Serenissimam DOMVM AVSTRIACAM colebat, ut, ne qua parte eam laedere uideretur, declinato a se Imperio, legitime sibi oblato, potius CAROLO V. illud relinquendum, quam a se ipso occupandum putaret. ***** Haec inter

* MATTHIAE Theat. Hist. p. 864. a.
ib. p. 881. b.

**** Id. ib. p. 885. b.

** Id. ib. p. 868. b.

***** Id. ib. p. 920. a.

*** Id.

***** ERASMVVS L. XIII. Ep. 4. MÜLLERS Annales p. 72.

inter DOMVM AVSTRIACAM, SAXONICAMque gratia iure quodam haereditario ad posteros quoque propagata est, ita, ut neque Electores Saxoniae quicquam, quod ad promouendam Imperii salutem, tuendamque DOMVS AVSTRIACAE gloriam; neque ipsi Imperatores, quod ad ornandam, amplificandamque DOMVM SAXONICAM pertinere uidebatur, praetermitterent. Quantus uero splendor Serenissimae DOMVI SAXONICAE ex Imperatoria hac dignitate, Ducibus et Electoribus Saxonis partim oblata, partim collata accessit; tanto etiam splendore eam illustrarunt Reges, ex hac prosapia oriundi. Quemadmodum enim BRVNO, VVITTEKINDI II. Filius natu maior, stirps est Imperatorum Romanorum, Saxonico satorum sanguine: ita VVITTEKINDVS III. stirps et caput est hodiernorum Regum Galliae; cui uero sententiae, utut multis seculis comprobatae, a Gallis hodiernis, sed sine fundamento, contradicuntur, qui suorum Regum origines a CAROLO M. quam a VVITTEKINDO, repetere malunt. * Et quid Te taceam, DIETERICE SAXO, quem stirpem hodiernorum Daniae Regum esse, ueteres, recentioresque Scriptores loquuntur? Quid? quod multos Angliae, et Siciliae Reges, Duces item Sabaudiae et Montisferrariae e stemmate Saxónico egressos esse, Tabulae Genealogicae testantur. ** Verum enim uero quid splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE tam longe repeto, cum nostra tempora nobis exhibeant FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae, et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, Principem, si natales inquiras, ex magnis natum Patribus, Patre IOANNE GEORGIO III. Duce et Electore Saxoniae, Heroe belli, pacisque negotiis insigni, matre uero ANNA SOPHIA, ex Regia Danorum stirpe prognata; si fortunas, in Dignitatem primo Electoralem, paulo post Regiam euectum; si uirtutes, plane incomparabilem; si denique res gloriose gestas, optimi Principis et Regis exemplum, qui Maiorum gloriam praeclare factis non tantum adaequauit, sed etiam quam longissime superauit. Quotus quisque enim est, quem fugiat, quam praeclare et insigniter non tantum de DOMO AVSTRIACA meritis sit, bello contra Turcos, aliosque gesto; sed etiam quam strenue, quamque infracto animo ipse, diuturno, grauique implicitus bello, res suas gesserit, quamque feliciter ex omni discrimine, et non sine summa Nominis sui gloria, emerferit. PRINCEPS hic maximus, et coelo quasi delapsus, cum intelligeret, ut gubernatori cursus secundus,

* Sächf. Helden-Saal pag. 178. it. Einleitung zur Sächf. Historie pag. 31. sq.

** Einleitung p. 25. it. REVSNERI Genealogische Tabellen.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE

ex LVIDGARDA Nepos, et CONRADI I. successor. Huic ipse CONRADVS moriturus Imperium, multis caedibus funestum et laceratum, tradidit, uirtutis iuxta ac sapientiae, qua HENRICVS excellibat, admiratione adductus, eo quod hunc solum rebus collapsis opem ferre posse existimaret. Cuius rei causa Imperii insignia et ornamenta ei per Fratrem EBERHARDVM transmisit, quae etiam cum Imperio, acclamante et plaudente omni populo, acceptauit. * Quid uero gloriosius genti Saxonicae euenire poterat, quam talem habere Principem, qui tanti Imperatoris iudicio unus omnium maxime Imperio dignus iudicabatur? Loquatur OTTO I. cognomine MAGNVS, HENRICI SAXONIS Filius natus maximus, et ab ipso Parente morituro successor Imperii declaratus, quem his allocutus dicitur uerbis. En tibi Imperium, non a maioribus mihi relictum, sed per memet ipsum acquisitum, et a Deo traditum. ** Loquatur OTTO II. cognomine RUFVS, OTTONIS I. Filius, qui puer adhuc sexennis Augustissimi Parentis autoritate Aquisgrani eius in Imperio successor declaratus, Patreque praesente, a IOANNE XIII. Pontifice Romano, omnium Germaniae Procerum consensu coronatus est. *** Loquatur OTTO III. OTTONIS RUFII Filius, in quo adhuc puero eximiae corporis, animique doctes magis magisque exsplenduerunt, ita, ut non tantum omnibus spem fecerit, fore se Principem, qui Imperium summa cum gloria esset administraturus; sed etiam conceptam de se expectationem postea impleuerit. **** Loquatur LOTHARIVS SAXO, ab HENRICO V. Imperatore ob egregiam, quam ipsi praestiterat, operam in fortitudinis praemium Saxoniae Ducatu, Electoratusque Dignitate ornatus, qui postea ipsi HENRICO, fauore Pontificis Romani, HONORII II. adiutus, in Imperio successit. ***** Atque haec Imperatoria Maiestas, defuncto MAXIMILIANO I. Imperatore, in comitiis Francofurtanis ad Electorem Saxoniae, FRIDERICVM SAPIENTEM, unanimi Procerum consensu deferrebat, quam uero non tantum ob annos iam prouectiores modeste recusabat, sed etiam suo suffragio CAROLVM V. Regem Hispaniae, et Archiducem Austriae adiuuabat. Adeo enim Serenissimam DOMVM AVSTRIACAM colebat, ut, ne qua parte eam laedere uideretur, declinato a se Imperio, legitime sibi oblato, potius CAROLO V. illud relinquendum, quam a se ipso occupandum putaret. ***** Haec inter

* MATTHIAE Theat. Hist. p. 864. a.
ib. p. 881. b.

**** Id. ib. p. 885. b.

** Id. ib. p. 868. b.

***** Id. ib. p. 920. a.

*** Id.

***** ERASMVVS L. XIII. Ep. 4. MÜLLERS Annales p. 72.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

inter DOMVM AVSTRIACAM, SAXONICAMque gratia iure quodam haereditario ad posteros quoque propagata est, ita, ut neque Electores Saxoniae quicquam, quod ad promouendam Imperii salutem, tuendamque DOMVS AVSTRIACAE gloriam; neque ipsi Imperatores, quod ad ornandam, amplificandamque DOMVM SAXONICAM pertinere uidebatur, praetermitterent. Quantus uero splendor Serenissimae DOMVI SAXONICAE ex Imperatoria hac dignitate, Ducibus et Electoribus Saxonis partim oblata, partim collata accessit; tanto etiam splendore eam illustrarunt Reges, ex hac prosapia oriundi. Quemadmodum enim BRVNO, VVITTEKINDI II. Filius natus maior, stirps est Imperatorum Romanorum, Saxonico satorum sanguine: ita VVITTEKINDVS III. stirps et caput est hodiernorum Regum Galliae; cui uero sententiae, ut multis seculis comprobatae, a Gallis hodiernis, sed sine fundamento, contradicuntur, qui suorum Regum origines a CAROLO M. quam a VVITTEKINDO, repetere malunt. * Et quid Te taceam, DIETERICE SAXO, quem stirpem hodiernorum Daniae Regum esse, ueteres, recentioresque Scriptores loquuntur? Quid? quod multos Angliae, et Siciliae Reges, Duces item Sabaudiae et Montisferrariae e stemmate Saxónico egredientes esse, Tabulae Genealogicae testantur. ** Verum enim uero quid splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE tam longe repeto, cum nostra tempora nobis exhibeant FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae, et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, Principem, si natales inquiras, ex magnis natum Patribus, Patre IOANNE GEORGIO III. Duce et Electore Saxoniae, Heroe belli, pacisque negotiis insigni, matre uero ANNA SOPHIA, ex Regia Danorum stirpe prognata; si fortunas, in Dignitatem primo Electoralem, paulo post Regiam euectum; si uirtutes, plane incomparabilem; si denique res gloriose gestas, optimi Principis et Regis exemplum, qui Maiorum gloriam praeclare factis non tantum adaequauit, sed etiam quam longissime superauit. Quotus quisque enim est, quem fugiat, quam praeclare et insigniter non tantum de DOMO AVSTRIACA meritis sit, bello contra Turcos, aliosque gesto; sed etiam quam strenue, quamque infracto animo ipse, diuturno, grauique implicitus bello, res suas gesserit, quamque feliciter ex omni discrimine, et non sine summa Nominis sui gloria, emerferit. PRINCEPS hic maximus, et coelo quasi delapsus, cum intelligeret, ut gubernatori cursus secundus,

B 2

medico

* Sächf. Helden-Saal pag. 178. it. Einleitung zur Sächf. Historie pag. 31. sq.

** Einleitung p. 25. it. REVSNERI Genealogische Tabellen.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE

ex LVIDGARDA Nepos, et CONRADI I. successor. Huic ipse CONRADVS moriturus Imperium, multis caedibus funestum et laceratum, tradidit, uirtutis iuxta ac sapientiae, qua HENRICVS excellebat, admiratione adductus, eo quod hunc solum rebus collapsis opem ferre posse existimaret. Cuius rei causa Imperii insignia et ornamenta ei per Fratrem EBERHARDVM transmisit, quae etiam cum Imperio, acclamante et plaudente omni populo, acceptauit. * Quid uero gloriosius genti Saxonicae euenire poterat, quam talem habere Principem, qui tanti Imperatoris iudicio unus omnium maxime Imperio dignus iudicabatur? Loquatur OTTO I. cognomine MAGNVS, HENRICI SAXONIS Filius natus maximus, et ab ipso Parente morituro successor Imperii declaratus, quem his allocutus dicitur uerbis. En tibi Imperium, non a maioribus mihi relictum, sed per memet ipsum acquisitum, et a Deo traditum. ** Loquatur OTTO II. cognomine RUFVS, OTTONIS I. Filius, qui puer adhuc sexennis Augustissimi Parentis autoritate Aquisgrani eius in Imperio successor declaratus, Patreque praesente, a IOANNE XIII. Pontifice Romano, omnium Germaniae Procerum consensu coronatus est. *** Loquatur OTTO III. OTTONIS RUFII Filius, in quo adhuc puero eximia corporis, animique doctes magis magisque exsplenduerunt, ita, ut non tantum omnibus spem fecerit, fore se Principem, qui Imperium summa cum gloria esset administraturus; sed etiam conceptam de se expectationem postea impleuerit. **** Loquatur LOTHARIVS SAXO, ab HENRICO V. Imperatore ob egregiam, quam ipsi praestiterat, operam in fortitudinis praemium Saxoniae Ducatu, Electoratusque Dignitate ornatus, qui postea ipsi HENRICO, fauore Pontificis Romani, HONORII II. adiutus, in Imperio successit. ***** Atque haec Imperatoria Maiestas, defuncto MAXIMILIANO I. Imperatore, in comitiis Francofurtanis ad Electorem Saxoniae, FRIDERICVM SAPIENTEM, unanimi Procerum consensu deferrebat, quam uero non tantum ob annos iam prouectiores modeste recusabat, sed etiam suo suffragio CAROLVM V. Regem Hispaniae, et Archiducem Austriae adiuuabat. Adeo enim Serenissimam DOMVM AVSTRIACAM colebat, ut, ne qua parte eam laedere uideretur, declinato a se Imperio, legitime sibi oblato, potius CAROLO V. illud relinquendum, quam a se ipso occupandum putaret. ***** Haec inter

* MATTHIAE Theat. Hist. p. 864. a.
ib. p. 881. b.

**** Id. ib. p. 885. b.

ERASMVS L. XIII. Ep. 4. MÜLLERS Annales p. 72.

** Id. ib. p. 868. b.

***** Id. ib. p. 920. a.

*** Id.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

inter DOMVM AVSTRIACAM, SAXONICAMque gratia iure quodam haereditario ad posteros quoque propagata est, ita, ut neque Electores Saxoniae quicquam, quod ad promouendam Imperii salutem, tuendamque DOMVS AVSTRIACAE gloriam; neque ipsi Imperatores, quod ad ornandam, amplificandamque DOMVM SAXONICAM pertinere uidebatur, praetermitterent. Quantus uero splendor Serenissimae DOMVI SAXONICAE ex Imperatoria hac dignitate, Ducibus et Electoribus Saxonis partim oblata, partim collata accessit; tanto etiam splendore eam illustrarunt Reges, ex hac prosapia oriundi. Quemadmodum enim BRVNO, VVITTEKINDI II. Filius natu maior, stirps est Imperatorum Romanorum, Saxonico satorum sanguine: ita VVITTEKINDVS III. stirps et caput est hodiernorum Regum Galliae; cui uero sententiae, utut multis seculis comprobatae, a Gallis hodiernis, sed sine fundamento, contradicunt, qui suorum Regum origines a CAROLO M. quam a VVITTEKINDO, repetere malunt. * Et quid Te taceam, DIETERICE SAXO, quem stirpem hodiernorum Daniae Regum esse, ueteres, recentioresque Scriptores loquuntur? Quid? quod multos Angliae, et Siciliae Reges, Duces item Sabaudiae et Montisferrariae e stemmate Saxónico egressos esse, Tabulae Genealogicae testantur. ** Verum enim uero quid splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE tam longe repeto, cum nostra tempora nobis exhibeant FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae, et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, Principem, si natales inquiras, ex magnis natum Patribus, Patre IOANNE GEORGIO III. Duce et Electore Saxoniae, Heroe belli, pacisque negotiis insigni, matre uero ANNA SOPHIA, ex Regia Danorum stirpe prognata; si fortunas, in Dignitatem primo Electoralem, paulo post Regiam euectum; si uirtutes, plane incomparabilem; si denique res gloriose gestas, optimi Principis et Regis exemplum, qui Maiorum gloriam praeclare factis non tantum adaequauit, sed etiam quam longissime superauit. Quotus quisque enim est, quem fugiat, quam praeclare et insigniter non tantum de DOMO AVSTRIACA meritis sit, bello contra Turcos, aliosque gesto; sed etiam quam strenue, quamque infracto animo ipse, diuturno, grauique implicitus bello, res suas gesserit, quamque feliciter ex omni discrimine, et non sine summa Nominis sui gloria, emerferit. PRINCEPS hic maximus, et coelo quasi delapsus, cum intelligeret, ut gubernatori cursus secundus,

B 2

medico

* Sächf. Helden-Saal pag. 178. it. Einleitung zur Sächf. Historie pag. 31. sq.

** Einleitung p. 25. it. REVSNERI Genealogische Tabellen.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE

ex LVIDGARDA Nepos, et CONRADI I. successor. Huic ipse CONRADVS moriturus Imperium, multis caedibus funestum et laceratum, tradidit, uirtutis iuxta ac sapientiae, qua HENRICVS excellebat, admiratione adductus, eo quod hunc solum rebus collapsis opem ferre posse existimaret. Cuius rei causa Imperii insignia et ornamenta ei per Fratrem EBERHARDVM transmisit, quae etiam cum Imperio, acclamante et plaudente omni populo, acceptauit. * Quid uero gloriosius genti Saxonicae euenire poterat, quam talem habere Principem, qui tanti Imperatoris iudicio unus omnium maxime Imperio dignus iudicabatur? Loquatur OTTO I. cognomine MAGNVS, HENRICI SAXONIS Filius natu maximus, et ab ipso Parente morituro successor Imperii declaratus, quem his allocutus dicitur uerbis. En tibi Imperium, non a maioribus mihi relictum, sed per memet ipsum acquisitum, et a Deo traditum. ** Loquatur OTTO II. cognomine RUFVS, OTTONIS I. Filius, qui puer adhuc sexennis Augustissimi Parentis autoritate Aquisgrani eius in Imperio successor declaratus, Patreque praesente, a IOANNE XIII. Pontifice Romano, omnium Germaniae Procerum consensu coronatus est. *** Loquatur OTTO III. OTTONIS RUFII Filius, in quo adhuc puero eximiae corporis, animique doctes magis magisque exsplenduerunt, ita, ut non tantum omnibus spem fecerit, fore se Principem, qui Imperium summa cum gloria esset administraturus; sed etiam conceptam de se expectationem postea impleuerit. **** Loquatur LOTHARIVS SAXO, ab HENRICO V. Imperatore ob egregiam, quam ipsi praestiterat, operam in fortitudinis praemium Saxoniae Ducatu, Electoratusque Dignitate ornatus, qui postea ipsi HENRICO, fauore Pontificis Romani, HONORII II. adiutus, in Imperio successit. ***** Atque haec Imperatoria Maiestas, defuncto MAXIMILIANO I. Imperatore, in comitiis Francofurtanis ad Electorem Saxoniae, FRIDERICVM SAPIENTEM, unanimi Procerum consensu deferabatur, quam uero non tantum ob annos iam prouectiores modeste recusabat, sed etiam suo suffragio CAROLVM V. Regem Hispaniae, et Archiducem Austriae adiuuabat. Adeo enim Serenissimam DOMVM AVSTRIACAM colebat, ut, ne qua parte eam laedere uideretur, declinato a se Imperio, legitime sibi oblato, potius CAROLO V. illud relinquendum, quam a se ipso occupandum putaret. ***** Haec inter

* MATTHIAE Theat. Hist. p. 864. a.
ib. p. 881. b.

**** Id. ib. p. 885. b.

** Id. ib. p. 868. b.

***** Id. ib. p. 920. a.

*** Id.

***** ERASMVVS L. XIII. Ep. 4. MÜLLERS Annales p. 72.

inter DOMVM AVSTRIACAM, SAXONICAMque gratia iure quodam haereditario ad posteros quoque propagata est, ita, ut neque Electores Saxoniae quicquam, quod ad promouendam Imperii salutem, tuendamque DOMVS AVSTRIACAE gloriam; neque ipsi Imperatores, quod ad ornandam, amplificandamque DOMVM SAXONICAM pertinere uidebatur, praetermitterent. Quantus uero splendor Serenissimae DOMVI SAXONICAE ex Imperatoria hac dignitate, Ducibus et Electoribus Saxonis partim oblata, partim collata accessit; tanto etiam splendore eam illustrarunt Reges, ex hac prosapia oriundi. Quemadmodum enim BRVNO, VVITTEKINDI II. Filius natu maior, stirps est Imperatorum Romanorum, Saxonico satorum sanguine: ita VVITTEKINDVS III. stirps et caput est hodiernorum Regum Galliae; cui uero sententiae, utut multis seculis comprobatae, a Gallis hodiernis, sed sine fundamento, contradicuntur, qui suorum Regum origines a CAROLO M. quam a VVITTEKINDO, repetere malunt. * Et quid Te taceam, DIETERICE SAXO, quem stirpem hodiernorum Daniae Regum esse, ueteres, recentioresque Scriptores loquuntur? Quid? quod multos Angliae, et Siciliae Reges, Duces item Sabaudiae et Montisferrariae e stemmate Saxónico egressos esse, Tabulae Genealogicae testantur. ** Verum enim uero quid splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE tam longe repeto, cum nostra tempora nobis exhibeant FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae, et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, Principem, si natales inquiras, ex magnis natum Patribus, Patre IOANNE GEORGIO III. Duce et Electore Saxoniae, Heroe belli, pacisque negotiis insigni, matre uero ANNA SOPHIA, ex Regia Danorum stirpe prognata; si fortunas, in Dignitatem primo Electoralem, paulo post Regiam euectum; si uirtutes, plane incomparabilem; si denique res gloriose gestas, optimi Principis et Regis exemplum, qui Maiorum gloriam praeclare factis non tantum adaequauit, sed etiam quam longissime superauit. Quotus quisque enim est, quem fugiat, quam praeclare et insigniter non tantum de DOMO AVSTRIACA meritis sit, bello contra Turcos, aliosque gesto; sed etiam quam strenue, quamque infracto animo ipse, diuturno, grauique implicitus bello, res suas gesserit, quamque feliciter ex omni discrimine, et non sine summa Nominis sui gloria, emerferit. PRINCEPS hic maximus, et coelo quasi delapsus, cum intelligeret, ut gubernatori cursus secundus,

B 2

medico

* Sächf. Helden-Saal pag. 178. it. Einleitung zur Sächf. Historie pag. 31. sq.

** Einleitung p. 25. it. REVSNERI Genealogische Tabellen.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE

ex LVIDGARDA Nepos, et CONRADI I. successor. Huic ipse CONRADVS moriturus Imperium, multis caedibus funestum et laceratum, tradidit, uirtutis iuxta ac sapientiae, qua HENRICVS excellebat, admiratione adductus, eo quod hunc solum rebus collapsis opem ferre posse existimaret. Cuius rei causa Imperii insignia et ornamenta ei per Fratrem EBERHARDVM transmisit, quae etiam cum Imperio, acclamante et plaudente omni populo, acceptauit. * Quid uero gloriosius genti Saxonicae euenire poterat, quam talem habere Principem, qui tanti Imperatoris iudicio unus omnium maxime Imperio dignus iudicabatur? Loquatur OTTO I. cognomine MAGNVS, HENRICI SAXONIS Filius natus maximus, et ab ipso Parente morituro successor Imperii declaratus, quem his allocutus dicitur uerbis. En tibi Imperium, non a maioribus mihi relictum, sed per memet ipsum acquisitum, et a Deo traditum. ** Loquatur OTTO II. cognomine RUFVS, OTTONIS I. Filius, qui puer adhuc sexennis Augustissimi Parentis autoritate Aquisgrani eius in Imperio successor declaratus, Patreque praesente, a IOANNE XIII. Pontifice Romano, omnium Germaniae Procerum consensu coronatus est. *** Loquatur OTTO III. OTTONIS RUFII Filius, in quo adhuc puero eximiae corporis, animique doctes magis magisque exsplenduerunt, ita, ut non tantum omnibus spem fecerit, fore se Principem, qui Imperium summa cum gloria esset administraturus; sed etiam conceptam de se expectationem postea impleuerit. **** Loquatur LOTHARIVS SAXO, ab HENRICO V. Imperatore ob egregiam, quam ipsi praestiterat, operam in fortitudinis praemium Saxoniae Ducatu, Electoratusque Dignitate ornatus, qui postea ipsi HENRICO, fauore Pontificis Romani, HONORII II. adiutus, in Imperio successit. ***** Atque haec Imperatoria Maiestas, defuncto MAXIMILIANO I. Imperatore, in comitiis Francofurtanis ad Electorem Saxoniae, FRIDERICVM SAPIENTEM, unanimi Procerum consensu deferrebat, quam uero non tantum ob annos iam prouectiores modeste recusabat, sed etiam suo suffragio CAROLVM V. Regem Hispaniae, et Archiducem Austriae adiuuabat. Adeo enim Serenissimam DOMVM AVSTRIACAM colebat, ut, ne qua parte eam laedere uideretur, declinato a se Imperio, legitime sibi oblato, potius CAROLO V. illud relinquendum, quam a se ipso occupandum putaret. ***** Haec inter

* MATTHIAE Theat. Hist. p. 864. a.

ib. p. 881. b.

**** Id. ib. p. 885. b.

ERASMVS L. XIII. Ep. 4. MÜLLERS Annales p. 72.

** Id. ib. p. 868. b.

***** Id. ib. p. 920. a.

*** Id.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

inter DOMVM AVSTRIACAM, SAXONICAMque gratia iure quodam haereditario ad posteros quoque propagata est, ita, ut neque Electores Saxoniae quicquam, quod ad promouendam Imperii salutem, tuendamque DOMVS AVSTRIACAE gloriam; neque ipsi Imperatores, quod ad ornandam, amplificandamque DOMVM SAXONICAM pertinere uidebatur, praetermitterent. Quantus uero splendor Serenissimae DOMVI SAXONICAE ex Imperatoria hac dignitate, Ducibus et Electoribus Saxonis partim oblata, partim collata accessit; tanto etiam splendore eam illustrarunt Reges, ex hac prosapia oriundi. Quemadmodum enim BRVNO, VVITTEKINDI II. Filius natu maior, stirps est Imperatorum Romanorum, Saxonico fatorum sanguine: ita VVITTEKINDVS III. stirps et caput est hodiernorum Regum Galliae; cui uero sententiae, utut multis seculis comprobatae, a Gallis hodiernis, sed sine fundamento, contradicunt, qui suorum Regum origines a CAROLO M. quam a VVITTEKINDO, repetere malunt. * Et quid Te taceam, DIETERICE SAXO, quem stirpem hodiernorum Daniae Regum esse, ueteres, recentioresque Scriptores loquuntur? Quid? quod multos Angliae, et Siciliae Reges, Duces item Sabaudiae et Montisferrariae e stemmate Saxónico egressos esse, Tabulae Genealogicae testantur. ** Verum enim uero quid splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE tam longe repeto, cum nostra tempora nobis exhibeant FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae, et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, Principem, si natus inquiras, ex magnis natum Parentibus, Patre IOANNE GEORGIO III. Duce et Electore Saxoniae, Heroe belli, pacisque negotiis insigni, matre uero ANNA SOPHIA, ex Regia Danorum stirpe prognata; si fortunas, in Dignitatem primo Electoralem, paulo post Regiam euectum; si uirtutes, plane incomparabilem; si denique res gloriose gestas, optimi Principis et Regis exemplum, qui Maiorum gloriam praeclare factis non tantum adaequauit, sed etiam quam longissime superauit. Quotus quisque enim est, quem fugiat, quam praeclare et insigniter non tantum de DOMO AVSTRIACA meritis sit, bello contra Turcos, aliosque gesto; sed etiam quam strenue, quamque infracto animo ipse, diuturno, grauique implicitus bello, res suas gesserit, quamque feliciter ex omni discrimine, et non sine summa Nominis sui gloria, emerferit. PRINCEPS hic maximus, et coelo quasi delapsus, cum intelligeret, ut gubernatori cursus secundus,

B 2
medico

* Sächf. Helden-Saal pag. 178. it. Einleitung zur Sächf. Historie pag. 31. sq.
** Einleitung p. 25. it. REVSNERI Genealogische Tabellen.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE

ex LVIDGARDA Nepos, et CONRADI I. successor. Huic ipse CONRADVS moriturus Imperium, multis caedibus funestum et laceratum, tradidit, uirtutis iuxta ac sapientiae, qua HENRICVS excellebat, admiratione adductus, eo quod hunc solum rebus collapsis opem ferre posse existimaret. Cuius rei causa Imperii insignia et ornamenta ei per Fratrem EBERHARDVM transmisit, quae etiam cum Imperio, acclamante et plaudente omni populo, acceptauit. * Quid uero gloriosius genti Saxonicae euenire poterat, quam talem habere Principem, qui tanti Imperatoris iudicio unus omnium maxime Imperio dignus iudicabatur? Loquatur OTTO I. cognomine MAGNVS, HENRICI SAXONIS Filius natus maximus, et ab ipso Parente morituro successor Imperii declaratus, quem his allocutus dicitur uerbis. En tibi Imperium, non a maioribus mihi relictum, sed per memet ipsum acquisitum, et a Deo traditum. ** Loquatur OTTO II. cognomine RUFVS, OTTONIS I. Filius, qui puer adhuc sexennis Augustissimi Parentis autoritate Aquisgrani eius in Imperio successor declaratus, Patreque praesente, a IOANNE XIII. Pontifice Romano, omnium Germaniae Procerum consensu coronatus est. *** Loquatur OTTO III. OTTONIS RUFII Filius, in quo adhuc puero eximiae corporis, animique doctes magis magisque exsplenduerunt, ita, ut non tantum omnibus spem fecerit, fore se Principem, qui Imperium summa cum gloria esset administraturus; sed etiam conceptam de se expectationem postea impleuerit. **** Loquatur LOTHARIVS SAXO, ab HENRICO V. Imperatore ob egregiam, quam ipsi praestiterat, operam in fortitudinis praemium Saxoniae Ducatu, Electoratusque Dignitate ornatus, qui postea ipsi HENRICO, fauore Pontificis Romani, HONORII II. adiutus, in Imperio successit. ***** Atque haec Imperatoria Maiestas, defuncto MAXIMILIANO I. Imperatore, in comitiis Francofurtanis ad Electorem Saxoniae, FRIDERICVM SAPIENTEM, unanimi Procerum consensu deferrebat, quam uero non tantum ob annos iam prouectiores modeste recusabat, sed etiam suo suffragio CAROLVM V. Regem Hispaniae, et Archiducem Austriae adiuuabat. Adeo enim Serenissimam DOMVM AVSTRIACAM colebat, ut, ne qua parte eam laedere uideretur, declinato a se Imperio, legitime sibi oblato, potius CAROLO V. illud relinquendum, quam a se ipso occupandum putaret. ***** Haec inter

* MATTHIAE Theat. Hist. p. 864. a.
ib. p. 881. b.

**** Id. ib. p. 885. b.

** Id. ib. p. 868. b.

***** Id. ib. p. 920. a.

*** Id.

***** ERASMVVS L. XIII. Ep. 4. MÜLLERS Annales p. 72.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

inter DOMVM AVSTRIACAM, SAXONICAMque gratia iure quodam haereditario ad posteros quoque propagata est, ita, ut neque Electores Saxoniae quicquam, quod ad promouendam Imperii salutem, tuendamque DOMVS AVSTRIACAE gloriam; neque ipsi Imperatores, quod ad ornandam, amplificandamque DOMVM SAXONICAM pertinere uidebatur, praetermitterent. Quantus uero splendor Serenissimae DOMVI SAXONICAE ex Imperatoria hac dignitate, Ducibus et Electoribus Saxonis partim oblata, partim collata accessit; tanto etiam splendore eam illustrarunt Reges, ex hac prosapia oriundi. Quemadmodum enim BRVNO, VVITTEKINDI II. Filius natu maior, stirps est Imperatorum Romanorum, Saxonico fatorum sanguine: ita VVITTEKINDVS III. stirps et caput est hodiernorum Regum Galliae; cui uero sententiae, utut multis seculis comprobatae, a Gallis hodiernis, sed sine fundamento, contradicuntur, qui suorum Regum origines a CAROLO M. quam a VVITTEKINDO, repetere malunt. * Et quid Te taceam, DIETERICE SAXO, quem stirpem hodiernorum Daniae Regum esse, ueteres, recentioresque Scriptores loquuntur? Quid? quod multos Angliae, et Siciliae Reges, Duces item Sabaudiae et Montisferrariae e stemmate Saxónico egressos esse, Tabulae Genealogicae testantur. ** Verum enim uero quid splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE tam longe repeto, cum nostra tempora nobis exhibeant FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae, et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, Principem, si natiuitas inquiras, ex magnis natum Parentibus, Patre IOANNE GEORGIO III. Duce et Electore Saxoniae, Heroe belli, pacisque negotiis insigni, matre uero ANNA SOPHIA, ex Regia Danorum stirpe prognata; si fortunas, in Dignitatem primo Electoralem, paulo post Regiam euectum; si uirtutes, plane incomparabilem; si denique res gloriose gestas, optimi Principis et Regis exemplum, qui Maiorum gloriam praeclare factis non tantum adaequauit, sed etiam quam longissime superauit. Quotus quisque enim est, quem fugiat, quam praeclare et insigniter non tantum de DOMO AVSTRIACA meritis sit, bello contra Turcos, aliosque gesto; sed etiam quam strenue, quamque infracto animo ipse, diuturno, grauique implicitus bello, res suas gesserit, quamque feliciter ex omni discrimine, et non sine summa Nominis sui gloria, emerferit. PRINCEPS hic maximus, et coelo quasi delapsus, cum intelligeret, ut gubernatori cursus secundus,

B 2
medico

* Sächf. Helden-Saal pag. 178. it. Einleitung zur Sächf. Historie pag. 31. sq.
** Einleitung p. 25. it. REVSNERI Genealogische Tabellen.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE

ex LVIDGARDA Nepos, et CONRADI I. successor. Huic ipse CONRADVS moriturus Imperium, multis caedibus funestum et laceratum, tradidit, uirtutis iuxta ac sapientiae, qua HENRICVS excellibat, admiratione adductus, eo quod hunc solum rebus collapsis opem ferre posse existimaret. Cuius rei causa Imperii insignia et ornamenta ei per Fratrem EBERHARDVM transmisit, quae etiam cum Imperio, acclamante et plaudente omni populo, acceptauit. * Quid uero gloriosius genti Saxonicae euenire poterat, quam talem habere Principem, qui tanti Imperatoris iudicio unus omnium maxime Imperio dignus iudicabatur? Loquatur OTTO I. cognomine MAGNVS, HENRICI SAXONIS Filius natus maximus, et ab ipso Parente morituro successor Imperii declaratus, quem his allocutus dicitur uerbis. En tibi Imperium, non a maioribus mihi relictum, sed per memet ipsum acquisitum, et a Deo traditum. ** Loquatur OTTO II. cognomine RUFVS, OTTONIS I. Filius, qui puer adhuc sexennis Augustissimi Parentis autoritate Aquisgrani eius in Imperio successor declaratus, Patreque praesente, a IOANNE XIII. Pontifice Romano, omnium Germaniae Procerum consensu coronatus est. *** Loquatur OTTO III. OTTONIS RUFII Filius, in quo adhuc puero eximiae corporis, animique doctes magis magisque exsplenduerunt, ita, ut non tantum omnibus spem fecerit, fore se Principem, qui Imperium summa cum gloria esset administraturus; sed etiam conceptam de se expectationem postea impleuerit. **** Loquatur LOTHARIVS SAXO, ab HENRICO V. Imperatore ob egregiam, quam ipsi praestiterat, operam in fortitudinis praemium Saxoniae Ducatu, Electoratusque Dignitate ornatus, qui postea ipsi HENRICO, fauore Pontificis Romani, HONORII II. adiutus, in Imperio successit. ***** Atque haec Imperatoria Maiestas, defuncto MAXIMILIANO I. Imperatore, in comitiis Francofurtanis ad Electorem Saxoniae, FRIDERICVM SAPIENTEM, unanimi Procerum consensu deferabatur, quam uero non tantum ob annos iam prouectiores modeste recusabat, sed etiam suo suffragio CAROLVM V. Regem Hispaniae, et Archiducem Austriae adiuuabat. Adeo enim Serenissimam DOMVM AVSTRIACAM colebat, ut, ne qua parte eam laedere uideretur, declinato a se Imperio, legitime sibi oblato, potius CAROLO V. illud relinquendum, quam a se ipso occupandum putaret. ***** Haec inter

* MATTHIAE Theat. Hist. p. 864. a.

ib. p. 881. b.

ERASMVS L. XIII. Ep. 4. MÜLLERS Annales p. 72.

** Id. ib. p. 868. b.

**** Id. ib. p. 885. b.

***** Id. ib. p. 920. a.

*** Id.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

inter DOMVM AVSTRIACAM, SAXONICAMque gratia iure quodam haereditario ad posteros quoque propagata est, ita, ut neque Electores Saxoniae quicquam, quod ad promouendam Imperii salutem, tuendamque DOMVS AVSTRIACAE gloriam; neque ipsi Imperatores, quod ad ornandam, amplificandamque DOMVM SAXONICAM pertinere uidebatur, praetermitterent. Quantus uero splendor Serenissimae DOMVI SAXONICAE ex Imperatoria hac dignitate, Ducibus et Electoribus Saxonis partim oblata, partim collata accessit; tanto etiam splendore eam illustrarunt Reges, ex hac prosapia oriundi. Quemadmodum enim BRVNO, VVITTEKINDI II. Filius natu maior, stirps est Imperatorum Romanorum, Saxonico factorum sanguine: ita VVITTEKINDVS III. stirps et caput est hodiernorum Regum Galliae; cui uero sententiae, ut multis seculis comprobatae, a Gallis hodiernis, sed sine fundamento, contradicuntur, qui suorum Regum origines a CAROLO M. quam a VVITTEKINDO, repetere malunt. * Et quid Te taceam, DIETERICE SAXO, quem stirpem hodiernorum Daniae Regum esse, ueteres, recentioresque Scriptores loquuntur? Quid? quod multos Angliae, et Siciliae Reges, Duces item Sabaudiae et Montisserrariae e stemmate Saxónico egressos esse, Tabulae Genealogicae testantur. ** Verum enim uero quid splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE tam longe repeto, cum nostra tempora nobis exhibeant FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae, et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, Principem, si natales inquiras, ex magnis natum Patribus, Patre IOANNE GEORGIO III. Duce et Electore Saxoniae, Heroe belli, pacisque negotiis insigni, matre uero ANNA SOPHIA, ex Regia Danorum stirpe prognata; si fortunas, in Dignitatem primo Electoralem, paulo post Regiam euectum; si uirtutes, plane incomparabilem; si denique res gloriose gestas, optimi Principis et Regis exemplum, qui Maiorum gloriam praeclare factis non tantum adaequauit, sed etiam quam longissime superauit. Quotus quisque enim est, quem fugiat, quam praeclare et insigniter non tantum de DOMO AVSTRIACA meritis sit, bello contra Turcos, aliosque gesto; sed etiam quam strenue, quamque infracto animo ipse, diuturno, grauique implicitus bello, res suas gesserit, quamque feliciter ex omni discrimine, et non sine summa Nominis sui gloria, emerferit. PRINCEPS hic maximus, et coelo quasi delapsus, cum intelligeret, ut gubernatori cursus secundus,

B 2

medico

* Sächf. Helden-Saal pag. 178. it. Einleitung zur Sächf. Historie pag. 31. sq.

** Einleitung p. 25. it. REVSNERI Genealogische Tabellen.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE

ex LVIDGARDA Nepos, et CONRADI I. successor. Huic ipse CONRADVS moriturus Imperium, multis caedibus funestum et laceratum, tradidit, uirtutis iuxta ac sapientiae, qua HENRICVS excellebat, admiratione adductus, eo quod hunc solum rebus collapsis opem ferre posse existimaret. Cuius rei causa Imperii insignia et ornamenta ei per Fratrem EBERHARDVM transmisit, quae etiam cum Imperio, acclamante et plaudente omni populo, acceptauit. * Quid uero gloriosius genti Saxonicae euenire poterat, quam talem habere Principem, qui tanti Imperatoris iudicio unus omnium maxime Imperio dignus iudicabatur? Loquatur OTTO I. cognomine MAGNVS, HENRICI SAXONIS Filius natu maximus, et ab ipso Parente morituro successor Imperii declaratus, quem his allocutus dicitur uerbis. En tibi Imperium, non a maioribus mihi relictum, sed per memet ipsum acquisitum, et a Deo traditum. ** Loquatur OTTO II. cognomine RUFVS, OTTONIS I. Filius, qui puer adhuc sexennis Augustissimi Parentis autoritate Aquisgrani eius in Imperio successor declaratus, Patreque praesente, a IOANNE XIII. Pontifice Romano, omnium Germaniae Procerum consensu coronatus est. *** Loquatur OTTO III. OTTONIS RUFII Filius, in quo adhuc puero eximiae corporis, animique doctes magis magisque exsplenduerunt, ita, ut non tantum omnibus spem fecerit, fore se Principem, qui Imperium summa cum gloria esset administraturus; sed etiam conceptam de se expectationem postea impleuerit. **** Loquatur LOTHARIVS SAXO, ab HENRICO V. Imperatore ob egregiam, quam ipsi praestiterat, operam in fortitudinis praemium Saxoniae Ducatu, Electoratusque Dignitate ornatus, qui postea ipsi HENRICO, fauore Pontificis Romani, HONORII II. adiutus, in Imperio successit. ***** Atque haec Imperatoria Maiestas, defuncto MAXIMILIANO I. Imperatore, in comitiis Francofurtanis ad Electorem Saxoniae, FRIDERICVM SAPIENTEM, unanimi Procerum consensu deferrebat, quam uero non tantum ob annos iam prouectiores modeste recusabat, sed etiam suo suffragio CAROLVM V. Regem Hispaniae, et Archiducem Austriae adiuuabat. Adeo enim Serenissimam DOMVM AVSTRIACAM colebat, ut, ne qua parte eam laedere uideretur, declinato a se Imperio, legitime sibi oblato, potius CAROLO V. illud relinquendum, quam a se ipso occupandum putaret. ***** Haec inter

* MATTHIAE Theat. Hist. p. 864. a.
ib. p. 881. b.

**** Id. ib. p. 885. b.

** Id. ib. p. 868. b.

***** Id. ib. p. 920. a.

*** Id.

***** ERASMVVS L. XIII. Ep. 4. MÜLLERS Annales p. 72.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

inter DOMVM AVSTRIACAM, SAXONICAMque gratia iure quodam haereditario ad posteros quoque propagata est, ita, ut neque Electores Saxoniae quicquam, quod ad promouendam Imperii salutem, tuendamque DOMVS AVSTRIACAE gloriam; neque ipsi Imperatores, quod ad ornandam, amplificandamque DOMVM SAXONICAM pertinere uidebatur, praetermitterent. Quantus uero splendor Serenissimae DOMVI SAXONICAE ex Imperatoria hac dignitate, Ducibus et Electoribus Saxonis partim oblata, partim collata accessit; tanto etiam splendore eam illustrarunt Reges, ex hac prosapia oriundi. Quemadmodum enim BRVNO, VVITTEKINDI II. Filius natus maior, stirps est Imperatorum Romanorum, Saxonico fatorum sanguine: ita VVITTEKINDVS III. stirps et caput est hodiernorum Regum Galliae; cui uero sententiae, ut multis seculis comprobatae, a Gallis hodiernis, sed sine fundamento, contradicuntur, qui suorum Regum origines a CAROLO M. quam a VVITTEKINDO, repetere malunt. * Et quid Te taceam, DIETERICE SAXO, quem stirpem hodiernorum Daniae Regum esse, ueteres, recentioresque Scriptores loquuntur? Quid? quod multos Angliae, et Siciliae Reges, Duces item Sabaudiae et Montisferrariae e stemmate Saxónico egredientes esse, Tabulae Genealogicae testantur. ** Verum enim uero quid splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE tam longe repeto, cum nostra tempora nobis exhibeant FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae, et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, Principem, si natales inquiras, ex magnis natum Patribus, Patre IOANNE GEORGIO III. Duce et Electore Saxoniae, Heroe belli, pacisque negotiis insigni, matre uero ANNA SOPHIA, ex Regia Danorum stirpe prognata; si fortunas, in Dignitatem primo Electoralem, paulo post Regiam euectum; si uirtutes, plane incomparabilem; si denique res gloriose gestas, optimi Principis et Regis exemplum, qui Maiorum gloriam praeclare factis non tantum adaequauit, sed etiam quam longissime superauit. Quotus quisque enim est, quem fugiat, quam praeclare et insigniter non tantum de DOMO AVSTRIACA meritis sit, bello contra Turcos, aliosque gesto; sed etiam quam strenue, quamque infracto animo ipse, diuturno, grauique implicitus bello, res suas gesserit, quamque feliciter ex omni discrimine, et non sine summa Nominis sui gloria, emerferit. PRINCEPS hic maximus, et coelo quasi delapsus, cum intelligeret, ut gubernatori cursus secundus,

B 2

medico

* Sächf. Helden-Saal pag. 178. it. Einleitung zur Sächf. Historie pag. 31. sq.

** Einleitung p. 25. it. REVSNERI Genealogische Tabellen.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE

ex LVIDGARDA Nepos, et CONRADI I. successor. Huic ipse CONRADVS moriturus Imperium, multis caedibus funestum et laceratum, tradidit, uirtutis iuxta ac sapientiae, qua HENRICVS excellebat, admiratione adductus, eo quod hunc solum rebus collapsis opem ferre posse existimaret. Cuius rei causa Imperii insignia et ornamenta ei per Fratrem EBERHARDVM transmisit, quae etiam cum Imperio, acclamante et plaudente omni populo, acceptauit. * Quid uero gloriosius genti Saxonicae euenire poterat, quam talem habere Principem, qui tanti Imperatoris iudicio unus omnium maxime Imperio dignus iudicabatur? Loquatur OTTO I. cognomine MAGNVS, HENRICI SAXONIS Filius natu maximus, et ab ipso Parente morituro successor Imperii declaratus, quem his allocutus dicitur uerbis. En tibi Imperium, non a maioribus mihi relictum, sed per memet ipsum acquisitum, et a Deo traditum. ** Loquatur OTTO II. cognomine RUFVS, OTTONIS I. Filius, qui puer adhuc sexennis Augustissimi Parentis autoritate Aquisgrani eius in Imperio successor declaratus, Patreque praesente, a IOANNE XIII. Pontifice Romano, omnium Germaniae Procerum consensu coronatus est. *** Loquatur OTTO III. OTTONIS RUFII Filius, in quo adhuc puero eximiae corporis, animique doctes magis magisque exsplenduerunt, ita, ut non tantum omnibus spem fecerit, fore se Principem, qui Imperium summa cum gloria esset administraturus; sed etiam conceptam de se expectationem postea impleuerit. **** Loquatur LOTHARIVS SAXO, ab HENRICO V. Imperatore ob egregiam, quam ipsi praestiterat, operam in fortitudinis praemium Saxoniae Ducatu, Electoratusque Dignitate ornatus, qui postea ipsi HENRICO, fauore Pontificis Romani, HONORII II. adiutus, in Imperio successit. ***** Atque haec Imperatoria Maiestas, defuncto MAXIMILIANO I. Imperatore, in comitiis Francofurtanis ad Electorem Saxoniae, FRIDERICVM SAPIENTEM, unanimi Procerum consensu deferebatur, quam uero non tantum ob annos iam prouectiores modeste recusabat, sed etiam suo suffragio CAROLVM V. Regem Hispaniae, et Archiducem Austriae adiuuabat. Adeo enim Serenissimam DOMVM AVSTRIACAM colebat, ut, ne qua parte eam laedere uideretur, declinato a se Imperio, legitime sibi oblato, potius CAROLO V. illud relinquendum, quam a se ipso occupandum putaret. ***** Haec inter

* MATTHIAE Theat. Hist. p. 864. a.

ib. p. 881. b.

**** Id. ib. p. 885. b.

ERASMVS L. XIII. Ep. 4. MÜLLERS Annales p. 72.

** Id. ib. p. 868. b.

***** Id. ib. p. 920. a.

*** Id.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

inter DOMVM AVSTRIACAM, SAXONICAMque gratia iure quodam haereditario ad posteros quoque propagata est, ita, ut neque Electores Saxoniae quicquam, quod ad promouendam Imperii salutem, tuendamque DOMVS AVSTRIACAE gloriam; neque ipsi Imperatores, quod ad ornandam, amplificandamque DOMVM SAXONICAM pertinere uidebatur, praetermitterent. Quantus uero splendor Serenissimae DOMVI SAXONICAE ex Imperatoria hac dignitate, Ducibus et Electoribus Saxonis partim oblata, partim collata accessit; tanto etiam splendore eam illustrarunt Reges, ex hac prosapia oriundi. Quemadmodum enim BRVNO, VVITTEKINDI II. Filius natus maior, stirps est Imperatorum Romanorum, Saxonico fatorum sanguine: ita VVITTEKINDVS III. stirps et caput est hodiernorum Regum Galliae; cui uero sententiae, ut multis seculis comprobatae, a Gallis hodiernis, sed sine fundamento, contradicuntur, qui suorum Regum origines a CAROLO M. quam a VVITTEKINDO, repetere malunt. * Et quid Te taceam, DIETERICE SAXO, quem stirpem hodiernorum Daniae Regum esse, ueteres, recentioresque Scriptores loquuntur? Quid? quod multos Angliae, et Siciliae Reges, Duces item Sabaudiae et Montisferrariae e stemmate Saxónico egredientes esse, Tabulae Genealogicae testantur. ** Verum enim uero quid splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE tam longe repeto, cum nostra tempora nobis exhibeant FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae, et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, Principem, si natus inquiras, ex magnis patrum Partibus, Patre IOANNE GEORGIO III. Duce et Electore Saxoniae, Heroe belli, pacisque negotiis insigni, matre uero ANNA SOPHIA, ex Regia Danorum stirpe prognata; si fortunas, in Dignitatem primo Electoralem, paulo post Regiam euectum; si uirtutes, plane incomparabilem; si denique res gloriose gestas, optimi Principis et Regis exemplum, qui Maiorum gloriam praeclare factis non tantum adaequauit, sed etiam quam longissime superauit. Quotus quisque enim est, quem fugiat, quam praeclare et insigniter non tantum de DOMO AVSTRIACA meritis sit, bello contra Turcos, aliosque gesto; sed etiam quam strenue, quamque infracto animo ipse, diuturno, grauique implicitus bello, res suas gesserit, quamque feliciter ex omni discrimine, et non sine summa Nominis sui gloria, emerferit. PRINCEPS hic maximus, et coelo quasi delapsus, cum intelligeret, ut gubernatori cursus secundus,

B 2

medico

* Sächf. Helden-Saal pag. 178. it. Einleitung zur Sächf. Historie pag. 31. sq.

** Einleitung p. 25. it. REVSNERI Genealogische Tabellen.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

medico salus, imperatori uictoria, ita rectori Reipublicae beatam ciuium uitam esse propositam; ipse etiam sibi hac ipsa nihil magis commendatum habuit, quam, quae immortalis eius Nominis laus est, subinde etiam Patris instar curauit atque promouit. Cumque singularem eius prudentiam, sapientiam, fortitudinem, moderationem, et cum maiestate coniunctam clementiam, ceterasque eximias uirtutes admirarentur exterae etiam et remotissimae gentes; factum quoque est, ut Principali eas fortuna maiores duxerint, ipsumque PRINCIPEM nostrum, regni sui ornamentis ultro, et consentientibus partium studiis ipsi oblatis, REGEM sibi poposcerint, et impettrauerint. Tot enim intestinis distracti discordiis, nullum digniorem pacis arbitrum inuenire poterant, quam PRINCIPEM nostrum Clementissimum; Rempublicam suam, grauissimis concussam motibus, in nullius fidem tutius permittere audebant, quam PRINCIPIS nostri Clementissimi. O insignem Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, ex florentissimi Poloniarum Regni cum Electoratu Saxonico coniunctione enatum! Quodsi porro ex amplitudine familiae Domui cuidam nonnihil gloriae accedit, sicut omnino accedit; DOMVS certe SAXONICA nulli posterior est, quae se in tot lineas diuisit, quot fertilis arbor frugiferos protrudit ramos. Vt enim antiquissima tempora praetermittam, ne conatus mei amplissima dicendi copia penitus supprimantur; hodierna saltem Serenissimae DOMVS SAXONICAE facies, in linea ALBERTINA et ERNESTINA resplendescens, et in diuersas iterum dissecta Familias, rem ipsam fatis, abundeque comprobat. Nimis prolixum foret, indagare, quantus splendor ex singulis Serenissimis Familiis DOMVI SAXONICAE accesserit; hoc enim si facere instituerem, annales potius, quam orationem componere uiderer. * In praesenti ergo suffecerit, ornamenta, splendorisque incrementa, Electoribus propria, breuiter, strictimque percurrere, et rudi saltem penicillo delineare. Prima VVITTEKINDI propago Duces nobis, Archi-Duces, Comites, Marchiones, Landgrauios, et sic porro, sistit; sed successu temporum partim Imperatorum Romanorum clementia, partim affinitatis, et consanguinitatis uinculo ita auctum est Serenissimum Nomen Saxonicum, ut in eo, quo hodie coruscat, splendore conspiciatur. Insigniter enim augebatur DOMVS SAXONICAE splendor Collegii Septemuirorum institutione, et Ducis Saxoniae in illud cooptatione. Septemuiro enim illi Augustissimo

* V. MÜLLERI Annales Saxon. et praemissas Operis principio Tab. Geneal.

fimo Romanorum Imperatori adiungebantur, non ut otiosi spectatores eorum, quae ab illo gererentur, sed ut consiliorum, laborum et periculorum focii, rerumque, ad Imperium pertinentium, Paraftatae et Adiutores. * Quibus uero uel initiis, uel autoribus splendidissimus hic Septemuirorum in Imperio Senatus coeperit, indubitato non constat; multitameneius primordia ad OTTONIS III. Imperatoris Romani tempora referre non dubitant. Cum enim laudatissimus Imperator ipse liberis ac haeredibus destitueretur, ad quos Imperium transferre posset; multique essent, qui Sceptro Caesareo inhiarent: ne, se defuncto, tumultus in Imperio oriretur, una cum Proceribus Germaniae, consentiente Pontifice Romano, decretum fecit, ut in posterum ius et potestas eligendi Imperatoris Romani apud solos esset Germanos, nec Pontifici Romano ququam Imperatorem proclamare liceret, nisi quem Proceres Germaniae ad id fastigium euexissent. ** O laudabile institutum! o praeclarum consilium, ad tranquillitatem Imperii non sine prouida Dei cura cum immortalis Nominis eius gloria a pio Imperatore susceptum! Hoc Diui OTTONIS decretum multis suspicandi ansam dedit, ipsum Collegium Septemuirorum ab eo esse institutum, id quod uero certis et indubitatis rationibus historicis demonstrari uix potest, cum quidem Germaniae Procerum, non uero septem Electorum fiat mentio. Nec leues sunt causae, cur multi adhuc ambigui haereant, an ab OTTONE Splendidissimus Septemuirorum Senatus suos repetat natales. *** Hinc HEIGIVS, enumeratis ac refutatis uariorum sententiis, tandem concludit, ab initio Electores sub OTTONE III. constitutos esse, ut electionem deinceps, de Imperatore habendam, ueluti Principes Senatus, moderarentur, et, reliquorum auditis suffragiis, uotisque collectis, id tandem statuerent, quod e Republica esse cognoscerent: donec attritis familiis praecellentioribus, motaque intestinis dissensionibus Germania, et hinc perperam elicitis a studiosis factionum promiscuis suffragiis, utilissimum uisum fuit, in strictius Electorum Consilium rem totam reuocare. Quod occultis primum initiis coeptum, et, patientibus ceteris Principibus, aliquot annos usurpatum, demum LUDOVICI BAVARI, aut certe CAROLI IV. sanctione promulgata, sic stabilitum, ut ab eo tempore pacatiora comitia, et suffragia circa Electiones pauciora Imperium, diuina sic dispensante prouidentia, habuerit. **** Sed ut eo reuertar, unde paulisper eram digressus.

* Chron. CARIONIS L. V. p. m. 5. b.

** MATTIAE Theat. p. 886. b.

*** Chronic. CARIONIS L. IV. p. m. 453. b.

**** In illustr. qu. 3.

sq. RVLAND. in Tr. de Commiss. p. 2. l. 5. c. 4. n. 18.

medico salus, imperatori uictoria, ita rectori Reipublicae beatam ciuium uitam esse propositam; ipse etiam sibi hac ipsa nihil magis commendatum habuit, quam, quae immortalis eius Nominis laus est, subinde etiam Patris instar curauit atque promouit. Cumque singularem eius prudentiam, sapientiam, fortitudinem, moderationem, et cum maiestate coniunctam clementiam, ceterasque eximias uirtutes admirarentur exterae etiam et remotissimae gentes; factum quoque est, ut Principali eas fortuna maiores duxerint, ipsumque PRINCIPEM nostrum, regni sui ornamentis ultro, et consentientibus partium studiis ipsi oblatis, REGEM sibi poposcerint, et impetrauerint. Tot enim intestinis distracti discordiis, nullum digniorem pacis arbitrum inuenire poterant, quam PRINCIPEM nostrum Clementissimum; Rempublicam suam, grauissimis concussam motibus, in nullius fidem tutius permittere audebant, quam PRINCIPIS nostri Clementissimi. O insignem Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, ex florentissimi Poloniarum Regni cum Electoratu Saxonico coniunctione enatum! Quod si porro ex amplitudine familiae Domui cuidam nonnihil gloriae accedit, sicut omnino accedit; DOMVS certe SAXONICA nulli posterior est, quae se in tot lineas diuisit, quot fertilis arbor frugiferos protrudit ramos. Vt enim antiquissima tempora praetermittam, ne conatus mei amplissima dicendi copia penitus supprimantur; hodierna saltem Serenissimae DOMVS SAXONICAE facies, in linea ALBERTINA et ERNESTINA resplendescens, et in diuersas iterum dissecta Familias, rem ipsam satis, abundeque comprobat. Nimis prolixum foret, indagare, quantus splendor ex singulis Serenissimis Familiis DOMVI SAXONICAE accesserit; hoc enim si facere instituerem, annales potius, quam orationem componere uiderer. * In praesenti ergo suffecerit, ornamenta, splendorisque incrementa, Electoribus propria, breuiter, strictimque percurrere, et rudi saltem penicillo delineare. Prima VVITTEKINDI propago Duces nobis, Archi-Duces, Comites, Marchiones, Landgrauios, et sic porro, sistit; sed successu temporum partim Imperatorum Romanorum clementia, partim affinitatis, et consanguinitatis uinculo ita auctum est Serenissimum Nomen Saxonicum, ut in eo, quo hodie coruscat, splendore conspiciatur. Insigniter enim augebatur DOMVS SAXONICAE splendor Collegii Septemuirorum institutione, et Ducis Saxoniae in illud cooptatione. Septemuiro enim illi Augustissimo

* V. MÜLLERI Annales Saxon. et praemissas Operis principio Tab. Geneal.

fimo Romanorum Imperatori adiungebantur, non ut otiosi spectatores eorum, quae ab illo gererentur, sed ut consiliorum, laborum et periculorum focii, rerumque, ad Imperium pertinentium, Paraftatae et Adiutores. * Quibus uero uel initiis, uel autoribus splendidissimus hic Septemuirorum in Imperio Senatus coeperit, indubitato non constat; multi tamen eius primordia ad OTTONIS III. Imperatoris Romani tempora referre non dubitant. Cum enim laudatissimus Imperator ipse liberis ac haeredibus destitueretur, ad quos Imperium transferre posset; multique essent, qui Sceptro Caesareo inhiarent: ne, se defuncto, tumultus in Imperio oriretur, una cum Proceribus Germaniae, consentiente Pontifice Romano, decretum fecit, ut in posterum ius et potestas eligendi Imperatoris Romani apud solos esset Germanos, nec Pontifici Romano ququam Imperatorem proclamare liceret, nisi quem Proceres Germaniae ad id fastigium euexissent. ** O laudabile institutum! o praeclarum consilium, ad tranquillitatem Imperii non sine prouida Dei cura cum immortalis Nominis eius gloria a pio Imperatore susceptum! Hoc Diui OTTONIS decretum multis suspicandi ansam dedit, ipsum Collegium Septemuirorum ab eo esse institutum, id quod uero certis et indubitatis rationibus historicis demonstrari uix potest, cum quidem Germaniae Procerum, non uero septem Electorum fiat mentio. Nec leues sunt causae, cur multi adhuc ambigui haereant, an ab OTTONE Splendidissimus Septemuirorum Senatus suos repetat natales. *** Hinc HEIGIVS, enumeratis ac refutatis uariorum sententiis, tandem concludit, ab initio Electores sub OTTONE III. constitutos esse, ut electionem deinceps, de Imperatore habendam, ueluti Principes Senatus, moderarentur, et, reliquorum auditis suffragiis, uotisque collectis, id tandem statuerent, quod e Republica esse cognoscerent: donec attritis familiis praecellentioribus, motaque intestinis dissensionibus Germania, et hinc perperam elicitis a studiosis factionum promiscuis suffragiis, utilissimum uisum fuit, in strictius Electorum Consilium rem totam reuocare. Quod occultis primum initiis coeptum, et, patientibus ceteris Principibus, aliquot annos usurpatum, demum LUDOVICI BAVARI, aut certe CAROLI IV. sanctione promulgata, sic stabilitum, ut ab eo tempore pacatiora comitia, et suffragia circa Electiones pauciora Imperium, diuina sic dispensante prouidentia, habuerit. **** Sed ut eo reuertar, unde paulisper eram digressus.

* Chron. CARIONIS L. V. p. m. 5. b.

** MATTIAE Theat. p. 886. b.

*** Chronic. CARIONIS L. IV. p. m. 453. b.

**** In illustr. qu. 3.

sq. RVLAND. in Tr. de Commiss. p. 2. l. 5. c. 4. n. 18.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

medico salus, imperatori uictoria, ita rectori Reipublicae beatam ciuium uitam esse propositam; ipse etiam sibi hac ipsa nihil magis commendatum habuit, quam, quae immortalis eius Nominis laus est, subinde etiam Patris instar curauit atque promouit. Cumque singularem eius prudentiam, sapientiam, fortitudinem, moderationem, et cum maiestate coniunctam clementiam, ceterasque eximias uirtutes admirarentur exterae etiam et remotissimae gentes; factum quoque est, ut Principali eas fortuna maiores duxerint, ipsumque PRINCIPEM nostrum, regni sui ornamentis ultro, et consentientibus partium studiis ipsi oblatis, REGEM sibi poposcerint, et impetrauerint. Tot enim intestinis distracti discordiis, nullum digniorem pacis arbitrum inuenire poterant, quam PRINCIPEM nostrum Clementissimum; Rempublicam suam, grauissimis concussam motibus, in nullius fidem tutius permittere audebant, quam PRINCIPIS nostri Clementissimi. O insignem Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, ex florentissimi Poloniarum Regni cum Electoratu Saxonico coniunctione enatum! Quod si porro ex amplitudine familiae Domui cuidam nonnihil gloriae accedit, sicut omnino accedit; DOMVS certe SAXONICA nulli posterior est, quae se in tot lineas diuisit, quot fertilis arbor frugiferos protrudit ramos. Vt enim antiquissima tempora praetermittam, ne conatus mei amplissima dicendi copia penitus supprimantur; hodierna saltem Serenissimae DOMVS SAXONICAE facies, in linea ALBERTINA et ERNESTINA resplendescens, et in diuersas iterum dissecta Familias, rem ipsam satis, abundeque comprobat. Nimis prolixum foret, indagare, quantus splendor ex singulis Serenissimis Familiis DOMVI SAXONICAE accesserit; hoc enim si facere instituerem, annales potius, quam orationem componere uiderer. * In praesenti ergo suffecerit, ornamenta, splendorisque incrementa, Electoribus propria, breuiter, strictimque percurrere, et rudi saltem penicillo delineare. Prima VVITTEKINDI propago Duces nobis, Archi-Duces, Comites, Marchiones, Landgrauios, et sic porro, sistit; sed successu temporum partim Imperatorum Romanorum clementia, partim affinitatis, et consanguinitatis uinculo ita auctum est Serenissimum Nomen Saxonicum, ut in eo, quo hodie coruscat, splendore conspiciatur. Insigniter enim augebatur DOMVS SAXONICAE splendor Collegii Septemuirorum institutione, et Ducis Saxoniae in illud cooptatione. Septemuiro enim illi Augustissimo

* V. MÜLLERI Annales Saxon. et praemissas Operis principio Tab. Geneal.

fimo Romanorum Imperatori adiungebantur, non ut otiosi spectatores eorum, quae ab illo gererentur, sed ut consiliorum, laborum et periculorum focii, rerumque, ad Imperium pertinentium, Paraftatae et Adiutores. * Quibus uero uel initiis, uel autoribus splendidissimus hic Septemuirorum in Imperio Senatus coeperit, indubitato non constat; multi tamen eius primordia ad OTTONIS III. Imperatoris Romani tempora referre non dubitant. Cum enim laudatissimus Imperator ipse liberis ac haeredibus destitueretur, ad quos Imperium transferre posset; multique essent, qui Sceptro Caesareo inhiarent: ne, se defuncto, tumultus in Imperio oriretur, una cum Proceribus Germaniae, consentiente Pontifice Romano, decretum fecit, ut in posterum ius et potestas eligendi Imperatoris Romani apud solos esset Germanos, nec Pontifici Romano ququam Imperatorem proclamare liceret, nisi quem Proceres Germaniae ad id fastigium euexissent. ** O laudabile institutum! o praeclarum consilium, ad tranquillitatem Imperii non sine prouida Dei cura cum immortalis Nominis eius gloria a pio Imperatore susceptum! Hoc Diui OTTONIS decretum multis suspicandi ansam dedit, ipsum Collegium Septemuirorum ab eo esse institutum, id quod uero certis et indubitatis rationibus historicis demonstrari uix potest, cum quidem Germaniae Procerum, non uero septem Electorum fiat mentio. Nec leues sunt causae, cur multi adhuc ambigui haereant, an ab OTTONE Splendidissimus Septemuirorum Senatus suos repetat natales. *** Hinc HEIGIVS, enumeratis ac refutatis uariorum sententiis, tandem concludit, ab initio Electores sub OTTONE III. constitutos esse, ut electionem deinceps, de Imperatore habendam, ueluti Principes Senatus, moderarentur, et, reliquorum auditis suffragiis, uotisque collectis, id tandem statuerent, quod e Republica esse cognoscerent: donec attritis familiis praecellentioribus, motaque intestinis dissensionibus Germania, et hinc perperam elicitis a studiosis factionum promiscuis suffragiis, utilissimum uisum fuit, in strictius Electorum Consilium rem totam reuocare. Quod occultis primum initiis coeptum, et, patientibus ceteris Principibus, aliquot annos usurpatum, demum LUDOVICI BAVARI, aut certe CAROLI IV. sanctione promulgata, sic stabilitum, ut ab eo tempore pacatiora comitia, et suffragia circa Electiones pauciora Imperium, diuina sic dispensante prouidentia, habuerit. **** Sed ut eo reuertar, unde paulisper eram digressus.

* Chron. CARIONIS L. V. p. m. 5. b.

** MATTIAE Theat. p. 886. b.

*** Chronic. CARIONIS L. IV. p. m. 453. b.

**** In illustr. qu. 3.

sq. RVLAND. in Tr. de Commiss. p. 2. l. 5. c. 4. n. 18.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

medico salus, imperatori uictoria, ita rectori Reipublicae beatam ciuium uitam esse propositam; ipse etiam sibi hac ipsa nihil magis commendatum habuit, quam, quae immortalis eius Nominis laus est, subinde etiam Patris instar curauit atque promouit. Cumque singularem eius prudentiam, sapientiam, fortitudinem, moderationem, et cum maiestate coniunctam clementiam, ceterasque eximias uirtutes admirarentur exterae etiam et remotissimae gentes; factum quoque est, ut Principali eas fortuna maiores duxerint, ipsumque PRINCIPEM nostrum, regni sui ornamentis ultro, et consentientibus partium studiis ipsi oblatis, REGEM sibi poposcerint, et impetrauerint. Tot enim intestinis distracti discordiis, nullum digniorem pacis arbitrum inuenire poterant, quam PRINCIPEM nostrum Clementissimum; Rempublicam suam, grauissimis concussam motibus, in nullius fidem tutius permittere audebant, quam PRINCIPIS nostri Clementissimi. O insignem Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, ex florentissimi Poloniarum Regni cum Electoratu Saxonico coniunctione enatum! Quodsi porro ex amplitudine familiae Domui cuidam nonnihil gloriae accedit, sicut omnino accedit; DOMVS certe SAXONICA nulli posterior est, quae se in tot lineas diuisit, quot fertilis arbor frugiferos protrudit ramos. Vt enim antiquissima tempora praetermittam, ne conatus mei amplissima dicendi copia penitus supprimantur; hodierna saltem Serenissimae DOMVS SAXONICAE facies, in linea ALBERTINA et ERNESTINA resplendescens, et in diuersas iterum dissecta Familias, rem ipsam satis, abundeque comprobat. Nimis prolixum foret, indagare, quantus splendor ex singulis Serenissimis Familiis DOMVI SAXONICAE accesserit; hoc enim si facere instituerem, annales potius, quam orationem componere uiderer. * In praesenti ergo suffecerit, ornamenta, splendorisque incrementa, Electoribus propria, breuiter, strictimque percurrere, et rudi saltem penicillo delineare. Prima VVITTEKINDI propago Duces nobis, Archi-Duces, Comites, Marchiones, Landgrauios, et sic porro, sistit; sed successu temporum partim Imperatorum Romanorum clementia, partim affinitatis, et consanguinitatis uinculo ita auctum est Serenissimum Nomen Saxonicum, ut in eo, quo hodie coruscat, splendore conspiciatur. Insigniter enim augebatur DOMVS SAXONICAE splendor Collegii Septemuirorum institutione, et Ducis Saxoniae in illud cooptatione. Septemuiro enim illi Augustissimo

* V. MÜLLERI Annales Saxon. et praemissas Operis principio Tab. Geneal.

fimo Romanorum Imperatori adiungebantur, non ut otiosi spectatores eorum, quae ab illo gererentur, sed ut consiliorum, laborum et periculorum focii, rerumque, ad Imperium pertinentium, Paraftatae et Adiutores. * Quibus uero uel initiis, uel autoribus splendidissimus hic Septemuirorum in Imperio Senatus coeperit, indubitato non constat; multi tamen eius primordia ad OTTONIS III. Imperatoris Romani tempora referre non dubitant. Cum enim laudatissimus Imperator ipse liberis ac haeredibus destitueretur, ad quos Imperium transferre posset; multique essent, qui Sceptro Caesareo inhiarent: ne, se defuncto, tumultus in Imperio oriretur, una cum Proceribus Germaniae, consentiente Pontifice Romano, decretum fecit, ut in posterum ius et potestas eligendi Imperatoris Romani apud solos esset Germanos, nec Pontifici Romano ququam Imperatorem proclamare liceret, nisi quem Proceres Germaniae ad id fastigium euexissent. ** O laudabile institutum! o praeclarum consilium, ad tranquillitatem Imperii non sine prouida Dei cura cum immortalis Nominis eius gloria a pio Imperatore susceptum! Hoc Diui OTTONIS decretum multis suspicandi ansam dedit, ipsum Collegium Septemuirorum ab eo esse institutum, id quod uero certis et indubitatis rationibus historicis demonstrari uix potest, cum quidem Germaniae Procerum, non uero septem Electorum fiat mentio. Nec leues sunt causae, cur multi adhuc ambigui haereant, an ab OTTONE Splendidissimus Septemuirorum Senatus suos repetat natales. *** Hinc HEIGIUS, enumeratis ac refutatis uariorum sententiis, tandem concludit, ab initio Electores sub OTTONE III. constitutos esse, ut electionem deinceps, de Imperatore habendam, ueluti Principes Senatus, moderarentur, et, reliquorum auditis suffragiis, uotisque collectis, id tandem statuerent, quod e Republica esse cognoscerent: donec attritis familiis praecellentioribus, motaque intestinis dissensionibus Germania, et hinc perperam elicitis a studiosis factionum promiscuis suffragiis, utilissimum uisum fuit, in strictius Electorum Consilium rem totam reuocare. Quod occultis primum initiis coeptum, et, patientibus ceteris Principibus, aliquot annos usurpatum, demum LUDOVICI BAVARI, aut certe CAROLI IV. sanctione promulgata, sic stabilitum, ut ab eo tempore pacatiora comitia, et suffragia circa Electiones pauciora Imperium, diuina sic dispensante prouidentia, habuerit. **** Sed ut eo reuertar, unde paulisper eram digressus.

* Chron. CARIONIS L. V. p. m. 5. b.

** MATTIAE Theat. p. 886. b.

*** Chronic. CARIONIS L. IV. p. m. 453. b.

**** In illustr. qu. 3.

sq. RVLAND. in Tr. de Commiss. p. 2. l. 5. c. 4. n. 18.

gressus, auctus omnino est splendor Serenissimae DOMVS SAXONICAE, Ducum Saxoniorum in Senatum Septemuirorum cooptatione, quae Electoralis Dignitas, ut omnium rerum sunt vicissitudines, varias successu temporis nobilitavit atque illustravit Ducum Saxoniorum Familias. Primus, quem legimus, Elector fuit BERNHARDVS, HERMANNI filius, penes cuius posteros, BERNHARDVM II, ORTOLPHVM, et MAGNVM splendor Electoralis integro amplius seculo usque ad Annum Christi millesimum centesimum sextum perduravit. * Cum vero Electorum secularium Dignitas Electoralis ea lege Serenissimis Familiis alligata sit, ut, patre mortuo, aut agnato, illa cum haereditate transeat in filium natu maximum, aut agnatum proximum, aetate ceteros antecellentem; et si haeredes, stirpe deficiente, desint, autoritate Imperatoris et Summi Collegii, transferatur in aliam Familiam: ** etiam tum temporis HENRICVS V. Imperator Septemuiratum Saxonicum, cessante BERNHARDINA stirpe, transtulit in LOTHARIVM, comitem de Suplinburg, postea uero Imperatorem Romanum, qui eam ad HENRICVM SVPERBVM, et HENRICVM LEONEM iure quodam haereditario propagavit. *** Exauctorato autem HENRICO LEONE, splendor Septemuiralis anno millesimo centesimo octogesimo concedebatur BERNHARDO, ALBERTI VRSI, Electoris Brandenburgici Filio, penes cuius etiam posteros, tres ALBERTOS, totidemque RVDOLPHOS, per duo integra secula, et quod excedit, usque ad annum millesimum quadringentesimum uigesimum secundum permanfit. **** Denique, successoribus in hac etiam Familia deficientibus, suprema haec in Saxonia autoritas iterum ad Duces Saxoniae, sigillatimque ad Marchiones Misniae, iure quodam postliminii perueniebat, ex quibus primus erat FRIDERICVS BELLICOSVS, qui eam per FRIDERICVM PLACIDVM, lineae ERNESTINAE iuxta ac ALBERTINAE stirpem, ERNESTVM, FRIDERICVM SAPIENTEM, et IOANNEM CONSTANTEM propagavit usque ad IOANNEM FRIDERICVM, ex linea *Ernestina* ultimum, qui postea hanc Dignitatem et Imperatoris CAROLI V. autoritate, et armorum ui coactus MAVRITIO, ALBERTI Nepoti, et HENRICI PII Filio cedebat. Atque ab hoc, eiusque fratre AVGVSTO per CHRISTIANOS, et IOANNES GEORGIOS constanti et perpetua successionis lege translata ea est ad FRIDERICVM AVGVSTVM, Dominum nostrum longe Clementissimum. Ingressus sum splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE, splendorisque incrementa adumbrare: sed radiis hisce

* *Sächf. Helden-Saal* p. 353.*** *Chronic. CARIONIS* p. m. 5. b. fqq*** *Sächf. Helden-Saal* pag. 355.**** *Ibid.* pag. 358.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

hisce nimium coruscantibus, idem mihi, quod solem intuentibus, accidit, ut oculi mei, nimia suffusi lucis copia, hebetentur, imo plane excoecentur, in primis, si singularissimam Imperatorum in Electores Saxoniae gratiam confidero, quae ita Nominis Saxonici splendorem adauxit, ut illud ad Regiam purpuram proxime accedat. ARCHI-MARESCALLI enim in Imperio Romano Serenissimus Saxoniae Elector gerit officium, Regio haud indignum diademate, quo ipsi a SIGISMUNDO Rege perpetuum et aeternum Imperatori, uel Regi Romano gladii praeferendi ius concessum est atque tributum. * Ad hoc etiam Electorale munus pertinet, quod idem Elector Saxoniae, quando Imperator, uel Rex Romanus coronatur, in aueni ante palatium coaceruata, mensuram cum scipione manu tenens, equitet, eamque auena impletam primo aduentanti porrigat, postea uero, scipione in aceruo recondita, equum auertat, et auenam suo Vicario, S. Imperii Mareschallo haereditario, Illustrissimo Comiti de PAPPENHEIM penitus distribuendam relinquat. ** Et quid dicam de munere Electoris VICARIO, quod interregni tempore in regionibus, Iuri Saxonico subiectis, autoritate Imperatoria exercet? *** Exercuit hoc FRIDERICVS SAPIENS Anno millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, FRIDERICO III. Imperatore defuncto, iterumque exercuit anno sesquimillesimo undevigesimo, defuncto MAXIMILIANO I. a quo etiam tempore nomen titulumque Interregis, Imperiique Praefecti retinuit, et aquilam quoque monetae imprimendam curauit. **** Exercuit hoc IOANNES GEORGIVS I. anno millesimo sexcentissimo duodecimo, postquam decesserat RUDOLPHVS II. iterumque exercuit anno millesimo sexcentesimo undevigesimo, MATTHIA Imperatore denato, cuius memoriam conseruat moneta, eo tempore cusa. ***** Exercuit hoc IOANNES GEORGIVS II. anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo septimo, Imperatore FERDINANDO III. extincto, memoriamque eius itidem monetae impressit. ***** Exercuit hoc nouissime FRIDERICVS AVGVSTVS, Dominus noster longe Clementissimus, anno millesimo septingentesimo undecimo, quo IOSEPHVS, gloriosissimae memoriae, uitam cum morte commutauerat. Haec tanta sunt Serenissimae DOMVS SAXONICAE ornamenta, quae ab ipsa Imperatoria Maiestate proxime absunt. Quaecunque enim Elector interregni tempore Imperatorio nomine agit et ordinat, ea omnia a nouo Imperatore, omnibus-

C 2

que

* MÜLLERI Annales Sax. p. 8. ** Sächs. Helden-Saal p. 353. sq. *** lb. p. 354. it. MÜLLERI Annal. p. 56. **** MÜLLER l. c. p. 72. ***** Id. ib. p. 263. et 315. Einleitung zur Sächs. Hist. p. 277. ***** MÜLLERI Annal. p. 414. Einleitung zur S. H. p. 325.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

gressus, auctus omnino est splendor Serenissimae DOMVS SAXONICAE, Ducum Saxoniorum in Senatum Septemuirorum cooptatione, quae Electoralis Dignitas, ut omnium rerum sunt vicissitudines, varias successu temporis nobilitavit atque illustravit Ducum Saxoniorum Familias. Primus, quem legimus, Elector fuit BERNHARDVS, HERMANNI filius, penes cuius posteros, BERNHARDVM II, ORTOLPHVM, et MAGNVVM splendor Electoralis integro amplius seculo usque ad Annum Christi millesimum centesimum sextum perduravit. * Cum vero Electorum secularium Dignitas Electoralis ea lege Serenissimis Familiis alligata sit, ut, patre mortuo, aut agnato, illa cum haereditate transeat in filium natu maximum, aut agnatum proximum, aetate ceteros antecellentem; et si haeredes, stirpe deficiente, desint, autoritate Imperatoris et Summi Collegii, transferatur in aliam Familiam: ** etiam tum temporis HENRICVS V. Imperator Septemuiratum Saxonicum, cessante BERNHARDINA stirpe, transtulit in LOTHARIVM, comitem de Suplinburg, postea vero Imperatorem Romanum, qui eam ad HENRICVM SVPERBVM, et HENRICVM LEONEM iure quodam haereditario propagavit. *** Exauctorato autem HENRICO LEONE, splendor Septemuiralis anno millesimo centesimo octogesimo concedebatur BERNHARDO, ALBERTI VRSI, Electoris Brandenburgici Filio, penes cuius etiam posteros, tres ALBERTOS, totidemque RVDPHOS, per duo integra secula, et quod excedit, usque ad annum millesimum quadringentesimum uigesimum secundum permanfit. **** Denique, successoribus in hac etiam Familia deficientibus, suprema haec in Saxonia autoritas iterum ad Duces Saxoniae, sigillatimque ad Marchiones Misniae, iure quodam postliminii perueniebat, ex quibus primus erat FRIDERICVS BELLICOSVS, qui eam per FRIDERICVM PLACIDVM, lineae ERNESTINAE iuxta ac ALBERTINAE stirpem, ERNESTVM, FRIDERICVM SAPIENTEM, et IOANNEM CONSTANTEM propagavit usque ad IOANNEM FRIDERICVM, ex linea *Ernestina* ultimum, qui postea hanc Dignitatem et Imperatoris CAROLI V. autoritate, et armorum vi coactus MAVRITIO, ALBERTI Nepoti, et HENRICI PII Filio cedebat. Atque ab hoc, eiusque fratre AVGVSTO per CHRISTIANOS, et IOANNES GEORGIOS constanti et perpetua successionis lege translata ea est ad FRIDERICVM AVGVSTVM, Dominum nostrum longe Clementissimum. Ingressus sum splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE, splendorisque incrementa adumbrare: sed radiis hisce

* *Sächf. Helden - Saal* p. 353.

*** *Sächf. Helden - Saal* pag. 355.

*** *Chronic. CARIONIS* p. m. 5. b. sqq

**** *Ibid.* pag. 358.

hisce nimium coruscantibus, idem mihi, quod solem intuentibus, accidit, ut oculi mei, nimia suffusi lucis copia, hebetentur, imo plane excoecentur, in primis, si singularissimam Imperatorum in Electores Saxoniae gratiam confidero, quae ita Nominis Saxonici splendorem adauxit, ut illud ad Regiam purpuram proxime accedat. ARCHI-MARE-SCHALLI enim in Imperio Romano Serenissimus Saxoniae Elector gerit officium, Regio haud indignum diademate, quo ipsi a SIGISMUNDO Rege perpetuum et aeternum Imperatori, uel Regi Romano gladii praeferendi ius concessum est atque tributum. * Ad hoc etiam Electorale munus pertinet, quod idem Elector Saxoniae, quando Imperator, uel Rex Romanus coronatur, in aueni ante palatium coaceruata, mensuram cum scipione manu tenens, equitet, eamque auena impletam primo aduentanti porrigat, postea uero, scipione in aceruo recondita, equum auertat, et auenam suo Vicario, S. Imperii Mareschallo haereditario, Illustrissimo Comiti de PAPPENHEIM penitus distribuendam relinquat. ** Et quid dicam de munere Electoris VICARIO, quod interregni tempore in regionibus, Iuri Saxonico subiectis, autoritate Imperatoria exercet? *** Exercuit hoc FRIDERICVS SAPIENS Anno millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, FRIDERICO III. Imperatore defuncto, iterumque exercuit anno sesquimillesimo undeuigesimo, defuncto MAXIMILIANO I. a quo etiam tempore nomen titulumque Interregis, Imperiique Praefecti retinuit, et aquilam quoque monetae imprimendam curauit. **** Exercuit hoc IOANNES GEORGIVS I. anno millesimo sexcentissimo duodecimo, postquam decesserat RVDOLPHVS II. iterumque exercuit anno millesimo sexcentesimo undeuigesimo, MATTHIA Imperatore denato, cuius memoriam conseruat moneta, eo tempore cusa. ***** Exercuit hoc IOANNES GEORGIVS II. anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo septimo, Imperatore FERDINANDO III. extincto, memoriamque eius itidem monetae impressit. ***** Exercuit hoc nouissime FRIDERICVS AVGVSTVS, Dominus noster longe Clementissimus, anno millesimo septingentesimo undecimo, quo IOSEPHVS, gloriosissimae memoriae, uitam cum morte commutauerat. Haec tanta sunt Serenissimae DOMVS SAXONICAE ornamenta, quae ab ipsa Imperatoria Maiestate proxime absunt. Quaecunque enim Elector interregni tempore Imperatorio nomine agit et ordinat, ea omnia a nouo Imperatore, omnibus-

C 2

que

* MÜLLERI Annales Sax. p. 8.

** Sächsf. Helden-Saal p. 353. sq.

*** Ib. p.

354. it. MÜLLERI Annal. p. 56.

**** MÜLLER l. c. p. 72.

***** Id.

ib. p. 263. et 315. Einleitung zur Sächsf. Hist. p. 277.

***** MÜLLERI

Annal. p. 414. Einleitung zur S. H. p. 325.

DE DOMVS SAXONICAE SPLENDORE,

gressus, auctus omnino est splendor Serenissimae DOMVS SAXONICAE, Ducum Saxoniorum in Senatum Septemuirorum cooptatione, quae Electoralis Dignitas, ut omnium rerum sunt vicissitudines, varias successu temporis nobilitavit atque illustravit Ducum Saxoniorum Familias. Primus, quem legimus, Elector fuit BERNHARDVS, HERMANNI filius, penes cuius posteros, BERNHARDVM II, ORTOLPHVM, et MAGNVVM splendor Electoralis integro amplius seculo usque ad Annum Christi millesimum centesimum sextum perduravit. * Cum vero Electorum secularium Dignitas Electoralis ea lege Serenissimis Familiis alligata sit, ut, patre mortuo, aut agnato, illa cum haereditate transeat in filium natu maximum, aut agnatum proximum, aetate ceteros antecellentem; et si haeredes, stirpe deficiente, desint, autoritate Imperatoris et Summi Collegii, transferatur in aliam Familiam: ** etiam tum temporis HENRICVS V. Imperator Septemuiratum Saxonicum, cessante BERNHARDINA stirpe, transtulit in LOTHARIVM, comitem de Suplinburg, postea vero Imperatorem Romanum, qui eam ad HENRICVM SVPERBVM, et HENRICVM LEONEM iure quodam haereditario propagavit. *** Exauctorato autem HENRICO LEONE, splendor Septemuiralis anno millesimo centesimo octogesimo concedebatur BERNHARDO, ALBERTI VRSI, Electoris Brandenburgici Filio, penes cuius etiam posteros, tres ALBERTOS, totidemque RVDOLPHOS, per duo integra secula, et quod excedit, usque ad annum millesimum quadringentesimum uigesimum secundum permanfit. **** Denique, successoribus in hac etiam Familia deficientibus, suprema haec in Saxonia autoritas iterum ad Duces Saxoniae, sigillatimque ad Marchiones Misniae, iure quodam postliminii perueniebat, ex quibus primus erat FRIDERICVS BELLICOSVS, qui eam per FRIDERICVM PLACIDVM, lineae ERNESTINAE iuxta ac ALBERTINAE stirpem, ERNESTVM, FRIDERICVM SAPIENTEM, et IOANNEM CONSTANTEM propagavit usque ad IOANNEM FRIDERICVM, ex linea *Ernestina* ultimum, qui postea hanc Dignitatem et Imperatoris CAROLI V. autoritate, et armorum vi coactus MAVRITIO, ALBERTI Nepoti, et HENRICI PII Filio cedebat. Atque ab hoc, eiusque fratre AVGVSTO per CHRISTIANOS, et IOANNES GEORGIOS constanti et perpetua successionis lege translata ea est ad FRIDERICVM AVGVSTVM, Dominum nostrum longe Clementissimum. Ingressus sum splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE, splendorisque incrementa adumbrare: sed radiis hisce

* *Sächf. Helden-Saal* p. 353.

*** *Sächf. Helden-Saal* pag. 355.

*** *Chronic. CARIONIS* p. m. 5. b. fqq

**** *Ibid.* pag. 358.

hisce nimium coruscantibus, idem mihi, quod solem intuentibus, accidit, ut oculi mei, nimia suffusi lucis copia, hebetentur, imo plane excoecentur, in primis, si singularissimam Imperatorum in Electores Saxoniae gratiam confidero, quae ita Nominis Saxonici splendorem adauxit, ut illud ad Regiam purpuram proxime accedat. ARCHI-MARE-SCHALLI enim in Imperio Romano Serenissimus Saxoniae Elector gerit officium, Regio haud indignum diademate, quo ipsi a SIGISMUNDO Rege perpetuum et aeternum Imperatori, uel Regi Romano gladii praeferendi ius concessum est atque tributum. * Ad hoc etiam Electorale munus pertinet, quod idem Elector Saxoniae, quando Imperator, uel Rex Romanus coronatur, in aueni ante palatium coaceruata, mensuram cum scipione manu tenens, equitet, eamque auena impletam primo aduentanti porrigat, postea uero, scipione in aceruo recondita, equum auertat, et auenam suo Vicario, S. Imperii Mareschallo haereditario, Illustrissimo Comiti de PAPPENHEIM penitus distribuendam relinquat. ** Et quid dicam de munere Electoris VICARIO, quod interregni tempore in regionibus, Iuri Saxonico subiectis, autoritate Imperatoria exercet? *** Exercuit hoc FRIDERICVS SAPIENS Anno millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, FRIDERICO III. Imperatore defuncto, iterumque exercuit anno sesquimillesimo undeuigesimo, defuncto MAXIMILIANO I. a quo etiam tempore nomen titulumque Interregis, Imperiique Praefecti retinuit, et aquilam quoque monetae imprimendam curauit. **** Exercuit hoc IOANNES GEORGIVS I. anno millesimo sexcentissimo duodecimo, postquam decesserat RUDOLPHVS II. iterumque exercuit anno millesimo sexcentesimo undeuigesimo, MATTHIA Imperatore denato, cuius memoriam conseruat moneta, eo tempore cusa. ***** Exercuit hoc IOANNES GEORGIVS II. anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo septimo, Imperatore FERDINANDO III. extincto, memoriamque eius itidem monetae impressit. ***** Exercuit hoc nouissime FRIDERICVS AVGVSTVS, Dominus noster longe Clementissimus, anno millesimo septingentesimo undecimo, quo IOSEPHVS, gloriosissimae memoriae, uitam cum morte commutauerat. Haec tanta sunt Serenissimae DOMVS SAXONICAE ornamenta, quae ab ipsa Imperatoria Maiestate proxime absunt. Quaecunque enim Elector interregni tempore Imperatorio nomine agit et ordinat, ea omnia a nouo Imperatore, omnibus-

que

C 2

* MÜLLERI Annales Sax. p. 8. ** Sächf. Helden-Saal p. 353. sq. *** Ib. p. 354. it. MÜLLERI Annal. p. 56. **** MÜLLER l. c. p. 72. ***** Id. ib. p. 263. et 315. Einleitung zur Sächf. Hist. p. 277. ***** MÜLLERI Annal. p. 414. Einleitung zur S. H. p. 325.

gressus, auctus omnino est splendor Serenissimae DOMVS SAXONICAE, Ducum Saxoniorum in Senatum Septemuirorum cooptatione, quae Electoralis Dignitas, ut omnium rerum sunt vicissitudines, varias successu temporis nobilitavit atque illustravit Ducum Saxoniorum Familias. Primus, quem legimus, Elector fuit BERNHARDVS, HERMANNI filius, penes cuius posteros, BERNHARDVM II, ORTOLPHVM, et MAGNVVM splendor Electoralis integro amplius seculo usque ad Annum Christi millesimum centesimum sextum perduravit. * Cum vero Electorum secularium Dignitas Electoralis ea lege Serenissimis Familiis alligata sit, ut, patre mortuo, aut agnato, illa cum haereditate transeat in filium natu maximum, aut agnatum proximum, aetate ceteros antecellentem; et si haeredes, stirpe deficiente, desint, autoritate Imperatoris et Summi Collegii, transferatur in aliam Familiam: ** etiam tum temporis HENRICVS V. Imperator Septemviratum Saxonicum, cessante BERNHARDINA stirpe, transtulit in LOTHARIVM, comitem de Suplinburg, postea vero Imperatorem Romanum, qui eam ad HENRICVM SVPERBVM, et HENRICVM LEONEM iure quodam haereditario propagavit. *** Exauctorato autem HENRICO LEONE, splendor Septemviralis anno millesimo centesimo octogesimo concedebatur BERNHARDO, ALBERTI VRSI, Electoris Brandenburgici Filio, penes cuius etiam posteros, tres ALBERTOS, totidemque RVDOLPHOS, per duo integra secula, et quod excedit, usque ad annum millesimum quadringentesimum uigesimum secundum permanfit. **** Denique, successoribus in hac etiam Familia deficientibus, suprema haec in Saxonia autoritas iterum ad Duces Saxoniae, sigillatimque ad Marchiones Misniae, iure quodam postliminii perueniebat, ex quibus primus erat FRIDERICVS BELLICOSVS, qui eam per FRIDERICVM PLACIDVM, lineae ERNESTINAE iuxta ac ALBERTINAE stirpem, ERNESTVM, FRIDERICVM SAPIENTEM, et IOANNEM CONSTANTEM propagavit usque ad IOANNEM FRIDERICVM, ex linea *Ernestina* ultimum, qui postea hanc Dignitatem et Imperatoris CAROLI V. autoritate, et armorum vi coactus MAVRITIO, ALBERTI Nepoti, et HENRICI PII Filio cedebat. Atque ab hoc, eiusque fratre AVGVSTO per CHRISTIANOS, et IOANNES GEORGIOS constanti et perpetua successionis lege translata ea est ad FRIDERICVM AVGVSTVM, Dominum nostrum longe Clementissimum. Ingressus sum splendorem Serenissimae DOMVS SAXONICAE, splendorisque incrementa adumbrare: sed radiis hisce

* *Sächf. Helden-Saal* p. 353.*** *Chronic. CARIONIS* p. m. 5. b. 199*** *Sächf. Helden-Saal* pag. 355.**** *Ibid.* pag. 358.

hisce nimium coruscantibus, idem mihi, quod solem intuentibus, accidit, ut oculi mei, nimia suffusi lucis copia, hebetentur, imo plane excoecentur, in primis, si singularissimam Imperatorum in Electores Saxoniae gratiam confidero, quae ita Nominis Saxonici splendorem adauxit, ut illud ad Regiam purpuram proxime accedat. ARCHI-MARE-SCHALLI enim in Imperio Romano Serenissimus Saxoniae Elector gerit officium, Regio haud indignum diademate, quo ipsi a SIGISMUNDO Rege perpetuum et aeternum Imperatori, uel Regi Romano gladii praeferendi ius concessum est atque tributum. * Ad hoc etiam Electorale munus pertinet, quod idem Elector Saxoniae, quando Imperator, uel Rex Romanus coronatur, in aueni ante palatium coaceruata, mensuram cum scipione manu tenens, equitet, eamque auenam impletam primo aduentanti porrigat, postea uero, scipione in aceruo recondita, equum auertat, et auenam suo Vicario, S. Imperii Mareschallo haereditario, Illustrissimo Comiti de PAPPENHEIM penitus distribuendam relinquat. ** Et quid dicam de munere Electoris VICARIO, quod interregni tempore in regionibus, Iuri Saxonico subiectis, autoritate Imperatoria exercet? *** Exercuit hoc FRIDERICVS SAPIENS Anno millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, FRIDERICO III. Imperatore defuncto, iterumque exercuit anno sesquimillesimo undeuigesimo, defuncto MAXIMILIANO I. a quo etiam tempore nomen titulumque Interregis, Imperiique Praefecti retinuit, et aquilam quoque monetae imprimendam curauit. **** Exercuit hoc IOANNES GEORGIVS I. anno millesimo sexcentissimo duodecimo, postquam decesserat RUDOLPHVS II. iterumque exercuit anno millesimo sexcentesimo undeuigesimo, MATTHIA Imperatore denato, cuius memoriam conseruat moneta, eo tempore cusa. ***** Exercuit hoc IOANNES GEORGIVS II. anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo septimo, Imperatore FERDINANDO III. extincto, memoriamque eius itidem monetae impressit. ***** Exercuit hoc nouissime FRIDERICVS AVGVSTVS, Dominus noster longe Clementissimus, anno millesimo septingentesimo undecimo, quo IOSEPHVS, gloriosissimae memoriae, uitam cum morte commutauerat. Haec tanta sunt Serenissimae DOMVS SAXONICAE ornamenta, quae ab ipsa Imperatoria Maiestate proxime absunt. Quaecunque enim Elector interregni tempore Imperatorio nomine agit et ordinat, ea omnia a nouo Imperatore, omnibus-

C 2

que

* MÜLLERI Annales Sax. p. 8. ** Sächf. Helden-Saal p. 353. sq. *** Ib. p. 354. it. MÜLLERI Annal. p. 56. **** MÜLLER l. c. p. 72. ***** Id. ib. p. 263. et 315. Einleitung zur Sächf. Hist. p. 277. ***** MÜLLERI Annal. p. 414. Einleitung zur S. H. p. 325.

que Imperii Proceribus rata habentur atque approbantur. Quo autem magis Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque incrementa perscrutor; eo minus inuenio, quod dicam, dicendi copia me inopem faciente. Iura enim praecipua, quas praerogatiuas uocant, immunitates de non euocando subditos extra territorium, a SIGISMUNDO Imperatore FRIDERICO BELLICOSO tributae, et a MAXIMILIANO I. confirmatae, sanctiones de non appellando, a FERDINANDO I. AVGVSTO Electori, consentiente Electorum Collegio, permissae, et anno millesimo sexcentesimo nonagesimo tertio ab Augustissima Aula Caesarea comprobatae, Iura Expectantiae, honorum tituli, foedera, pacta, aliaque, ita comparata sunt, ut non tantum splendorem DOMVS SAXONICAE adaugeant, sed ut omnem quoque dicendi facultatem copia sua quam longissime superent. * Illum uero adhuc Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque accessionem saltem attingere iuuabit, quem sibi ex affinitatis uinculo conciliauit, dum et Imperatores et Reges non tantum ex Serenissima Ducum Saxoniae Familia sibi Coniuges quaesuerunt; sed ipsi etiam Electoribus et Principibus Saxoniae suas Filias in matrimonium dare dignati fuerunt. Ex multis in medium prodeat IRMINGARDIS, INGRAMI, Ducis Saxoniae Filia, quam matrimonio sibi iunxit LVDOVICVS PIVS Imperator. Prodeat CHRISTIANA, ERNESTI, Electoris Saxoniae Filia, IOANNI, Regi Daniae sociata. Prodeat MAGDALENA SIBYLLA, IOANNIS GEORGII I. Electoris Saxoniae Filia, a Principe Regni Danici haereditario, in matrimonium ducta. Nec tantum Imperatores et Reges Electorum ac Ducum Saxoniae Filias sibi desponderunt; sed etiam suas ipsis Filias elocare non dubitarunt. GVILIELMVS FORTIS, FRIDERICI BELLICOSI Filius, in matrimonio habuit ANNAM, ALBERTI Imperatoris Filiam. ALBERTVS ANIMOSVS, familiae Albertinae caput, uxorem duxit ZEDENAM, Regis Bohemiae Filiam. GEORGIVS BARBATVS, ALBERTI ANIMOSI Filius, sibi iunxit BARBARAM, CASIMIRI, Regis Poloniae Filiam. AVGVSTVS, Elector, HENRICI PII Filius, et MAVRITII Electoris frater, sibi associauit ANNAM, CHRISTIANI III. Regis Daniae Filiam. CHRISTIANVS II. Elector nuptias celebrauit cum HEDVIGA, Regis Daniae Filia. Denique IOANNES GEORGIVS III. rerum in toga et sago gestarum gloria immortalis, Coniugem acquisiuit ANNAM SOPHIAM, ex Regia Danorum stirpe prognatam. Hoc argumentum opportune me, bonisque auspiciis ducit ad FRIDERICVM AVGVSTVM, Principem Regium, et Electoratus Saxonici haeredem, Principem, omne diuinum, humanumque decus complexum, Domi-
num

* *Einleitung zur S. H. p. 478. sqq. MÜLLERI Annales p. 12. 58. 130. 629.*

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

num nostrum Clementissimum, cuius eximiae corporis, animique dotes ita omnium in se conuertunt, imo rapiunt oculos, ut quid primum, quid deinde admirentur et uenerentur, ipsi ignorent: tanta est omnium uirtutum Principe dignarum copia! Certant enim in eo incomparabilis corporis dignitas, forma et fortitudo egregia, ingenium praecellens, eximia morum suauitas, beneuolentia singularis, clementia inusitata, conciliandaeque hominum gratiae, ac promerendi amoris mirum et efficax studium. Hic ipsa inuidia nihil inuenit, quod rodat, nihil odium, quod auerfetur, Zolus nihil, quod desideret; adeo omnia, quasi foedere facto, conspirant! Has Tuas inusitatas uirtutes, Serenissime PRINCEPS, Gallia colit, Italia admiratur, Polonia amplectitur, tota denique Germania exosculatur. Hinc factum quoque est, ut non tantum Serenissimus natalium splendor, uerum etiam uirtutum excellentia, et admirabilis morum suauitas Augustissimi Imperatoris Romani, CAROLI VI. aequissimi uirtutum censoris, animum ita occupauerit, et quasi fascinauerit, ut singulari clementia et fauore Te, Serenissime PRINCEPS, respexerit, et pretiosissimum Austriae Cimelium, MARIAM IOSEPHAM, Diui Imperatoris IOSEPHI Filiam, Hungariaeque, Bohemiae, et utriusque Siciliae Principem Imperatorio-Regiam, Dominam nostram Clementissimam, Tibi decreuerit sponfam et coniugem, foeminam omnia sui sexus ornamenta adeptam, uigore iuuenili decoram, forma uenustam, corporis dignitate uenerabilem, castitate insignem, prudentia, consiliisque potentem, mirifica denique munificentia et clementia conspicuam. Hanc Imperatoris Inuictissimi Clementiam merito patria nostra deuota mente ueneratur, hunc splendorem DOMVI SAXONICAE gratulatur, hanc denique AVGVSTISSIMAE FAMILIAE AVSTRIACAE cum DOMO SAXONICA coniunctionem perpetuae tranquillitatis notam interpretatur. O rem omni admiratione maiorem! Ita Deum immortalem arctissimam inter Diuum IOSEPHVM, et REGEM nostrum longe Clementissimum amicitiam curasse, ut eam ad posteros quoque propagatam uoluerit, sancito inter utriusque Serenissimam Sobolem sanctissimo matrimonii foedere. Atque haec causa est, cur in praesenti templa et plateae suauissimo tubarum, tympanorumque concentu personent, cur circi et amphitheatra ludis publicis, solennibusque pateant, cur atria facibus, funeralibusque resplendeant, cur noctes artificiosis ignibus micent, cur denique rura, saxa, et syluae sclopetorum, tormentorumque tonitrua recipiant, et cum iubilo reddant: haec etiam causa est, cur pulpita Academica uotiuas acclamations concinant. Quid tibi, Saxonia, gloriosius euenire poterat, quam in ea incidisse tempora, quibus Serenissimam DOMVM SAXONICAM, sui splendoris incrementa capere, quotidie cernis? Quid gloriosius, quam REGEM Augustissimum, una cum Clementissima REGINA, uidere in flore, PRINCIPEM haereditarium in thoro, et te ipsam in spe nunquam defuturi splendoris Saxonici haeredis? Qua propter non possumus non et pro acquisiti splendoris aeternitate, et perpetua ciuium salute uota nuncupare, ut Deus immortalis hoc coniugium auspicatum, felix, faustumque esse iubeat, ipsosque Serenissimos CONIVGES ita foueat, atque foecundet, quo et Augustissimus REX, et Clementissima REGINA

que Imperii Proceribus rata habentur atque approbantur. Quo autem magis Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque incrementa perscrutor; eo minus inuenio, quod dicam, dicendi copia me inopem faciente. Iura enim praecipua, quas praerogatiuas uocant, immunitates de non euocando subditos extra territorium, a SIGISMUNDO Imperatore FRIDERICO BELLICOSO tributae, et a MAXIMILIANO I. confirmatae, sanctiones de non appellando, a FERDINANDO I. AVGVSTO Electori, consentiente Electorum Collegio, permissae, et anno millesimo sexcentesimo nonagesimo tertio ab Augustissima Aula Caesarea comprobatae, Iura Expectantiae, honorum tituli, foedera, pacta, aliaque, ita comparata sunt, ut non tantum splendorem DOMVS SAXONICAE adaugeant, sed ut omnem quoque dicendi facultatem copia sua quam longissime superent. * Illum uero adhuc Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque accessionem saltem attingere iuuabit, quem sibi ex affinitatis uinculo conciliauit, dum et Imperatores et Reges non tantum ex Serenissima Ducum Saxoniae Familia sibi Coniuges quaesierunt; sed ipsi etiam Electoribus et Principibus Saxoniae suas Filias in matrimonium dare dignati fuerunt. Ex multis in medium prodeat IRMINGARDIS, INGRAMI, Ducis Saxoniae Filia, quam matrimonio sibi iunxit LVDOVICVS PIVS Imperator. Prodeat CHRISTIANA, ERNESTI, Electoris Saxoniae Filia, IOANNI, Regi Daniae sociata. Prodeat MAGDALENA SIBYLLA, IOANNIS GEORGII I. Electoris Saxoniae Filia, a Principe Regni Danici haereditario, in matrimonium ducta. Nec tantum Imperatores et Reges Electorum ac Ducum Saxoniae Filias sibi desponderunt; sed etiam suas ipsis Filias elocare non dubitarunt. GVILIELMVS FORTIS, FRIDERICI BELLICOSI Filius, in matrimonio habuit ANNAM, ALBERTI Imperatoris Filiam. ALBERTVS ANIMOSVS, familiae Albertinae caput, uxorem duxit ZEDENAM, Regis Bohemiae Filiam. GEORGIVS BARBATVS, ALBERTI ANIMOSI Filius, sibi iunxit BARBARAM, CASIMIRI, Regis Poloniae Filiam. AVGVSTVS, Elector, HENRICI PII Filius, et MAVRITII Electoris frater, sibi associavit ANNAM, CHRISTIANI III. Regis Daniae Filiam. CHRISTIANVS II. Elector nuptias celebrauit cum HEDVIGA, Regis Daniae Filia. Denique IOANNES GEORGIVS III. rerum in toga et sago gestarum gloria immortalis, Coniugem acquisiuit ANNAM SOPHIAM, ex Regia Danorum stirpe prognatam. Hoc argumentum opportune me, bonisque auspiciis ducit ad FRIDERICVM AVGVSTVM, Principem Regium, et Electoratus Saxonici haeredem, Principem, omne diuinum, humanumque decus complexum, Domi-

num

* *Einleitung zur S. H. p. 478. sqq. MÜLLERI Annales p. 12. 58. 130. 629.*

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

num nostrum Clementissimum, cuius eximiae corporis, animique dotes ita omnium in se conuertunt, imo rapiunt oculos, ut quid primum, quid deinde admirentur et uenerentur, ipsi ignorent: tanta est omnium uirtutum Principe dignarum copia! Certant enim in eo incomparabilis corporis dignitas, forma et fortitudo egregia, ingenium praecellens, eximia morum suauitas, beneuolentia singularis, clementia inusitata, conciliandaeque hominum gratiae, ac promerendi amoris mirum et efficax studium. Hic ipsa inuidia nihil inuenit, quod rodat, nihil odium, quod auerfetur, Zolus nihil, quod desideret; adeo omnia, quasi foedere facto, conspirant! Has Tuas inusitatas uirtutes, Serenissime PRINCEPS, Gallia colit, Italia admiratur, Polonia amplectitur, tota denique Germania exosculatur. Hinc factum quoque est, ut non tantum Serenissimus natalium splendor, uerum etiam uirtutum excellentia, et admirabilis morum suauitas Augustissimi Imperatoris Romani, CAROLI VI. aequissimi uirtutum censoris, animum ita occupauerit, et quasi fascinauerit, ut singulari clementia et fauore Te, Serenissime PRINCEPS, respexerit, et pretiosissimum Austriae Cimelium, MARIAM IOSEPHAM, Diui Imperatoris IOSEPHI Filiam, Hungariaeque, Bohemiae, et utriusque Siciliae Principem Imperatorio-Regiam, Dominam nostram Clementissimam, Tibi decreuerit sponfam et coniugem, foeminam omnia sui sexus ornamenta adeptam, uigore iuuenili decoram, forma uenustam, corporis dignitate uenerabilem, castitate insignem, prudentia, consiliisque potentem, mirifica denique munificentia et clementia conspicuam. Hanc Imperatoris Inuictissimi Clementiam merito patria nostra deuota mente ueneratur, hunc splendorem DOMVI SAXONICAE gratulatur, hanc denique AVGVSTISSIMAE FAMILIAE AVSTRIACAE cum DOMO SAXONICA coniunctionem perpetuae tranquillitatis notam interpretatur. O rem omni admiratione maiorem! Ita Deum immortalem arctissimam inter Diuum IOSEPHVM, et REGEM nostrum longe Clementissimum amicitiam curasse, ut eam ad posteros quoque propagatam uoluerit, sancito inter utriusque Serenissimam Sobolem sanctissimo matrimonii foedere. Atque haec causa est, cur in praesenti templa et plateae suauissimo tubarum, tympanorumque concentu personent, cur circi et amphitheatra ludis publicis, solennibusque pateant, cur atria facibus, funeralibusque resplendeant, cur noctes artificiosis ignibus micent, cur denique rura, saxa, et syluae sclopetorum, tormentorumque tonitrua recipiant, et cum iubilo reddant: haec etiam causa est, cur pulpita Academica uotiuas acclamations concinant. Quid tibi, Saxonia, gloriosius euenire poterat, quam in ea incidisse tempora, quibus Serenissimam DOMVM SAXONICAM, sui splendoris incrementa capere, quotidie cernis? Quid gloriosius, quam REGEM Augustissimum, una cum Clementissima REGINA, uidere in flore, PRINCIPEM haereditarium in thoro, et te ipsam in spe nunquam defuturi splendoris Saxonici haeredis? Qua propter non possumus non et pro acquisiti splendoris aeternitate, et perpetua ciuium salute uota nuncupare, ut Deus immortalis hoc coniugium auspicatum, felix, faustumque esse iubeat, ipsosque Serenissimos CONIVGES ita foueat, atque foecundet, quo et Augustissimus REX, et Clementissima REGINA

que Imperii Proceribus rata habentur atque approbantur. Quo autem magis Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque incrementa perscrutor; eo minus inuenio, quod dicam, dicendi copia me inopem faciente. Iura enim praecipua, quas praerogatiuas uocant, immunitates de non euocando subditos extra territorium, a SIGISMUNDO Imperatore FRIDERICO BELLICOSO tributae, et a MAXIMILIANO I. confirmatae, sanctiones de non appellando, a FERDINANDO I. AVGVSTO Electori, consentiente Electorum Collegio, permissae, et anno millesimo sexcentesimo nonagesimo tertio ab Augustissima Aula Caesarea comprobatae, Iura Expectantiae, honorum tituli, foedera, pacta, aliaque, ita comparata sunt, ut non tantum splendorem DOMVS SAXONICAE adaugeant, sed ut omnem quoque dicendi facultatem copia sua quam longissime superent. * Illum uero adhuc Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque accessionem saltem attingere iuuabit, quem sibi ex affinitatis uinculo conciliauit, dum et Imperatores et Reges non tantum ex Serenissima Ducum Saxoniae Familia sibi Coniuges quaesierunt; sed ipsi etiam Electoribus et Principibus Saxoniae suas Filias in matrimonium dare dignati fuerunt. Ex multis in medium prodeat IRMINGARDIS, INGRAMI, Ducis Saxoniae Filia, quam matrimonio sibi iunxit LVDOVICVS PIVS Imperator. Prodeat CHRISTIANA, ERNESTI, Electoris Saxoniae Filia, IOANNI, Regi Daniae sociata. Prodeat MAGDALENA SIBYLLA, IOANNIS GEORGII I. Electoris Saxoniae Filia, a Principe Regni Danici haereditario, in matrimonium ducta. Nec tantum Imperatores et Reges Electorum ac Ducum Saxoniae Filias sibi desponderunt; sed etiam suas ipsis Filias elocare non dubitarunt. GVILIELMVS FORTIS, FRIDERICI BELLICOSI Filius, in matrimonio habuit ANNAM, ALBERTI Imperatoris Filiam. ALBERTVS ANIMOSVS, familiae Albertinae caput, uxorem duxit ZEDENAM, Regis Bohemiae Filiam. GEORGIVS BARBATVS, ALBERTI ANIMOSI Filius, sibi iunxit BARBARAM, CASIMIRI, Regis Poloniae Filiam. AVGVSTVS, Elector, HENRICI PII Filius, et MAVRITII Electoris frater, sibi associavit ANNAM, CHRISTIANI III. Regis Daniae Filiam. CHRISTIANVS II. Elector nuptias celebrauit cum HEDVIGA, Regis Daniae Filia. Denique IOANNES GEORGIVS III. rerum in toga et sago gestarum gloria immortalis, Coniugem acquisiuit ANNAM SOPHIAM, ex Regia Danorum stirpe progeneratam. Hoc argumentum opportune me, bonisque auspiciis ducit ad FRIDERICVM AVGVSTVM, Principem Regium, et Electoratus Saxonici haeredem, Principem, omne diuinum, humanumque decus complexum, Domi-

num

* *Einleitung zur S. H. p. 478. sqq. MÜLLERI Annales p. 12. 58. 130. 629.*

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

num nostrum Clementissimum, cuius eximiae corporis, animique dotes ita omnium in se conuertunt, imo rapiunt oculos, ut quid primum, quid deinde admirentur et uenerentur, ipsi ignorent: tanta est omnium uirtutum Principe dignarum copia! Certant enim in eo incomparabilis corporis dignitas, forma et fortitudo egregia, ingenium praecellens, eximia morum suauitas, beneuolentia singularis, clementia inusitata, conciliandaeque hominum gratiae, ac promerendi amoris mirum et efficax studium. Hic ipsa inuidia nihil inuenit, quod rodat, nihil odium, quod auersetur, Zolus nihil, quod desideret; adeo omnia, quasi foedere facto, conspirant! Has Tuas inusitatas uirtutes, Serenissime PRINCEPS, Gallia colit, Italia admiratur, Polonia amplectitur, tota denique Germania exosculatur. Hinc factum quoque est, ut non tantum Serenissimus natalium splendor, uerum etiam uirtutum excellentia, et admirabilis morum suauitas Augustissimi Imperatoris Romani, CAROLI VI. aequissimi uirtutum censoris, animum ita occupauerit, et quasi fascinauerit, ut singulari clementia et fauore Te, Serenissime PRINCEPS, respexerit, et pretiosissimum Austriae Cimelium, MARIAM IOSEPHAM, Diui Imperatoris IOSEPHI Filiam, Hungariaeque, Bohemiae, et utriusque Siciliae Principem Imperatorio-Regiam, Dominam nostram Clementissimam, Tibi decreuerit sponfam et coniugem, foeminam omnia sui sexus ornamenta adeptam, uigore iuuenili decoram, forma uenustam, corporis dignitate uenerabilem, castitate insignem, prudentia, consiliisque potentem, mirifica denique munificentia et clementia conspicuam. Hanc Imperatoris Inuictissimi Clementiam merito patria nostra deuota mente ueneratur, hunc splendorem DOMVI SAXONICAE gratulatur, hanc denique AVGVSTISSIMAE FAMILIAE AVSTRIACAE cum DOMO SAXONICA coniunctionem perpetuae tranquillitatis notam interpretatur. O rem omni admiratione maiorem! Ita Deum immortalem arctissimam inter Diuum IOSEPHVM, et REGEM nostrum longe Clementissimum amicitiam curasse, ut eam ad posteros quoque propagatam uoluerit, sancito inter utriusque Serenissimam Sobolem sanctissimo matrimonii foedere. Atque haec causa est, cur in praesenti templa et plateae suauissimo tubarum, tympanorumque concentu personent, cur circi et amphitheatra ludis publicis, solennibusque pateant, cur atria facibus, funeralibusque resplendeant, cur noctes artificiosis ignibus micent, cur denique rura, saxa, et syluae sclopetorum, tormentorumque tonitrua recipiant, et cum iubilo reddant: haec etiam causa est, cur pulpita Academica uotiuas acclamations concinant. Quid tibi, Saxonia, gloriosius euenire poterat, quam in ea incidisse tempora, quibus Serenissimam DOMVM SAXONICAM, sui splendoris incrementa capere, quotidie cernis? Quid gloriosius, quam REGEM Augustissimum, una cum Clementissima REGINA, uidere in flore, PRINCIPEM haereditarium in thoro, et te ipsam in spe nunquam defuturi splendoris Saxonici haeredis? Qua propter non possumus non et pro acquisiti splendoris aeternitate, et perpetua ciuium salute uota nuncupare, ut Deus immortalis hoc coniugium auspicatum, felix, faustumque esse iubeat, ipsosque Serenissimos CONIVGES ita foueat, atque foecundet, quo et Augustissimus REX, et Clementissima REGINA

que Imperii Proceribus rata habentur atque approbantur. Quo autem magis Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque incrementa perscrutor; eo minus inuenio, quod dicam, dicendi copia me inopem faciente. Iura enim praecipua, quas praerogatiuas uocant, immunitates de non euocando subditos extra territorium, a SIGISMUNDO Imperatore FRIDERICO BELLICOSO tributae, et a MAXIMILIANO I. confirmatae, sanctiones de non appellando, a FERDINANDO I. AVGVSTO Electori, consentiente Electorum Collegio, permissae, et anno millesimo sexcentesimo nonagesimo tertio ab Augustissima Aula Caesarea comprobatae, Iura Expectantiae, honorum tituli, foedera, pacta, aliaque, ita comparata sunt, ut non tantum splendorem DOMVS SAXONICAE adaugeant, sed ut omnem quoque dicendi facultatem copia sua quam longissime superent. * Illum uero adhuc Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem, splendorisque accessionem saltem attingere iuuabit, quem sibi ex affinitatis uinculo conciliauit, dum et Imperatores et Reges non tantum ex Serenissima Ducum Saxoniae Familia sibi Coniuges quaesuerunt; sed ipsi etiam Electoribus et Principibus Saxoniae suas Filias in matrimonium dare dignati fuerunt. Ex multis in medium prodeat IRMINGARDIS, INGRAMI, Ducis Saxoniae Filia, quam matrimonio sibi iunxit LVDOVICVS PIVS Imperator. Prodeat CHRISTIANA, ERNESTI, Electoris Saxoniae Filia, IOANNI, Regi Daniae sociata. Prodeat MAGDALENA SIBYLLA, IOANNIS GEORGII I. Electoris Saxoniae Filia, a Principe Regni Danici haereditario, in matrimonium ducta. Nec tantum Imperatores et Reges Electorum ac Ducum Saxoniae Filias sibi desponderunt; sed etiam suas ipsis Filias elocare non dubitarunt. GVILIELMVS FORTIS, FRIDERICI BELLICOSI Filius, in matrimonio habuit ANNAM, ALBERTI Imperatoris Filiam. ALBERTVS ANIMOSVS, familiae Albertinae caput, uxorem duxit ZEDENAM, Regis Bohemiae Filiam. GEORGIVS BARBATVS, ALBERTI ANIMOSI Filius, sibi iunxit BARBARAM, CASIMIRI, Regis Poloniae Filiam. AVGVSTVS, Elector, HENRICI PII Filius, et MAVRITII Electoris frater, sibi associauit ANNAM, CHRISTIANI III. Regis Daniae Filiam. CHRISTIANVS II. Elector nuptias celebrauit cum HEDVIGA, Regis Daniae Filia. Denique IOANNES GEORGIVS III. rerum in toga et sago gestarum gloria immortalis, Coniugem acquisiuit ANNAM SOPHIAM, ex Regia Danorum stirpe prognatam. Hoc argumentum opportune me, bonisque auspiciis ducit ad FRIDERICVM AVGVSTVM, Principem Regium, et Electoratus Saxonici haeredem, Principem, omne diuinum, humanumque decus complexum, Domi-
num

* Einleitung zur S. H. p. 478. sqq. MÜLLERI Annales p. 12. 58. 130. 629.

SPLENDORISQUE INCREMENTIS.

num nostrum Clementissimum, cuius eximiae corporis, animique dotes ita omnium in se conuertunt, imo rapiunt oculos, ut quid primum, quid deinde admirentur et uenerentur, ipsi ignorent: tanta est omnium uirtutum Principe dignarum copia! Certant enim in eo incomparabilis corporis dignitas, forma et fortitudo egregia, ingenium praecellens, eximia morum suauitas, beneuolentia singularis, clementia inusitata, conciliandaeque hominum gratiae, ac promerendi amoris mirum et efficax studium. Hic ipsa inuidia nihil inuenit, quod rodat, nihil odium, quod auerfetur, Zolus nihil, quod desideret; adeo omnia, quasi foedere facto, conspirant! Has Tuas inusitatas uirtutes, Serenissime PRINCEPS, Gallia colit, Italia admiratur, Polonia amplectitur, tota denique Germania exosculatur. Hinc factum quoque est, ut non tantum Serenissimus natalium splendor, uerum etiam uirtutum excellentia, et admirabilis morum suauitas Augustissimi Imperatoris Romani, CAROLI VI. aequissimi uirtutum censoris, animum ita occupauerit, et quasi fascinauerit, ut singulari clementia et fauore Te, Serenissime PRINCEPS, respexerit, et pretiosissimum Austriae Cimelium, MARIAM IOSEPHAM, Diui Imperatoris IOSEPHI Filiam, Hungariaeque, Bohemiae, et utriusque Siciliae Principem Imperatorio-Regiam, Dominam nostram Clementissimam, Tibi decreuerit sponfam et coniugem, foeminam omnia sui sexus ornamenta adeptam, uigore iuuenili decoram, forma uenustam, corporis dignitate uenerabilem, castitate insignem, prudentia, consiliisque potentem, mirifica denique munificentia et clementia conspicuam. Hanc Imperatoris Inuictissimi Clementiam merito patria nostra deuota mente ueneratur, hunc splendorem DOMVI SAXONICAE gratulatur, hanc denique AVGVSTISSIMAE FAMILIAE AVSTRIACAE cum DOMO SAXONICA coniunctionem perpetuae tranquillitatis notam interpretatur. O rem omni admiratione maiorem! Ita Deum immortalem arctissimam inter Diuum IOSEPHVM, et REGEM nostrum longe Clementissimum amicitiam curasse, ut eam ad posteros quoque propagatam uoluerit, sancito inter utriusque Serenissimam Sobolem sanctissimo matrimonii foedere. Atque haec causa est, cur in praesenti templa et plateae suauissimo tubarum, tympanorumque concentu personent, cur circi et amphitheatra ludis publicis, solennibusque pateant, cur atria facibus, funeralibusque resplendeant, cur noctes artificiosis ignibus micent, cur denique rura, saxa, et syluae sclopetorum, tormentorumque tonitrua recipiant, et cum iubilo reddant: haec etiam causa est, cur pulpita Academica uotiuas acclamations concinant. Quid tibi, Saxonia, gloriosius euenire poterat, quam in ea incidisse tempora, quibus Serenissimam DOMVM SAXONICAM, sui splendoris incrementa capere, quotidie cernis? Quid gloriosius, quam REGEM Augustissimum, una cum Clementissima REGINA, uidere in flore, PRINCIPEM haereditarium in thoro, et te ipsam in spe nunquam defuturi splendoris Saxonici haeredis? Qua propter non possumus non et pro acquisiti splendoris aeternitate, et perpetua ciuium salute uota nuncupare, ut Deus immortalis hoc coniugium auspicatum, felix, faustumque esse iubeat, ipsosque Serenissimos CONIVGES ita foueat, atque foecundet, quo et Augustissimus REX, et Clementissima REGINA

D

nepo-

nepotes et neptes, Serenissimi autem CONIVGES filios, filiasque in Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem et gaudium, patriaeque spem a benignitate Dei recipiant. *Gratulamur* itaque Inuictissimo Imperatori Romano, CAROLO VI. et Augustae eius CONIVGI affinem, de Imperio et DOMO AVSTRIACA ad exemplum Maiorum, et Indulgentissimi PARENTIS omni data occasione optime meriturum. *Gratulamur* Matri Caesareae, ELEONORAE MAGDALENAE auspicatissimas Serenissimae Neptis cum optimo PRINCIPE nuptias. *Gratulamur* Imperatoriae Viduae VVILHELMINAE AMALIAE Generum exoptatissimum, uirtutumque iuxta Paternarum, ac Electoratus haeredem. *Gratulamur* Potentissimo REGI nostro, et Clementissimae REGINAE Nukum, ad instar filiae sese Augustissimis Parentibus probaturam. *Gratulamur* PRINCIPI nostro Indulgentissimo Coniugem, omnibus diuinis, humanisque ornamentis insignem. *Gratulamur* denique nouae Serenissimi PRINCIPIS Nuptae Maritum, sua Serenissima Persona, suisque eximiis uirtutibus dignum. Deus immortalis splendorem illum, quo Serenissimam DOMVM SAXONICAM hactenus dignatus est, noua indies accessione augeat, auctumque aeternum conseruet. *Conseruet* Summum Imperii Romani Monarcham, CAROLVM VI. una cum uniuersa Profapia Austriaca, ipsique perpetuas et concatenatas quasi contra Germani nominis hostes uictorias tribuat, quo Augustissimum eius Nomen, ad fidera iam clarum, et aeternitate dignum, amicis et foederatis solatio et securitati; inimicis uero et hostibus formidini sit et terrori. *Conseruet* Patrem patriae, Nutritorem nostrum Benignissimum, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, eiusque annis perpetuam incolumitatem, constantemque sanitatem, uitae tranquillam et exoptatam senectutem, consiliis et operibus, pro salute patriae susceptis, auspicatam prosperitatem, fortunatosque successus, Sceptro denique ac Diademati Regio aeternum atque immortale decus elargiri dignetur. *Conseruet* patriae nostrae, totiusque sexus elegantioris Coronam, omniumque uirtutum, suo sexui debitarum, exemplum, CHRISTIANAM EBERHARDINAM, Reginam nostram longe Clementissimam, Matronam, fide, constantia, pietate omnibusque uirtutibus admirabilem; ipsique gaudium illud et solatium, quod ex intemeratis, purisque Israelis fontibus percipit, perpetuum, firmumque esse iubeat. *Conseruet* Saxoniae Delicium ac Palladium, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Principem Regio-Electoralem, Dominum nostrum Clementissimum, Nomenque eius Serenissimum ita euehat, ut Indulgentissimi PARENTIS, et AVORVM suorum adaequet, imo superet gloriam. *Conseruet* Patriae nostrae Cimelium, et Imperatoriae clementiae, iufucataeque amicitiae pignus, MARIAM IOSEPHAM, Serenissimam PRINCIPIS Regii Coniugem, Dominam nostram Clementissimam, eamque foecundissimam faciat Saxonicae stirpis Parentem. *Conseruet* denique uniuersam DOMVM SAXONICAM, eique nouum indies splendorem superaddat, ut undiquaque appareat, quam commendatos sibi nos Deus habeat, quantamque patriae nostrae susceperit curam. DIXI.

nepotes et neptes, Serenissimi autem CONIVGES filios, filiasque in Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem et gaudium, patriaeque spem a benignitate Dei recipiant. *Gratulamur* itaque Inuictissimo Imperatori Romano, CAROLO VI. et Augustae eius CONIVGI affinem, de Imperio et DOMO AVSTRIACA ad exemplum Maiorum, et Indulgentissimi PARENTIS omni data occasione optime meriturum. *Gratulamur* Matri Caesareae, ELEONORAE MAGDALENAE auspicatissimas Serenissimae Neptis cum optimo PRINCIPE nuptias. *Gratulamur* Imperatoriae Viduae VVILHELMINAE AMALIAE Generum exoptatissimum, uirtutumque iuxta Paternarum, ac Electoratus haeredem. *Gratulamur* Potentissimo REGI nostro, et Clementissimae REGINAE Nukum, ad instar filiae sese Augustissimis Parentibus probaturam. *Gratulamur* PRINCIPI nostro Indulgentissimo Coniugem, omnibus diuinis, humanisque ornamentis insignem. *Gratulamur* denique nouae Serenissimi PRINCIPIS Nuptae Maritum, sua Serenissima Persona, suisque eximiis uirtutibus dignum. Deus immortalis splendorem illum, quo Serenissimam DOMVM SAXONICAM hactenus dignatus est, noua indies accessione augeat, auctumque aeternum conseruet. *Conseruet* Summum Imperii Romani Monarcham, CAROLVM VI. una cum uniuersa Profapia Austriaca, ipsique perpetuas et concatenatas quasi contra Germani nominis hostes uictorias tribuat, quo Augustissimum eius Nomen, ad fidera iam clarum, et aeternitate dignum, amicis et foederatis solatio et securitati; inimicis uero et hostibus formidini sit et terrori. *Conseruet* Patrem patriae, Nutritorem nostrum Benignissimum, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, eiusque annis perpetuam incolumitatem, constantemque sanitatem, uitae tranquillam et exoptatam senectutem, consiliis et operibus, pro salute patriae susceptis, auspicatam prosperitatem, fortunatosque successus, Sceptro denique ac Diademati Regio aeternum atque immortale decus elargiri dignetur. *Conseruet* patriae nostrae, totiusque sexus elegantioris Coronam, omniumque uirtutum, suo sexui debitarum, exemplum, CHRISTIANAM EBERHARDINAM, Reginam nostram longe Clementissimam, Matronam, fide, constantia, pietate omnibusque uirtutibus admirabilem; ipsique gaudium illud et solatium, quod ex intemeratis, purisque Israelis fontibus percipit, perpetuum, firmumque esse iubeat. *Conseruet* Saxoniae Delicium ac Palladium, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Principem Regio-Electoralem, Dominum nostrum Clementissimum, Nomenque eius Serenissimum ita euehat, ut Indulgentissimi PARENTIS, et AVORVM suorum adaequet, imo superet gloriam. *Conseruet* Patriae nostrae Cimelium, et Imperatoriae clementiae, iufucataeque amicitiae pignus, MARIAM IOSEPHAM, Serenissimam PRINCIPIS Regii Coniugem, Dominam nostram Clementissimam, eamque foecundissimam faciat Saxonicae stirpis Parentem. *Conseruet* denique uniuersam DOMVM SAXONICAM, eique nouum indies splendorem superaddat, ut undiquaque appareat, quam commendatos sibi nos Deus habeat, quantamque patriae nostrae susceperit curam. DIXI.

nepotes et neptes, Serenissimi autem CONIVGES filios, filiasque in Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem et gaudium, patriaeque spem a benignitate Dei recipiant. *Gratulamur* itaque Inuictissimo Imperatori Romano, CAROLO VI. et Augustae eius CONIVGI affinem, de Imperio et DOMO AVSTRIACA ad exemplum Maiorum, et Indulgentissimi PARENTIS omni data occasione optime meriturum. *Gratulamur* Matri Caesareae, ELEONORAE MAGDALENAE auspicatissimas Serenissimae Neptis cum optimo PRINCIPE nuptias. *Gratulamur* Imperatoriae Viduae VILHELMINAE AMALIAE Generum exoptatissimum, uirtutumque iuxta Paternarum, ac Electoratus haeredem. *Gratulamur* Potentissimo REGI nostro, et Clementissimae REGINAE Nukum, ad instar filiae sese Augustissimis Parentibus probaturam. *Gratulamur* PRINCIPI nostro Indulgentissimo Coniugem, omnibus diuinis, humanisque ornamentis insignem. *Gratulamur* denique nouae Serenissimi PRINCIPIS Nuptae Maritum, sua Serenissima Persona, suisque eximiis uirtutibus dignum. Deus immortalis splendorem illum, quo Serenissimam DOMVM SAXONICAM hactenus dignatus est, noua indies accessione augeat, auctumque aeternum conseruet. *Conseruet* Summum Imperii Romani Monarcham, CAROLVM VI. una cum uniuersa Profapia Austriaca, ipsique perpetuas et concatenate quasi contra Germani nominis hostes uictorias tribuat, quo Augustissimum eius Nomen, ad fidera iam clarum, et aeternitate dignum, amicis et foederatis solatio et securitati; inimicis uero et hostibus formidini sit et terrori. *Conseruet* Patrem patriae, Nutritorem nostrum Benignissimum, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, eiusque annis perpetuam incolumitatem, constantemque sanitatem, uitae tranquillam et exoptatam senectutem, consiliis et operibus, pro salute patriae susceptis, auspicatam prosperitatem, fortunatosque successus, Sceptro denique ac Diademati Regio aeternum atque immortale decus elargiri dignetur. *Conseruet* patriae nostrae, totiusque sexus elegantioris Coronam, omniumque uirtutum, suo sexui debitarum, exemplum, CHRISTIANAM EBERHARDINAM, Reginam nostram longe Clementissimam, Matronam, fide, constantia, pietate omnibusque uirtutibus admirabilem; ipsique gaudium illud et solatium, quod ex intemeratis, purisque Israelis fontibus percipit, perpetuum, firmumque esse iubeat. *Conseruet* Saxoniae Delicium ac Palladium, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Principem Regio-Electoralem, Dominum nostrum Clementissimum, Nomenque eius Serenissimum ita euehat, ut Indulgentissimi PARENTIS, et AVORVM suorum adaequet, imo superet gloriam. *Conseruet* Patriae nostrae Cimeli-um, et Imperatoriae clementiae, iufucataeque amicitiae pignus, MARIAM IOSEPHAM, Serenissimam PRINCIPIS Regii Coniugem, Dominam nostram Clementissimam, eamque foecundissimam faciat Saxonicae stirpis Parentem. *Conseruet* denique uniuersam DOMVM SAXONICAM, eique nouum indies splendorem superaddat, ut undiquaque appareat, quam commendatos sibi nos Deus habeat, quantamque patriae nostrae suscepit curam. DIXI.

nepotes et neptes, Serenissimi autem CONIVGES filios, filiasque in Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem et gaudium, patriaeque spem a benignitate Dei recipiant. *Gratulamur* itaque Inuictissimo Imperatori Romano, CAROLO VI. et Augustae eius CONIVGI affinem, de Imperio et DOMO AVSTRIACA ad exemplum Maiorum, et Indulgentissimi PARENTIS omni data occasione optime meriturum. *Gratulamur* Matri Caesareae, ELEONORAE MAGDALENAE auspicatissimas Serenissimae Neptis cum optimo PRINCIPE nuptias. *Gratulamur* Imperatoriae Viduae VVILHELMINAE AMALIAE Generum exoptatissimum, uirtutumque iuxta Paternarum, ac Electoratus haeredem. *Gratulamur* Potentissimo REGI nostro, et Clementissimae REGINAE Nukum, ad instar filiae sese Augustissimis Parentibus probaturam. *Gratulamur* PRINCIPI nostro Indulgentissimo Coniugem, omnibus diuinis, humanisque ornamentis insignem. *Gratulamur* denique nouae Serenissimi PRINCIPIS Nuptae Maritum, sua Serenissima Persona, suisque eximiis uirtutibus dignum. Deus immortalis splendorem illum, quo Serenissimam DOMVM SAXONICAM hactenus dignatus est, noua indies accessione augeat, auctumque aeternum conseruet. *Conseruet* Summum Imperii Romani Monarcham, CAROLVM VI. una cum uniuersa Profapia Austriaca, ipsique perpetuas et concatenatas quasi contra Germani nominis hostes uictorias tribuat, quo Augustissimum eius Nomen, ad fidera iam clarum, et aeternitate dignum, amicis et foederatis solatio et securitati; inimicis uero et hostibus formidini sit et terrori. *Conseruet* Patrem patriae, Nutritorem nostrum Benignissimum, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, eiusque annis perpetuam incolumitatem, constantemque sanitatem, uitae tranquillam et exoptatam senectutem, consiliis et operibus, pro salute patriae susceptis, auspicatam prosperitatem, fortunatosque successus, Sceptro denique ac Diademati Regio aeternum atque immortale decus elargiri dignetur. *Conseruet* patriae nostrae, totiusque sexus elegantioris Coronam, omniumque uirtutum, suo sexui debitarum, exemplum, CHRISTIANAM EBERHARDINAM, Reginam nostram longe Clementissimam, Matronam, fide, constantia, pietate omnibusque uirtutibus admirabilem; ipsique gaudium illud et solatium, quod ex intemeratis, purisque Israelis fontibus percipit, perpetuum, firmumque esse iubeat. *Conseruet* Saxoniae Delicium ac Palladium, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Principem Regio-Electoralem, Dominum nostrum Clementissimum, Nomenque eius Serenissimum ita euehat, ut Indulgentissimi PARENTIS, et AVORVM suorum adaequet, imo superet gloriam. *Conseruet* Patriae nostrae Cimelium, et Imperatoriae clementiae, iufucataeque amicitiae pignus, MARIAM IOSEPHAM, Serenissimam PRINCIPIS Regii Coniugem, Dominam nostram Clementissimam, eamque foecundissimam faciat Saxonicae stirpis Parentem. *Conseruet* denique uniuersam DOMVM SAXONICAM, eique nouum indies splendorem superaddat, ut undiquaque appareat, quam commendatos sibi nos Deus habeat, quantamque patriae nostrae susceperit curam. DIXI.

nepotes et neptes, Serenissimi autem CONIVGES filios, filiasque in Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem et gaudium, patriaeque spem a benignitate Dei recipiant. *Gratulamur* itaque Inuictissimo Imperatori Romano, CAROLO VI. et Augustae eius CONIVGI affinem, de Imperio et DOMO AVSTRIACA ad exemplum Maiorum, et Indulgentissimi PARENTIS omni data occasione optime meriturum. *Gratulamur* Matri Caesareae, ELEONORAE MAGDALENAE auspicatissimas Serenissimae Neptis cum optimo PRINCIPE nuptias. *Gratulamur* Imperatoriae Viduae VVILHELMINAE AMALIAE Generum exoptatissimum, uirtutumque iuxta Paternarum, ac Electoratus haeredem. *Gratulamur* Potentissimo REGI nostro, et Clementissimae REGINAE Nukum, ad instar filiae sese Augustissimis Parentibus probaturam. *Gratulamur* PRINCIPI nostro Indulgentissimo Coniugem, omnibus diuinis, humanisque ornamentis insignem. *Gratulamur* denique nouae Serenissimi PRINCIPIS Nuptae Maritum, sua Serenissima Persona, suisque eximiis uirtutibus dignum. Deus immortalis splendorem illum, quo Serenissimam DOMVM SAXONICAM hactenus dignatus est, noua indes accessione augeat, auctumque aeternum conseruet. *Conseruet* Summum Imperii Romani Monarcham, CAROLVM VI. una cum uniuersa Profapia Austriaca, ipsique perpetuas et concatenate quasi contra Germani nominis hostes uictorias tribuat, quo Augustissimum eius Nomen, ad fidera iam clarum, et aeternitate dignum, amicis et foederatis solatio et securitati; inimicis uero et hostibus formidini sit et terrori. *Conseruet* Patrem patriae, Nutritorem nostrum Benignissimum, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, eiusque annis perpetuam incolumitatem, constantemque sanitatem, uitae tranquillam et exoptatam senectutem, consiliis et operibus, pro salute patriae susceptis, auspicatam prosperitatem, fortunatosque successus, Sceptro denique ac Diademati Regio aeternum atque immortale decus elargiri dignetur. *Conseruet* patriae nostrae, totiusque sexus elegantioris Coronam, omniumque uirtutum, suo sexui debitarum, exemplum, CHRISTIANAM EBERHARDINAM, Reginam nostram longe Clementissimam, Matronam, fide, constantia, pietate omnibusque uirtutibus admirabilem; ipsique gaudium illud et solatium, quod ex intemeratis, purisque Israelis fontibus percipit, perpetuum, firmumque esse iubeat. *Conseruet* Saxoniae Delicium ac Palladium, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Principem Regio-Electoralem, Dominum nostrum Clementissimum, Nomenque eius Serenissimum ita euehat, ut Indulgentissimi PARENTIS, et AVORVM suorum adaequet, imo superet gloriam. *Conseruet* Patriae nostrae Cimeli-um, et Imperatoriae clementiae, iufucataeque amicitiae pignus, MARIAM IOSEPHAM, Serenissimam PRINCIPIS Regii Coniugem, Dominam nostram Clementissimam, eamque foecundissimam faciat Saxonicae stirpis Parentem. *Conseruet* denique uniuersam DOMVM SAXONICAM, eique nouum indes splendorem superaddat, ut undiquaque appareat, quam commendatos sibi nos Deus habeat, quantamque patriae nostrae susceperit curam. DIXI.

nepotes et neptes, Serenissimi autem CONIVGES filios, filiasque in Serenissimae DOMVS SAXONICAE splendorem et gaudium, patriaeque spem a benignitate Dei recipiant. *Gratulamur* itaque Inuictissimo Imperatori Romano, CAROLO VI. et Augustae eius CONIVGI affinem, de Imperio et DOMO AVSTRIACA ad exemplum Maiorum, et Indulgentissimi PARENTIS omni data occasione optime meriturum. *Gratulamur* Matri Caesareae, ELEONORAE MAGDALENAE auspicatissimas Serenissimae Neptis cum optimo PRINCIPE nuptias. *Gratulamur* Imperatoriae Viduae VVILHELMINAE AMALIAE Generum exoptatissimum, uirtutumque iuxta Paternarum, ac Electoratus haeredem. *Gratulamur* Potentissimo REGI nostro, et Clementissimae REGINAE Nukum, ad instar filiae sese Augustissimis Parentibus probaturam. *Gratulamur* PRINCIPI nostro Indulgentissimo Coniugem, omnibus diuinis, humanisque ornamentis insignem. *Gratulamur* denique nouae Serenissimi PRINCIPIS Nuptae Maritum, sua Serenissima Persona, suisque eximiis uirtutibus dignum. Deus immortalis splendorem illum, quo Serenissimam DOMVM SAXONICAM hactenus dignatus est, noua indies accessione augeat, auctumque aeternum conseruet. *Conseruet* Summum Imperii Romani Monarcham, CAROLVM VI. una cum uniuersa Profapia Austriaca, ipsique perpetuas et concatenatas quasi contra Germani nominis hostes uictorias tribuat, quo Augustissimum eius Nomen, ad fidera iam clarum, et aeternitate dignum, amicis et foederatis solatio et securitati; inimicis uero et hostibus formidini sit et terrori. *Conseruet* Patrem patriae, Nutritorem nostrum Benignissimum, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Regem Poloniae et Electorem Saxoniae, Dominum nostrum longe Clementissimum, eiusque annis perpetuam incolumitatem, constantemque sanitatem, uitae tranquillam et exoptatam senectutem, consiliis et operibus, pro salute patriae susceptis, auspicatam prosperitatem, fortunatosque successus, Sceptro denique ac Diademati Regio aeternum atque immortale decus elargiri dignetur. *Conseruet* patriae nostrae, totiusque sexus elegantioris Coronam, omniumque uirtutum, suo sexui debitarum, exemplum, CHRISTIANAM EBERHARDINAM, Reginam nostram longe Clementissimam, Matronam, fide, constantia, pietate omnibusque uirtutibus admirabilem; ipsique gaudium illud et solatium, quod ex intemeratis, purisque Israelis fontibus percipit, perpetuum, firmumque esse iubeat. *Conseruet* Saxoniae Delicium ac Palladium, DOMINVM FRIDERICVM AVGVSTVM, Principem Regio-Electoralem, Dominum nostrum Clementissimum, Nomenque eius Serenissimum ita euehat, ut Indulgentissimi PARENTIS, et AVORVM suorum adaequet, imo superet gloriam. *Conseruet* Patriae nostrae Cimelium, et Imperatoriae clementiae, iufucataeque amicitiae pignus, MARIAM IOSEPHAM, Serenissimam PRINCIPIS Regii Coniugem, Dominam nostram Clementissimam, eamque foecundissimam faciat Saxonicae stirpis Parentem. *Conseruet* denique uniuersam DOMVM SAXONICAM, eique nouum indies splendorem superaddat, ut undiquaque appareat, quam commendatos sibi nos Deus habeat, quantamque patriae nostrae susceperit curam. DIXI.